

Karkerên Hemû Welatan û Gefên Bîndest Yekbin!

SERKETIN

AYLIK SİYASÎ DERGÎ

HAZİRAN-TEMMUZ'92

SAYI: 3

FİYATI: 8000TL

G. KÜRDİSTANDA İLK
DEMOKRATİK SEÇİMLER
YENİ ULUSLARARASI DENGE

* İÇTE TIKANAN İKTİDAR ÇÖZÜMÜ
DIŞARDA ARIYOR
* KÜRT PARTİSİ VE TV'Sİ

SERKETİN

ZÊL

Basım-Yayın San. ve Tic. Ltd. Şti.

Adına Sahibi:
Zeynel AYDIN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Şahin GÜL

Yönetim Yeri:
Gençtürk cad. Mahmudiye çeşmesi sok.
Şamdancı İşhanı No: 18/6
Şehzadebaşı-İstanbul
Tel - Fax : 511 75 30

Avrupa Temsilciliği
C. AZAD
City Box 1141 - Solnatorg 7
171 45 SOLNA / İSVEÇ

Teknik Hazırlık : Zêl Yayıncılık
Baskı : Aydınlar Matbaacılık

Kapak Resmi:
Tekin Fırat-KOMEL Ressamlar Birliği

ABONE KOŞULLARI

Yurt İçi:
6 aylık : 50 bin
1 Yıllık : 100 bin

Yurt Dışı:
6 Aylık : 30 DM
1 Yıllık : 60 DM

Hesap Numarası:
Zeynel Aydın Yapı Kredi Bankası
Beyazıt Şub. Hesap No: 0100393 - 8

İÇİNDEKİLER

- 1 ☆ Sunu
2 ☆ Güncel Gelişmeler: İç'e Tıkanan İktidar
Çözümü Dışa. da Arıyor!
7 ☆ Kürt Partisi ve TV'si
F. Baran
10 ☆ G. Kürdistan'da İlk Demokratik
Seçimler
C. Seydo
15 ☆ Daxuyanî ya Delegasyona Çavdêr a
Federasyonê Di Hilbijartinên Başûrê
Kurdistanê de
17 ☆ Yeni Uluslararası Denge
M. Zilan
21 ☆ Üniter Devlet Ezeli Bir Yapı mıdır?
H. Jehet
25 ☆ Türk ve Kürt Sosyalistlerinin
Enternasyonalist Görevleri
D. Umutlu
27 ☆ Kavramlar-Gerçekler:
Anti-Emperyalizm
F. Baran
31 ☆ Têkoşına Reşika Lı Afrîqabaşûr
Azad Xemgin
33 ☆ Uygarlık Krizi ve Başkaldıran İnsan
Temel Demirer
37 ☆ İntifada'nın Problemleri
Ahmed Daoud
40 ☆ Sosyalistler ve Ulusal Kurtuluş Cephesi
Merdan Xêbat
44 ☆ K.Kürdistan Sosyalistlerinin Program ve
Birlik Tartışmaları - 3 -
Devrimler ve Proletarya
Ali Kemer
50 ☆ Heci'yê Bı Sinet
Lokman Polat
53 ☆ Xal û Warezay a
Arkerdax: Koyo Berz
54 ☆ Helbest/Şiir
55 ☆ Namên Xwandevanan/Okuyucu Mektupları
62 ☆ Dış Haberler

Yeni bir sayı ile, sizlere yine merhaba diyoruz. 2. sayımız da normal uygulamaya maruz kaldı. Yani toplatıldı. Toplatma kararı, İstanbul DGM tarafından; 2. sayımızda yayınlanan 5 ayrı yazı nedeniyle alındı. Zaten kısıtlı olan dağıtım imkanlarımızın üstüne, bir de bu toplatma kararları eklenince, kitlelere yeterince ulaşmamız da iyice kısıtlanmış oluyor.

2. Sayımızda genel içerik itibarı ile beğenildi. Bunu artan okur mektuplarından gelen öneri ve eleştirilerden anlamak mümkün.

Bir derginin değeri, okurlarda yarattığı pratik ve teorik hareketlenmelerle ölçülür. Donuk düşünceleri elektrik çarpmışçasına hareketlendiren, başı boş hareket eden yada karmaşa içinde yüzen beyinleri olgunlaştırıp arıtan, kısaca bilinçli eyleme klavuzluk edecek bir dergi. Bu bir ideal olsada bizim kendimize hedef seçtiğimiz, yaklaşmak için çalıştığımız bir idealdir. Ancak şunuda unutmamalıyız; Dergi ile okuyucuları arasındaki bağ -özel bazı dönemler hariç- iki yönlüdür. Yani dergi ile okuyucu arasında karşılıklı bir etkileşim vardır. Hepimizin çabası, etkileşimi iki yöndende maximum düzeye çıkarmak olmalıdır.

3. sayımız biraz gecikmeli yayınlanıyor. Çıkış tarihimizi olanaklarımız belirliyor. Bu nedenle şimdilik okuyucularımıza bu konuda çok fazla itiraz hakkı kalmıyor. Bu sayımız ağırlıklı olarak Dünyadaki ve ülkemizdeki güncel gelişmeleri kapsamaktadır. "K. Sosyalistlerinin Program ve Birlik Tartışmaları" başlıklı dizi yazımız bu sayıda yayımlayacağımız; Ali Kemer arkadaşın "Devrimler ve Proletarya" yazısı ile sona eriyor. Gerek yayınladığımız yazılarla gerekse genel olarak sosyalistlerin program ve birlik sorununa ilişkin yazılar bize ulaştığında yayımlayacağız. Bu konu dışında, bize ulaştırabilecek yazılarında gerektiği gibi değerlendireceğimizi birkez daha belirtelim.

Abone olmak isteyen veya cezaevinde olupta dergimizi izlemek isteyen arkadaşlar, bize adreslerini ulaştırırsınlar. Abone ücreti dergimiz sahibine ait hesaba yatırılabilir.

Dördüncü sayımızda buluşmak dileğiyle.

İÇTE TIKANAN İKTİDAR ÇÖZÜMÜ DIŞARDA ARIYOR

➤ **DYP-SHP Hükümeti , sol gösterip sağ vuruyor . Kuruluşuyla birlikte her icraatını demogojik ve sahte bir "insan hakları savunuculuğu", "Demokratlık" ve "şefkat" gösterisi eşliğinde gerçekleştiren hükümet, kısa sürede görünüşüne uymayan gerçek yüzünü açığa vurdu.**

➤ **Yeni Hükümet halka verdiği vaadlerin hiçbirini (zenginlere verdiklerinin dışında) yerine getirmedi.**

➤ **Olağanüstü Hal kaldırılacaktı, kalkmadı. Kürt halkına "şefkatle" yaklaşılacaktı katliamlar yapılıyor. İşkence ve Kontrgerilla eylemleri önlenecekti, tam tersi oldu, işkence, Kontrgerilla katliamları, sokak ve ev infazları çoğaldı.**

➤ **Memura grevli-toplu sözleşmeli sendika hakkı verilecekti tersi oldu, bütün hakları budanmış bir sendika dayatılıyor. Enflasyon düşürülüp işçiye iş güvencesi ve yüksek ücret verilecekti, şimdi sadece göz boyayan tasarılar hazırlanıyor ve işten atılma güvencesi yerine "işten atılma ücreti" getiriliyor.**

➤ **İktidar; politikalarındaki iflası gizlemek ve uluslararası tekellerden daha fazla para koparmak için Orta Asya, Balkanlar ve Kafkasya gibi dış pazarlara gözünü dikiyor. Turan rüyası ve ABD Taşeronluğu işte bu konjonktürde gündeme geliyor.**

Yeni hükümet 7 ay önce iddialı bir program ve propaganda ile işbaşına geldi. Hükümet 7 ay boyunca başlıca 2 sorunla uğraştı. Bu sorunlardan birincisi; siyasi "istikrar", yani halk muhalefeti sorunu, ikincisi; enflasyon, yani ekonomik bunlım sorunu. Hükümet "istikrar"ı sağlamak gerekçesiyle Newroz'da katliam gerçekleştirdi, sonrasında yoğun bir Kontrgerilla terörü uyguluyarak halkı geri çekilmeye zorladı. İktidarın tek amacı vardı; "istikrar"ı bozan PKK'yi ve Kürt halkını yenilgiye uğratmak. Bu amaca ulaşmak için dış ilişkilerde seferber edildi. Nitekim bu dış ilişkiler sonucunda PKK Bekaa'daki kampını boşalttı. Demirel ısrarla; "Terörün kökünü kazıyacağız" diyordu.

Ancak çok geçmeden gerilla saldırıları görülmekle beraber dede yoğunlaştı. Kalabalık gerilla gruplarının Karakol ve askeri hedeflere düzenledikleri saldırılarda onlarca asker ve gerillanın öldüğü haberleri geldi. Kürdistan adeta savaş alanına döndü. Nitekim Türk Genel Kurmay başkanı da bu yönde bir açıklama yaptı. "Güneydoğu'da ilan edilmemiş bir savaş" olduğunu belirtti.

Anlaşıldı ki Demirel "Terörün kökünü kazıyacağız" şeklinde çok kesin konuşmakla hükümeti zor bir duruma sokmuştur. Gerilla hareketi durmadı ve duracağıda benzemiyor üstelik gittikçe şiddetleniyor. Özal, yönetimi döneminde; "Üç beş eşiğe yakında kökünü kazıyacağız." deyip durdu. Sonuç ortada, Özal hükümeti gititi ancak gerilla bitmedi. Şimdi aynı sözleri Demirel'den duyuyoruz. Bakalım Demirel objektif durumla bağdaşma-

yan bu demogojik tavrını nereye kadar sürdürecektir. Bu durum Kürt ulusal sorununu şiddetle, silahla çözmeye çalışan TC iktidarlarının gittikçe çıkmaza girdiğini gösteriyor.

Enflasyon konusunda da "500 günde işi yoluna koyarız" şeklinde verilen söz şimdiden geçersizleşmiştir. 500 günün 200 günü geçti, hala değişen bir şey yok. Hükümetin propagandası bile değişmedi; Başbakan'ın, Bakan'ların konuşmaları göreve geldikleri zamanki gibi; "yapacağız", "edeceğiz" lerle bitiyor.

Son günlerde gözlenen bazı 'icraat'lar, hükümet'inde içine girdiği çıkmazı gördüğünü ve imajını korumak için yeni bazı yöntemler denediğini gösteriyor. Küçük Armutlu gecekondu halkının üzerine, Kıbrıs'a çıkarma yaparcasına binlerce polis, özel-tim'le saldırmak, Kürdistan'da köy ve mezraları havadan bombalamak...herhalde bunlar; "devletin ne kadar güçlü olduğunu" halka anlatmak için yapılıyor. Demirel "Terörün kökünü kazıyacağız." sözünün inandırıcılığını yitirdiğini düşünüyor olacak ki; yeni güç gösterilerine ve sindirme operasyonlarına girişiyor.

BURJUVAZİNİN YENİ SEÇENEĞİ: DYP-SHP KOALİSYONU.

Demirel iktidara geldiğinde; "Ülkeyi hükümetsiz bırakamazdık Türkiyenin dengeleri alt üst olmuştur. Bunları düzeltereğiz" diyordu. Gerçekte hükümetsiz kalacak olan halk mıydı yoksa burjuvazi miydi? Ayrıca bozulan hangi dengedir? Kimin lehine kimin lehine bozulmuştur?

12 Eylül'le birlikte "Halk ağlatılmış, sermayedarlar güldürülmüştü." Bunu Halit Narin gayet açık ifade etmişti. Sendikalar, DKÖ'ler, Partiler, Memur Birlikleri kapatılmış; grevler, mitingler, düşünce ve düşünceyi yayma araçları yasaklanmıştı. Kürt halkının ise adeta boğazı sıkılmıştı. Gençlik, işçi sınıfı, devrimci ve sosyalistler üzerine sindirme operasyonları düzenlenmiş; bu ortamda pek çok insan öldürülmüş, işkence görmüş veya tu-

tuklanmıştı. 12 Eylül'ün bu uygulamaları sonraki yıllarda "sivil hükümet" maskesi altında, fütursuzca ve açık bir tarzda Özal tarafından devam ettirilmişti. Bu süreçte de sermayedarlar; azalan işçilik ücretleri ve devletin sosyal harcamalardan kısarak elde ettiği fonlardan edindikleri teşviklerle iyice beslenmişler, dolayısıyla da yüzleri bir hayli gülmüştü.

Yine bu dönemde, kemerleri ve boğazı yince sıkılan halkın, burjuvaziye karşı öfkesi ve tepkisi gittikçe büyüdü. İşçiler giderek kitleleşen bir tarzda sokaklara döküldüler, öğrenciler eğitim sistemine ve pek çok anti-demokratik uygulamaya karşı eylemler gerçekleştirdiler. En önemlisi Kürt halkı, uzun yıllar tutan suskunluğunu ve silik tutumunu aşip haklarını yüksek sesle ister hale geldi. Kısacası "Dipten gelen dalga" hergün daha korkunç bir şekilde iktidarı ürkütüyordu.

12 Eylül faşist darbesiyle birlikte, tekelci burjuvazi tarafına bir hayli eğilmiş olan terazinin dengesi, gün geçtikçe halkın lehine dönüyordu. İşte Demirel'in altüst olmuştu dediği "denge" bu dengedir. Demirel diyor ki; "Terazinin dengesi çok hızlı bir şekilde halka doğru kayıyor ve hemde halk bunu kendi gücüyle sağlıyor. Bunun sonu kötü olur. Terazinin topuzunu elimizden kaçırabiliriz. Bunun sonu bizim için felaket olur. Felaketi önlemek için duruma uygun taktikler benimsemek gerekir; "demokrasıcılık", "şeffaflık", "şefkat" gibi. Demirel'in politikasının özü budur.

Gerek DYP gerekse SHP, 12 Eylül ve onun uzantısı Özal dönemi boyunca uygulanan ağır siyasi ekonomik baskının halkla iktidar arasında giderek derinleşen çelişkiler doğurduğunu gördüler. Dolayısıyla bu iki parti seçim öncesinde hem halkın istemlerine cevap verecek vaadlerde bulundular, hemde ortaya çıkan tehlikeyi gösterip, çözümünü konusunda kendi taktiklerinin doğruluğuna tekeli burjuvaziyi inandırdılar.

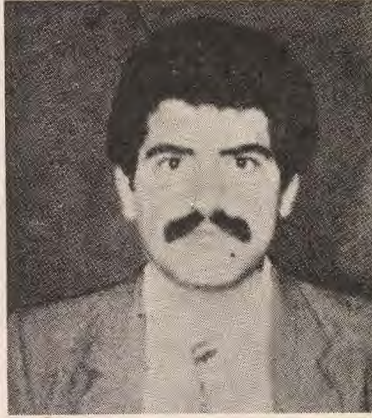
DYP ve SHP, halka; "Konuşan, insan haklarına (Bu arada Kürt haklarına da) saygılı Türkiye", "Demokratik Türkiye" sloganları ile yak-

HAFIZ AKDEMİR'İN KATİLİ KONTRGERİLLA'DIR

Hafız Akdemir

Cengiz Altun

Halit Güngen

Yayın hayatına yeni başlayan Özgür Gündem gazetesi'nin Diyarbakır muhabiri Hafız Akdemir, 9 Haziran günü, Diyarbakır'da arkasından sıkılan bir kurşunla kalleşçe katledildi. Caniler basın mensuplarını özel hedef seçmişlerdir. Daha Önce de; Yeni Ülke gazetesi Batman muhabiri Cengiz Altun, İkibine Doğru dergisi Diyarbakır muhabiri Halit Güngen, Körfeze Bakış gazetesinin sahibi Bülent Ülkü aynı şekilde katledilmişlerdi. Bu cinayetler, ülkemizde son yıllarda artan devlet terörünün uzantılarıdır.

Önceleri bu cinayetlere, "faili meçhul" denilirdi. Aslında herkeste katillerin kim olduğunu biliyor: Katil egemenlerin cinayet çetesi olan Kontrgerilla'dır. İçişleri bakanı İsmet Sezgin cinayeti bile araştırmadan; "Kontrgerilla yoktur. Varsa bulun bana getirin" diyor. Ayrıca, Hafız Akdemir'in cenazesinin neden polis tarafından kaçırılıp gizlice gömüldüğü? Demirel'e sorulduğunda, o da İsmet Sezgin gibi; "Hayır böyle bir şey yoktur. Olayı abartmayın" diyor. Açık bir gerçek var; bunlar birilerini açıkça koruyorlar ve böylece de İşlenen cinayetlere ortak oluyorlar. Nitekim 20 yıldır bu türden cinayetlerin hiç birinin faili bulunmadı. Bu bile cinayetlerin sorumlusunun kim olduğunu açıklamaya yeter. Fakat bütün bunlar nafiledir. Kürt halkı, ilerici basın mensupları, sosyalistler ve öteki devrimciler tek tek öldürülmekle, katliamlarla bitirilemezler. Bu cinayetler aynı zamanda, iktidarın ne büyük bir açmaz içerisinde olduğunu göstermektedir.

SERKETİN dergisi olarak; Hafız Akdemir'in alçakça katledilmesini ve bir bütün olarak Kontra cinayetlerini lanetliyoruz.

laşırken, burjuvaziye; "serbest piyasa", "özel-leştirme", "yabancı sermaye ile birleşme" politikalarına bağlı kalacaklarına dair yeminler içerek yaklaştılar.

DYP'yi ANAP'ın üstüne çıkararak işte bu politika olmuştur. Gerçekte ANAP'ın politikası teknelci burjuvazinin en azgın uygulamalarını kapsıyordu. Bu politika uzun süre uygulandığı için halk nezdinde teşhir oldu. Halkın istemi artık gözardı edilemez duruma geldiğinde ve de burjuvaziye tehdit ettiğinde, burjuvazi açısından doğru politika; DYP-SHP ortaklığı temelinde yeni bir hükümet oluşturmaktır. Böylece, burjuvazi yeni hükümetle birlikte yeni bir taktik, yani havuç-sopa taktiği uygula-

ma olanağı elde ediyordu.

Gelişen bunalım TC'yi çok daha ince politikalar uygulamaya zorluyor. TC karşısında, devrimci temelde gelişen silahlı bir Kürt hareketi ve Türkiyede devrimci bir hareket gördüğü için; sopadan yani silahtan vazgeçemiyor. Bu onun tek güvencesidir. Diğer yandan so-payı her zaman açıkça ve "kara düzende" kullanamaz haldedir. Çünkü ülke ve dünya kamuoyu bu konuda yetirince bir güç olmuştur. O halde en doğrusu sopa ile havucu birlikte kullanmaktır. Fakat TC'nin manevra alanı çok geniş değildir. Ve bu alan gittikçe daralıyor.

Yeni hükümetle yüzüne, "demokratik" bir

maske geçirmeye çalışan iktidar, çok geçmeden bu maskesini bizzat kendisi düşürdü. "Kürt realitesini tanıyoruz" diyen yeni hükümet; hemen ardından Newroz katliamı, dahada artan Kontra cinayetleri, Kürtçe TV yasağı gibi uygulamalarla gerçek yüzünü ortaya koydu.

"İnsan haklarına saygılı olacağız" dediler; ancak yine kendileri, kendilerini yalanladı. Kontra-gerilla eylemleri tüm TC sınırlarına yayıldı, işkence ölümler, kayıplar, sokak infazları dahada arttı.

Enflasyonu düşüreceğiz, işsizlik sigortası getireceğiz, yeşil kart uygulayacağız dediler; hiç birisi gerçekleşmedi. Enflasyon, sadece yaz aylarında meyva fiyatlarındaki doğal düşmeyle birazcık durdu. Ancak artan işsizlik, toplu pazarlık gücünden yoksunluk gibi etkenlerden dolayı, doğru dürüst bir ücret artışı almayan, tam tersine gittikçe alım gücü düşen işçi ve diğer emekçiler için değişen hiçbirşey yok. Bu gerçeği tüm emekçiler rahatlıkla görebiliyor.

Diğer yandan adı "iş güvencesi yasası" olan ama boş bir propaganda malzemesi olmaktan öte-

ye gitmeyen tasarı bile işverenin büyük tepkisine neden oldu. Bu tasarı iş güvencesi değil işten atılmanın ücretini tespit ediyor. Gerçekte bu enflasyon düzeyinde ve bu işsizlik ortamında gerçek bir iş olanağı ve güvencesi getirmenin olanağı olabilir mi?

SİYASİ İSTİKRAR İÇİN DIŞARIYA BAĞLANAN UMUTLAR.

Yeni hükümet burjuvazinin siyasi istikrar isteğine uygun olarak iş başına geldi. Yükselen ulusal hareket ve Türkiye devrimci hareketi şiddetle bastırılacak böylece halkı radikal dönüşümlere yöneltecek potansiyel eritilip halk sindirilecekti.

Bu nedenle DYP-SHP hükümeti kurulduğundan bu yana daha çok PKK, Dev-Sol ve diğer devrimci örgütlerle uğraşmıştır. Demirel'in ve diğer pek çok devlet görevlisinin dış gezilerinin gündeminden ulusal hareket maddesi eksik olmamıştır. Demirel'in ABD, İsmet Sezgin'in Suriye gezileri birbirleri ile bağlantılı ve büyük ölçüde ulusal

KONTRGERİLLA NEDİR?

Bugün başta ABD emperyalizmi olmak üzere, NATO ülkeleri kendi egemenliklerini sürdürmek için; SS benzeri, kendi hukukunu kendi belirleyen, tekeli burjuvazinin çıkarını korumaktan başka hiçbir amacı ve sınırı olmayan bir örgüt/şebeke yaratmışlardır. Bu örgüt Kontrgerilla örgütüdür. Örgütün en başta gelen görevi sömürge ve bağımlı ülkelerde gelişen ulusal ve toplumsal kurtuluş hareketlerini engellemek, sosyalist ve halk demokrasisi ülkelerine karşı gizli operasyonlar, darbeler düzenlemektir. Latin Amerika'da, Asya'da, Afrika'da ve Avrupa'da pek çok "faali meçhul" cinayet, katliam ve darbeden bu örgüt sorumludur. Bu örgütün İtalya'daki uzantısı, "**Gladyo**" adıyla faaliyette bulunurken resmen kabul edilmiştir. Belçika'da bu tür bir örgütün olduğu bilinir.

Kontrgerilla NATO bünyesinde merkezleşmiştir. Emperyalist ve işbirlikçi ülkelerde yerel örgütler oluşturmuştur. Tek hedefi tekeli burjuvazinin, emperyalizmin dünyadaki egemenliğini korumak, ulusal ve toplumsal kurtuluş hareketlerini terörle, şiddetle ezmektir.

Bu örgüt Türkiye'de "**Genel Kurmay Özel Harp Dairesi**" bünyesinde organize edilmiştir. Her ilde, illegal devrimci örgütler benzeri gizli birimlere, ve silah depolarına sahiptir. Ayrıca, milis örgütünde vardır. Bülent Ecevit Başbakanlığı döneminde MHP'lilerin bu örgüte hakim olmasından ve silah depolarını kullanasından rahatsız olduğunu bir röportajında belirtmişti. Bu Kontrgerilla'nın varlığının açık şekilde itiraf edilmesidir.

1977 1 Mayıs, Maraş, Çorum, Sivas katliamları yine bu örgütün işlerinden bazılarıdır ve bugüne kadar gerçek faalleri ortaya çıkarılmamıştır. Kürdistan'da da pek çok köy katliamından, gazeteci, politikacı, öğretmen ve diğer halk kesimlerinden pek çok insanın öldürülmesinden bu örgüt sorumludur. Örneğin; HEP Diyarbakır İl Başkanı Vedat AYDIN bu şebeke tarafından kaçırılmış önce işkence edilip, kolları, bacakları kırılmış daha sonra Maden-Diyarbakır yolu üzerinde başı taşla ezilerek öldürülmüştür.

Yine, Vedat AYDIN'ın Diyarbakır'daki cenaze töreninde bu örgütün öncülüğünde kitle binçli bir şekilde taranmış ve pek çok insan katledilip, yaralanmıştır. 92' Newroz'unda da 110'a yakın masum Kürt insanı ağır silahlarla taranak öldürülmüştür. Lice, Silvan Tatvan Katliamları da bu örgütün eyleminden bazılarıdır. Son olarak öldürülen gazeteci Hafız Akdemir de bu örgüt tarafından katledilmiştir.

Kürdistan'da çıkmaza giren iktidar savaşını kaybetmemek için her yolu denemekten geri kalmıyor. Demirel ve İnönü'nün kesinlikle bu örgütten haberleri vardır. Olmaması olanaksızdır. Çünkü; Kontrgerilla, Genel Kurmay ve MİT'in kontrolünde çalışıyor. Bu iki kurumda hükümete bağlıdır. Dolayısı ile; Demirel ve İnönü mutlaka bu örgütten haberdardırlar. Onların gizleme-ye çalışmaları bile bunu kanıtlamaya yeter.

Bu cinayet şebekesinin faaliyetlerini desifre etmek, halkın can güvenliğinin sağlanması için gerekli örgütlenmeleri yaratmak, tüm ilerici, demokrat ve devrimcilerin görevidir

KONTRGERİLLA'YA KARŞI HALK SAVUNMASINI GÜÇLENDİRELİM!

ÇEKİÇ GÜÇ KÜRT HALKINI DEĞİL EMPERYALİSTLERİN ÇIKARINI KORUYOR.

Körfez savaşında bilerek Saddam'ı devirmeyen ABD, bu sorunu Irak muhalif güçlerinin üzerine yığdı. Böylece direk üstlenebileceği çetin sorunlardan bir bakıma kurtuldu. Ancak, Saddam sorunundan beklediği gibi kurtulamadı. ABD'nin taktiği şuydu; müttefik askeri güçleri Körfezden çekildikten sonra, muhalif güçler TC'nin kontrolünde Saddam'a saldıracaklar bu arada Saddam yıkılacak ama muhalif güçlerde bir hayli yıpranacak, bu nedenle de Irak'ı tek başlarına kontrol edemeyip, Türkiye ve dolayısı ile ABD'nin kontrolüne gireceklerdi. Bu planda tutmadı. Saddam tüm ayaklanmaları bastırdı. Hatta BM'in ambargosu ve silah imha girişimlerine rağmen gittikçe güçlendi. Bu durum hem TC, hem de ABD'yi ta başından beri rahatsız ediyordu. Ayrıca Güney Kürdistan'dan gelebilecek üçüncü bir göç dalgası hem dünya kamuoyunu, hemde TC'yi kaygılandırıyor. Çekiç Güç bu ortamda gündeme geldi ve tamamen bölgeyi emperyalistler lehine kontrol etmeyi, Saddam'ın gelişmesini önlemeyi hedeflemektedir.

Çekiç Güç, ABD önderliğinde, İngiltere, Fransa, İtalya, Hollanda ve Türkiye'den; zırhlı kara birlikleri ve hava kuvvetlerinin oluşmaktadır. Çekiç gücün hava birlikleri İncirlik üssünde, diğer güçleri Batman ve Silopi'de konuşlandırılmıştır. Ancak bu gücün bölgede bulunması TC'nin izniyle olmaktadır.

Emperyalizmin bölgedeki emelleri, Saddam'la olan çelişkisi objektif olarak özellikle Güney Kürtlere bazı güvenlik olanakları sundu. Şunu belirtmekte yarar var: Çekiç güc Talabani yada Barzani'nin isteğiyle, yada onlar için gelmemiştir. Ayrıca Talabani ve Barzani Çekiç Güç'ün yarattığı boşluktan yararlanıyorlar diye suçlanamazlar, tam tersine gerektiği gibi yani devrimci bir tarzda yararlanmadıkları için

kurtuluş hareketiyle ilgilidir.

TC, iç istikrarını sağlamak için başta ABD ve Orta Asya olmak üzere dış etkenlere umut bağlamıştır. PKK'yı ABD'nin desteğiyle dize getirmeye çalışıyor. Buna karşılık ABD'ye Orta Asya alanında taşeronluk hizmeti sunuyor. Ayrıca TC, Orta Asya konusunda yarattığı umutlarla, Türk halkı arasında şovenizmi geliştirmek ve iç çelişkileri gizlemek amacını güdüyor. Demirel'in Orta Asya gezisine Türkiye'de götürmesi ve Azerbeycan'a gönüllü sivil faşist birliklerin gönderilmesi, TC'nin Orta Asya konusunda neyi hedeflediğini gösteriyor. Büyük bir ihtimalle Azerbeycan'a giden bu gönüllüler dönüşlerinde devrimci harekete karşı kullanılacaklar.

ABD, son aylarda TC ile sıkı bir ittifak oluşturmuş, Orta Asya, Orta Doğu bölgelerinde TC'ye daha büyük roller biçmiştir. Bu yeni durum "güçlendirilmiş ortaklık" nitelendirilmesiyle ifade ediliyor. ABD'nin bu desteği; Orta Asya pazarını kolaylıkla elde etme ve Almanya'nın bu bölgelerde yayılmasını önlemek amacıyla yöneliktir. Son aylarda ABD'nin Türkiye'ye çok miktarda modern silah vermesi bu nedenledir.

eleştirilebilirler. Ayrıca onlar, bundan sonraki eylemlerini de hep dış güçlere bağlı olarak sürdürmek istedikleri için, ordu, ekonomi, siyasi yapı, kültürel konuların yaratılmasına gerekli önemi vermedikleri için eleştirilmelidirler.

Çekiş Güç'ün süresi 28 Haziran'da bitti. ABD, İngiltere, ve IKDP ile KYP Güç'ün görev süresinin uzatılmasını istiyorlardı. TC ise bu konuda ikircikli, o bir yandan Kürtlerin güçlenmesinden korkuyor, diğer yandan Saddam'la komşu olmak istemiyor. Ayrıca patronlarının isteğine kolay kolay hayır diyemiyor. Yoksa borç batağında boğulur. Bu zor durumda TC istemeye istemeye Çekiş Güç'ün görev süresini uzattı.

Biz başta Çekiş Güç olmak üzere, tüm yabancı güçlerin ülkemizden ve bölgemizden çekilmesinden yanayız. Kürt halkı ve diğer bölge halklarının güvenliği asıl o zaman sağlanabilir. Bizce Kürt halkının güvenliğini tehlikeye sokanlar; emperyalistler ve onların işbirlikçisi sömürgeci devletlerdir. Bu nedenle Kürt halkının gerçekten güven içinde yaşaması için Kürdistan'da ve bölgede Emperyalizmin ve sömürgeciliğin kovulması gerekir. Bu açıdan bakıldığında, ülkemiz için "sömürgeciler defolun" diyemeyenlerin, "Çekiş Güç defol" sloganını atmaları inandırıcı olmuyor.

Güney Kürdistanlı yurtsever güçlerde bir an önce emperyalizmden medet uman politikalarını terk edip hızlı bir şekilde kendi öz güçlerini pekiştirmeli, örgütlülüklerini güçlendirmelidirler. Gerçek özgürlük ancak bu temelde sağlanabilir.

Kahrolsun Sömürgecilik ve Emperyalizm! Çekiş Güç Defol!

**Tüm İşgalci Birlikler Kürdistan'dan
Defolun!**

Bütün bu gelişmelerle birlikte TC'nin bölgesel rolü arttığı gibi, Kürdistan'ın stratejik önemide artmıştır. Çünkü Kürdistan TC ile Orta Asya'nın tam ortasında yer almaktadır. TC Kürdistan'da tam kontrolü sağlayamazsa Orta Asya'yı da elde edemez. İşte Demirel'in Newroz'la birlikte "Bu işi bitireceğiz" demesinin nedeni burda yatar. O, Amerika'nın desteğiyle, Orta Asya ile TC arasında bir "çiban başı" olan Kürdistan sorununu çözmeye çalışıyor. ABD emperyalizminin çıkarıda bundan yanadır. Bu nedenle ulusal hareketin bastırılmasına tam destek veriyor.

Şu açıktır ki; iç sorunlar yine iç dinamiklerin belirleyiciliğiyle çözülür. Dolayısıyla iç dinamiklerde bir değişme olmadan TC'nin iç istikrarı sağlanması mümkün değildir. Gerilla hareketinin son günlerdeki eylemleri, tarım işçilerinin grevi, belediye işçilerinin grev kararı alması, memurların grevli-toplu sözleşmeli sendika için başlattıkları eylemler, bize, sürecin hangi yönde geliştiğine dair yeterince fikir vermektedir.

KAVRAYANLAR VE KAVRANANLAR YADA

KÜRT PARTİSİ VE TV'Sİ

F. BARAN

TC'nin, K.Kürdistan'ın yeniden fethini amaçlayan "demokratikleşme" taktiği, cüretkar burjuvazinin atak girişimini değil, cimri babanın, "açgözlü çocuklar"ı karşısındaki çaresiz halini andırıyor. Vuruyor olmuyor, veriyor olmuyor. "Mücadeleyi önlerim" umuduyla attığı her adım bir ikincisini koşullandırıyor. Şiddet politikasının ikinci adımı kitle kıyımlarında somutlaşıyor. "Demokratikleşme" yönündeki ikinci adım "Yasal Kürt Partisi" ve Kürtçe TV ile uç veriyor.

Amaç büyük ama erişmek için araç yok. "Turan ülkesi" binbir zenginliği ile Türk burjuvazisinin rüyalarını süslüyor. K.Kürdistan gerçeği rüyaları kabama dönüştürüyor. "Nasil önlerim?" sorusu TC'yi bugününü aratacak taktikler kullanmaya itiyor. Geleneksel araç ve yöntemler işlemiyor. Yenileri oluşturulamıyor. Ve "demokratikleşme" politikası, Kürt halkından çok burjuvazi ile işbirlikçilerinin peşinden koştuğu havuç halini alıyor. Kendileri uzatıyor, kendileri yakalamaya çalışıyorlar.

Şark Kurnazlığı yada "Uyanık"lık

TC, olayların gerisinde seyrediyor, burası açık. Yeniden egemenliği amaçlasa bile, "demokratikleşme" veya "reform" hareketini bilinen burjuva tarzda sürdürüyor. 2932 sayılı "Türkçe'den başka dillerle yapılacak yayınlar hakkında Kanun"u yürürlükten kaldıran bir burjuva devletin halka dönüp "yalnızca şarkı-türkü söyleyebilirsiniz, okuma-yazmada ve basım yayımda Kürtçe kullanamazsınız demesi ve ardından, yeni yasağın fiilen aşıldığını gördüğünde, "Kürt Partisi" ve "TV'si de olabilir" tartışmasını başlatması bunu gösteriyor.

"Beyhude bir çaba" olarak algılanabilir, bir

bakıma öyledir. Şu veya bu ölçüde ulusal veya etnik sorunlarla başı dertte olan İngiliz, Fransız veya İspanyol burjuvazisi ile kıyaslandığında TC'nin politikası "amalör"ce görünür. Kürtçe yasağını kaldırıp ama "Kürtçenin giremeyeceği yasak alan"lar icad etmek burjuva profesyonelliğine sığmaz. Ne var ki "aptalca" değildir, şark kurnazlığını siyaset edinmiş Türk burjuvazisinin "uyanık"lığını yansıtıyor.

Özal'ın ABD'den verdiği demeçleri ele alalım. "ABD bile Kürtçe yayına başladı, biz neden başlamayalım?" diye soruyor. "Yasal engel" gerekçesine dayanarak direnmeye çalışan Demirel Hükümetini pasifize etmekten de geri durmuyor. "2932'yi kaldırdık, ayrıca Anayasa'da "Kürtçe yayın yapılamaz" diye bir madde de yok." Türk ve Kürt halkını da ihmal etmiyor, birini yatıştıran, diğerkinin duygularını okşuyan ifadeler kullanıyor. "200-250 saat Türkçe yayın var. Bunun bir saati Kürtçe olsa ne olur? Bu bir taviz olmaz, bilakis o bölgede faaliyet yürüten bölücü örgütün elinden bir propaganda malzemesini almış oluyoruz." Ne amaçla Kürtçe TV'den yana olduğunu böyle açıklayan Özal, devam ediyor: "Bu hakla onlara (Kürtler'e) çok görmememeliyiz. Onların demokratik haklarını sonuna kadar savunurum ama şiddete de en çok ben karşıyım."

Özal'a bunları söyleten bir gelenektir, yani şark kurnazlığıdır, yani Kürt halkı kendisine gelip haklarını almasını bildiğinde; "demokrasi", "Kürt hakları" deyip onu zor yoluyla yeniden statükoya bağlama "uyanık"lığıdır. Böyle dönemlerde, halkımız için ne anlama geldiği aşikar olan Kemalizm'in taktikleri bir bir uygulanır. 1984 sonrasının ve özellikle de 90'ların bize anlattığı, 1925-1940 yılları arasında "irha, tehcir, mecburi iskan, umumi müfettişlik ve Milis Teşkilatı"ndan müteşekkil dönemdir. Sa-

dece adlar değişiktir. *Olağanüstü Hal Bölge Valiliği (Umumi Müfettişlik), Koruculuk (Milis Teşkilatı), SS Kararnameleri (Tehcir-Göçürme, ve mecburi iskan vb.)*. Fakat bunlar sonuç vermedi/vermiyor. Bundan dolayı TC 1925 öncesinde kullanılan politika ve taktikleri yeniden denemek istiyor.

Özal gayet açık konuşuyor "K.Kürdistan'ı yeniden TC'ye bağlamak mı istiyoruz? O halde savunmayı temel alan ve egemenliğini tesis edildiği koşullarda uygulanan politikalarla yetinmemeliyiz. K.Kürdistan bu politikaların alabildiğine uygulandığı koşullarda kopuş sürecine girdiğine göre, izlenecek yol: **"egemenlik hakkı'ndan taviz vermeden ama kopuşu da gören ve yeniden fethi amaçlayan 1925 öncesi olmalıdır."** M.Kemal'in "Kürdistan", "Kürdistan temsilcileri" (diğer parçalardaki Kürtlere) "biz kendi cumhuriyetimizi kuruyoruz, siz de kendi Cumhuriyetinizi kurun federasyon yapalım" dediğinin anımsatılması bundandır. Ve yine bunun bir politikadan çok Şark kurnazlığını veya uyanıklığını yansıtmaması bu nedenledir.

Farklı Dönemler Aynı Durum Ve Politika

Nedir bu iki dönem arasındaki benzerlik?

1925 öncesinde K.Kürdistan hem Türkiye'nin idi hem değildi. Osmanlı İmparatorluğu çökmüştü ve nasıl bir siyasal coğrafyanın şekilleneceği belli değildi. Ankara Hükümeti, uluslararası alanda, Osmanlı toprağı olan Suriye, Irak vb. topraklar üzerinde nasıl egemenlik iddiasında bulunamıyor idiyse, Kürdistan üzerinde de hak iddiasında bulunamıyordu, fiili egemenliğinin yasallığı yoktu. Bu anlamda K.Kürdistan Ankara Hükümeti'nin egemenlik alanı dışındaydı.

Diğer yandan, fiili ilişkilere bakıldığında, Ankara Hükümeti'nin kısmi egemenliğe sahip olduğu göze çarpar. Ordunun K.Kürdistan'daki varlığı devam ediyordu. Kürtlerle Ankara Hükümeti arasında koşullu da olsa bir ilişki vardı ve daha önemlisi Kürtler; ayrı bir devlet kurmak konusunda anlaşmış, ortaya kendi talepleriyle çıkmadıklarından, Kürt-Türk devleti hülyası ile Kemalistlerden yana tavır koyup İngiliz, Fransız işgalci güçlerine karşı savaşıyorlardı.

Kürdistan, yalnızca Kemalistlerin değil, sa-

vaştan galip çıkmasını başarmış olan bütün aktif güçlerin politika yapabilecekleri bir arenaydı. Bugünkü eski SB'nin durumunu andırıyordu. Böylesine bir konjonktürde Kemalistler, Osmanlı'nın mirasçıları da olsalar, Kürdistan'a ilişkin eski politikayı sürdürebilecek durumda değildiler. Politikanın "serbest piyasa"sı halini almış olan Kürdistan'da teşhir edilecek olan "siyasi meta", en azından "siyaset pazarı" denetim altına alınıncaya kadar, Kürtlerin de beğenebileceği kalitede olmak durumundaydı.

Kemalistler, o dönemde, Kürdistan'da işgörebilecek bir politika güttüler. Özal'ın bugün sözünü ettiği "Kürdistan", "Kürt hakları", "federasyon" vb. terimler bolca kullanıldı. Kürdistan'ın yeniden elde edilmesi için böyle bir politika gerekiyordu. Nitekim sonuç alındı. Mecliste "Kürdistan temsilcisi" olarak yer alan politikacı (?)'lar, Lozan'da İ. İnönü'yü onayladıklarında, "Kürt", "Kürdistan" "federasyon" vb. kavramların asla kullanılmamak üzere yasakladıklarını farkedemediler bile. Ankara Hükümeti'ne K.Kürdistan'ı armağan etmekle yetinmediler "geri istersek katlimiz vaciptir" onayını da verdiler.

"Çağı kavrayan" Özal'ın izlemek istediği politika da budur. Karikatürcedir, uyanıkcadır ama yine de alıcı bulmaktadır. 1990'larda bir bütün olarak Kürdistan, halkının meşru mücadelesi ile yasallığı zorluyor. K.Kürdistan'da 1925 öncesinin fiili egemenliği günümüzün yasallığıdır, günümüzün fiili egemenliği ise 1925 öncesinin yasallığıdır. Yer değiştiren terimlerin ifade ettiği "K.Kürdistan hem Türkiye'nindir hem değildir" gerçeğidir. Uluslararası arenada yasallığa (yani Lozan vb. anlaşmalara) dayanarak politika yapan TC, fiili duruma hükmedemiyor. Lozan dosyasını masanın üzerine sürüp "iç işimdir" dediği her yerde, "dışına taşmıştır, denetleyemiyorsun" yanıtıyla karşılaşılıyor. Geleneksel işbirlikçi sınıflar TC ile birlikte tüketmişlerdir. "Kürdistan temsilcileri" olarak lanse edilip "biz halimizden memnunuz" dedirtirilecek kimseler yoktur. Bunu söylemeye dünden hazır olanlara ise bu paye verilmek isteniyor. Devlet de onların bu "onur"u taşıyabilecek kadar güçlü olmadıklarını biliyor. Hikmet Çetin gibi resmi Türkler ise, ne halkı ne de uluslararası kamuoyunu ikna edemiyorlar. Lozan'ı onaylayan Kürt politikacılar nasıl K.Kürdistan'ı yitirdilerse, onları imha eden TC'de K.Kürdistan'ı yitirmiştir, bunu anlamaya

başlıyor.

İki dönem arasındaki bir diğer benzerlik, K.Kürdistan'ın yeniden uluslararası politikalara açık hale gelmesidir. Yeniden politika pazandır. Bütün güçler, kendi politikalarını, Kürt halkının "beğeni ölçüleri"ni ve "alım kapasitesi"ni gözönüne alarak çeşitli ambalajlarla piyasaya sürüyorlar. Kimi ambalajlar "kültürel haklar", kimileri "insan hakları", kimileri "özerklik" vb. kaşeler taşıyor ama hepsinin ihtiva ettiği madde, Kürt halkını bağımsızlık ve özgürlük gibi "rahatsız" edici bir isyan geleneğinden alıkoyacak, sömürü ve zulüm cenderesinde kalmaya devam ederken acı duymasını hissettirmeyecek uysallık iksiridir.

Özal'ın elinde de böyle bir meta var. Kürt halkına satmaya çalışıyor. M. Kemal'in taktikleri O'na, bu metanın Kürt halkına hangi yöntem ve araçlarla satılabileceğini anımsatıyor. Yaptırdığı sondajlardan filizlenebilir bir sonuç almış olmalı ki, verdiği mesaj şudur:

1- Kürdistan'ı yeniden TC'ye bağlamak için politik metamız, dünya ölçeğinde rekabet gücüne sahip olmalıdır.

2 - Rekabet alanı özellikle K.Kürdistan olduğundan, bura halkının beğeni düzeyini gözlemlemelidir.

3- Gelecekteki kazanç gözönüne alınırsa, mevcut durumda dengeli satış esas alınmalıdır.

4- Bu metayı pazarlayacak (reklamcısından satıcısına kadar) araçlar yaratılmalıdır.

Döneme Uygun Politika

Özal, böyle bir politika önermekle, TC'nin neye ihtiyacı olduğunu ortaya koyuyor. SERKETİN'in 1. sayısında "demokratikleşme"nin K.Kürdistan bakımından Fetih anlamına geldiği belirtilmişti. Özal'ın demeçleri ve M.Yılmaz'ın "şiddeti reddetmek koşuluyla Kürt partisinin kurulmasına izin verilmelidir" beyanını, bu politikanın sonucudur. Yeni araçlar yaratılmak isteniyor ve bunların taşınması gereken özellikler şöyle sıralanıyor: "**Kürdüm, devletime bağlıyım, şiddete ve ayrılmaya karşıyım!**"

Amaç bu kadar açıkça ortaya konurken ve araçta aranan özellikler bu kadar net sıralanırken kimileri Özal'a "**çağ, kavrayabilen**" sı-

fatını yakıştırıp, yeni "**umut rüzgarları**" estirebiliyorlar. H. Dicle (bkz. 2 Mayıs tarihli Milliyet) Özal'a övgüler dizmekle kalmıyor. Menderes'e kadar uzanıp, 1946'ya kadar süren baskıları "durdurdu" diyerek gerçekleri de çarpıtıyor. "*Halen Menderes deyince büyüklerimizin gözlerinden yaşlar akar*" (!) H.Dicle'nin böyle dediği yerde "Kürt Hak ve Özgürlükler Vakfı Hazırlık Komisyonu" durur mu? O da Özal'a övgüler diziyor ve Kürt halkının haklarını Kürt politikacılarca emanet ediyor. "*...attığı bu adımın sahibi ve takipçisi olmasını bekliyoruz*" (Deng Sayı 20-Nisan-Mayıs)

Bu anlayışlar "uyanık" politikalara zemin hazırlayan ve ciddiyet kazandıran anlayışlardır. "Çağı kavrayan"lar tarafından kavranmaktadır. Pohpohlamalarla bir yere varılamaz. M.Yılmaz'ın "Kürt Partisi kurulsun" demesi doğru biçimiyle algılanmalıdır. Bundan sonraki seçimlerde TC partilerine biraz "Kürtçülük" yapsınlar diye izin isteniyor. Boş övgüler ve umutlarla reformculuk yapılamaz. Özal'ın politikası karşısında izlenmesi gereken politika bu olamaz. Politika ülkemiz gerçekliğine uygun olmalıdır, halkımızın taleplerini veri almalı ve iletmelidir. Tarihten ders almak zor olabilir fakat 20 Ekim seçimlerinden sonra cereyan edenlerden ders çıkarmak o kadar zor olmasa gerek.

Kazanılanları elde tutmanın ve geliştirme- nin tek yolu sürekli mücadeledir. TC geri adım atıyorsa, bunun nedeni reformların uysallığı olamaz. Öyle gösterilmesine de izin verilemez. TC ile birlikte yaşamak isteyenler olabilir bugüne kadar yaptıkları buydu, öyle devam etsin isteyebilirler. Fakat kendi taleplerini halkın eğilimi gibi göstermelerine hakları yoktur. Ege- men güçlerin devrimi önlemek için reformlara başvurmaları klasikleşmiş bir taktiktir. Devrimcilerin taktiği de reformları mevziye dönüştürmek ve ileri sıçramanın basamağı yapmaktır.

Reformcuların yanıt bulması gereken soru şudur: Kürt halkı 1925 sonrasını yeniden mi yaşamalıdır? Yoksa kendi tarihini yeni baştan mı yazmalıdır? Buna verilecek yanıt kimin ne tarafta olduğunu açıklar. Ya halkı "çağı kavrayan"ların insafına terk edeceksiniz (bunu yapanlar Meclis kapısında idam edildi ve bunu da göze alacaksınız) ya da Menderes'ler için ağlamaktan kurtaracaksınız başka yol yoktur.

GÜNEY KÜRDİSTAN'DA İLK DEMOKRATİK SEÇİMLER

C. SEYDO

Uzun bir bekleyiş ve tarihinin dört kez değiştirilmesinden sonra G.Kürdistan'da ilk demokratik seçimler nihayet 19 Mayıs'ta yapıldı. 19 Mayıs seçimlerinin amacı: 105 üyeden oluşan Kürdistan özerk parlamentosu üyelerini ve özerk bölge liderini seçmekti. Yaklaşık bir milyon seçmenin oy kullandığı 176 sandıkta, seçim olaysız ve sakin geçti. 19 Mayıs seçimleri, Kürt halkının kendi kimliği ile yaptığı ilk serbest seçim olması açısından büyük bir başarıdır. Seçimi, bazı ülkelerden gelen parlamenterler ve çeşitli siyasi kurum ve kuruluşların görevlilerinden oluşan 46 gözlemci denetledi.

22 Mayıs'ta sayımı tamamlanan oyların partilere göre dağılımı şöyle: KDP %44,38, KYB %44,33, İslami Parti %5,1, PASOK-SOS %2,58, PKI-SK %1,9, KDHP %1,01. Buna göre; KDP ve KYB 105 kişilik parlamentoya elliser milletvekili sokarken, diğer partilerin hiçbirisi %7'lik barajı aşamadı. Başkanlık seçiminde ise; Barzani yaklaşık oyların %45'ini, Talabani ise, %43'ünü aldı. Bu sonuçlara göre hiç bir aday %50 çoğunluğu sağlayamadığı için, iki ay içinde ikinci tur başkanlık seçimiminin yapılması gerekiyor. Başkanlık için kesin seçim tarihi ise hala belirlenmedi.

Ancak seçimlerden hemen sonra, PASOK-SOS (Sosyalist İttifak) genel başkanı M. Osman, seçimlere hile katıldığını ve binlerce kişinin birkaç kez oy kullandığını ileri sürdü. Bunun üzerine toplanan Kürdistan Cephe temsilcileri, Cephe içinde olası çatlamaları önlemek amacıyla bir komite seçerek, seçim sonuçlarına bakılmaksızın tüm partilerin katıldığı bir koalisyon üzerinde görüş birliğine vardılar. Ne ki; bu, seçimlere hile katıldığı yönündeki söylentileri ve insanlarda yarattığı kuşku gidermeye yetmeyecek, ve uzun vadede Kürdistan halkının davasına zarar

verecektir. Bu nedenle yapılması gereken; kuşku duyulan bölgelerde seçimin zaman geçirmeksizin yenilenmesidir. Bu demokratik seçim prensibinin bir gereğidir.

Bazı Batı Avrupa haber kuruluşlarının yanı sıra özellikle TC'nin burjuva basını seçime hile katıldığı yönündeki iddiaları abarta abarta haber yaptı. TC devleti güneydeki halkımızın özgür ve demokratik normlar içinde kendi temsilcilerini seçmesine duyduğu tepkiyi G. Kürdistan'a sadece pervasız saldırıları ile, tehdit ve yerleşim alanlarını bombalamakla göstermedi, basın ve yayın yoluyla da seçimi karalamaya çalıştı.

Seçimi yerinde izleyen uluslararası gözlemciler ise seçimlere hile katıldığı biçimindeki iddiaları tümüyle red ettiler. Örneğin; İngiliz gözlemci Michael Mendoeroft, AFP (Fransız Haber Ajansı) haber ajansına "çok adil ve özgür bir seçim" şeklinde bir açıklamada bulundu. Ve, "176 sandıktan 141'de gözlemci bulunduklarını ve bu sandıkların hiçbirinde sözkonusu iddiayı doğrulayacak belitilere rastlamadıklarını" belirtti.

ORTADOĞU'DA SEÇİMLER VE DEMOKRASİ

Seçim yapılan her ülke de demokrasinin olduğu ya da demokratik kuraların işletildiği söylenemez. Ayrıca, seçme ve seçilme hakkının otomatikmen demokrasiyi getirmediği gibi, demokrasinin tek koşullu seçme ve seçilme hakkı da değildir. Ancak başta proletarya olmak üzere, ezilen yığınların iktidara sahip olması, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü, halkların özgürlüğü ve kadın-erkek eşitliği gibi kriterlerin yanı sıra, seçme ve seçilme hakkında temel demokratik kriterlerden biridir.

Kapitalist düzende, egemen burjuva sınıfı yığın-

lardan oy isterken, kapitalist sistemin devamından yana olan burjuva partileri arasından birisini seçmesi için alternatif olarak sunar. Burjuva egemenliğine karşı çıkan ve kapitalist sistemi bütün kurumlarıyla kökten değiştirmek isteyen devrimci-sosyalist partiler, kişi veya kurumlar ise,

burjuvazi tarafından çeşitli yöntemlerle; hem seçim koşullarında, hemde normal koşullarda engellenirler. Burjuvazi bunu; elinde tuttuğu basın, yayın eğitim araçlarıyla yaptığı gibi, yasaklama, tutuklama ve gerektiğinde şiddet yöntemlerini devreye sokarakta yapar.

Kapitalist toplumlarda ve özellikle de Batı Avrupa'da esas alınan çok partililik, -tümüyle olmasada-demokrasinin olduğunun bir kanıtı değildir. Örneğin; Batılı devletlerde düşünce ve örgütlenme özgürlüğü yasal bir hak olduğu halde, 2. dünya savaşından bu yana, özellikle; B. Almanya, İsveç, Danimarka ve Norveç gibi ülkelerde onbinlerce komünist, sosyalist, anarşist gizli polis tarafından izlenmiş, hakkında rapor tutulmuş, sorguya çekilmiş, bazende tutuklanıp hapse atılmıştır.

Özünde burjuvazi kitleleri tek parti ile yönetmediği için, kitle muhalefeti dizginleyebilecek, değişik görünümlü, ama özünde kapitalist sistemi savunan birden çok partiyi ihtiyaç duyuyor. (Elbetteki muhafazakar, liberal, hristiyan sosyal demokrat gibi, değişik burjuva kanatlarının varlığı da, bunda payı sahibidir). Çok partililik özünde burjuvazi için bir lükstür. Olanakları olsa tek partililiği yeğliyecektir. Burjuva egemenliğini yıkıp yerine sömürü ve sınıfların olmadığı bir toplumu kurmak isteyen komünist ve sosyalist partilerin kapitalist devletlerde serbest faaliyet yürütebilme olanağına sahip olması, tümüyle işçi sınıfı hareketinin yüzyıla aşkındır yürüttüğü zorlu mücadeleler sonucu burjuvaziden koparıp aldığı bir haktır.

Bugün Avrupa devletlerinde belli bir yere kadar olan siyasi özgürlükleri saymazsak, dünyada sosyalist ve komünist partilerin seçimlere özgürce girdiği propaganda ve siyasi faaliyet serbestisinin olduğu devlet sayısı bir elin parmak sayısını geçmez. Bu durum, üzerinde yaşadığımız Ortadoğu devletlerinde daha da belirgindir.

Örneğin Türkiye'yi ele alalım: Her beş yılda bir seçim olur. Seçme ve seçilme hakkı da anayasada vardır. Ancak bu hak, kitlelerin; bazı dönemlerde askeri faşist, bazı dönemlerde oligarşik, bazı dönemlerde ise çok patili nispi burjuva demokratik iktidarların temsilcilerini seçmesi ile sınırlı tutulmuştur. Hele Kürt

halkı açısından bu, kendi ülkesini işgal ve ulusal varlığın inkar eden, Kürdistan'da yürütülen kirli savaşın, işgencenin ve sömürünün devamından yana olan temsilcileri seçme hakkıdır. Dolayısıyla yönetim biçimi ne olursa olsun, her beş yılda ezilen yığınlar ve Kürt halkına verilen oy hakkı, TC devletinin sömürgeci kapitalist düzenini sürdürme görevini üstlenen temsilcileri seçme hakkı ile sınırlıdır.

Ayrıca, Türkiye sınırları içinde yaşayan 13 milyonluk Kürt halkının kendi kimliği ve siyasi partileri ile seçimlere girmesi yasaklanmıştır. Komünistlerin ve diğer azınlıkların kendi kimlikleri ile seçme ve seçilme hakkı yine yasaktır. Seçimlerde veya seçim öncesinde Türk ve Kürt sosyalt basının, demokratik kurum ve kuruluşların yöneticilerini hapse atma, bu yetmezse katletme, okuyucu ve üyelerine baskı yapma gibi benzeri yöntemler ise olağan hale gelmiştir.

İsrail'i dışında tutarsak, Ortadoğu devletlerinin hiç birinde komünist partisi serbestçe seçimlere girmiyor. Suriye'de, komünist partisi seçimlere girsede iktidara karşı bir muhalefet partisi olarak değil, iktidardaki Baas rejiminin yedek bir gücü olarak giriyor. Türkiye, İran, Irak ve birçok başka devlette komünist partilerine, Kürt kimlikli partilere yasak konulmuştur.

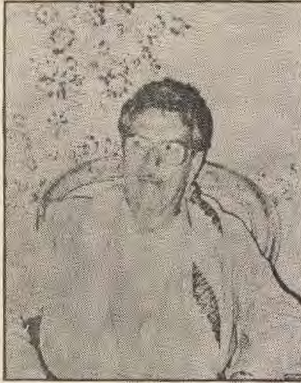
Sadece komünist ve devimci partiler değil, bu devletlerde burjuva muhalefet partilerine bile çoğu zaman tahammül edilmemiş, şiddet yöntemleri ile hükümet olmaları engellenmiştir.

Son on yıllık dönemde Türkiye'de üç genel seçim oldu. Bunların ikisini iktidardaki parti ANAP, birini muhalefet kazandı. İran'da iki genel seçim oldu; ikisinde iktidardaki dinci parti kazandı. Suriye ve Irak'ta iktidardaki Baas partileri, Mısır'da Hüsnü Mübarek başkanlığındaki parti, Ürdün'de Kral Hüseyin'in partisi iktidara geldiklerinden bu yana tüm seçimleri kazanmışlar. Türkiye dışında, yukarıda ismini saydığımız tüm devletlerde iktidar partilerinin başında çoğunlukla darbeyeyle yönetimi ele geçirmiş bir general bulunur. Bu partilerin eksiksiz tüm seçimleri kazanma mucizesinin altında yatan gerçek, seçimlerin anti-demokratik olması ve her türlü muhalafete karşı girilen baskıcı tutumdur.

Bu durum, Ortadoğu'ya, demokrasi geleneğinin yerine askeri darbeler geleneğini yerleştirmiştir. Son 30-40 yıl içerisinde Türkiye, Irak, Suriye ve İran'da 15 ile 20 arasında askeri darbe veya darbe girişimi olmuştur.

Bölgedeki askeri darbeci diktatöryel gelenekle kıyaslandığında, G. Kürdistan'da yapılan 19 Mayıs se-

çimlerinin önemi ve anlamı daha iyi anlaşılacaktır. Ortadoğu'da ve Kürdistan'da yeni bir geleneğin, yani toplumun tüm siyasi akımlarının özgürce ve serbestçe seçimlere katılma geleneğinin oluşturulduğu demokratik bir seçimdir. Kürdistanı işgal eden dört sömürgeci

devletin 19 Mayıs seçimlerine saldırıları ve tehditlerinin bir nedeni ; bu seçimin totaliter rejim geleneğine karşı bir tehdit oluşturması iken diğer nedeni de tüm Kürdistan parçalarında yaratacağı ve daha şimdiden yaratmış olduğu bağımsızlıkçı ve özgürlükçü etkidir. Bu etki, süngü zoruyla Kürdistan halkına dayatılmış olan mevcut statükoyu tehdit ediyor. Başta sömürgeci TC devleti olmak üzere Kürdistan'ı işgal eden sömürgecileri tedirgin eden, korkutan ve pervasızca saldırıganlaştıran da budur. Kürdistan'ın dört parçasında giderek yaygınlaşan bu özgürlük ateşi olsa gerekki, Batı emperyalistleri, seçimlerden bir gün sonra; bölgedeki sömürgeci devletlerin stratejik ve ekonomik çıkarlarına ters düştüğü için 'Kürt halkının self determinasyon (bağımsızlık) hakkını "tam" olarak kullanmaları imkansızdır." diye bir kararı hemen çıkartarak Kürt halkının geleceğine ilişkin asıl niyetlerini de ortaya koymuş oldular. Yani, çifte standartlı Batı emperyalistlerine göre " Kürtler bağımsız ve özgür bir ülke olamazlar, buna hakları yoktur." (!?) Ama Kürdistan'da olaylar farklı geliyor. Batı istesede istemesede Kürdistanlı halk kendi kaderini istediği biçimde tayin edecektir. Bu çok geç değil.

Batı Avrupa ve ABD emperyalizminin, Ortadoğunun örnek demokrasileri olarak destekleyip savundukları TC devleti ,İsrail ve işgal ettikleri Kürdistan ve Filistinli halkların kendi ulusal kimlikleriyle seçim ve seçilme hakkı yokken, Kürdistanı Cephe, komünist ve dinci partilere partilre seçme ve seçilme serbestisini tanımanın yanı sıra, Asuri azınlığına ulusal parlamentoda %5'lik temsili (kontenjan) hakkı tanıyarak, Kürt halk hareketinin halkların kardeşliğine, barışa özgürlüğe ve demokrasiye bağlılıklarını ve ne pahasına olursa olsun bunu savunacaklarını kararlılığını da ortaya koydu.

19 Mayıs Seçimleri, burjuva demokratik kriter açısından ele alındığında adil- demokratik ve özgür bir seçimdir. Güneydeki seçimler sadece tüm Kürdistan halkı için değil, Ortadoğunun ezilen yığınları için ileri bir kazanımı ifade ediyor. Seçimlerin, sadece Irak sınırları içinde özerk Kürdistan parlamentosunu ve özerk Kürdistan'ın liderini seçmeyi amaçlamış olması bu öneminden birşey götürmüyor . Çünkü, vurgulamak istediğimiz seçimleri gerçekleştirme yönte-

mi, uygulama biçimi, seçme ve seçilme hakkını içeren yasaların demokratik olmasıdır.

Amaca gelince, ben seçimlerin özerk Kürdistanı amaçlamış olmasını halkımızın, ulusal ve toplumsal kurtuluş istek ve taleplerinin gerisinde görüyorum. Irak ve uluslararası koşulların Kürt halkı için yaratmış olduğu bağımsızlık ve özgürlük fırsatının Kürdistanı Cephe tarafından iyi değerlendirilmediği kanımsındayım. Kürdistanı Cephe Kürt halkının talepleri ve G.Kürdistan için oluşmuş olan uluslararası olumlu koşulların ortaya çıkardığı fırsatlar doğrultusunda politika gütmüyor; daha çok sömürgeci devletlerin ve Batı emperyalit devletlerin neyi kabul edip neyi etmeyecekleri üzerinde politika yürütüyor. Bu, cephe içinde iki temel güç olan YNK ve KDP'nin siyasi karekterine ilişkin bir sorundur. Kürt halkı ulus olarak kurumlaştıkça ve toplum siyasi olarak örgütlendikçe yığınlar ulusal ve toplumsal çıkarı doğrultusunda örgütlenecek ve bu her iki yapıyı aşacaktır. Ancak biz Kürdistanı Cephe'nin bu tavırını eleştirmekten ve mahkum etmekten geri durmamalıyız. Kendi payımıza bunu her fırsatta yapacağız.

19 Mayıs Seçimleri ve Yığınların Beklentileri.

Yukarda da belirtildiği gibi, 19 Mayıs seçimleri Kürt halkı açısından sadece sembolik bir anlam taşıyor, aynı zamanda dünyadaki dengeler ve konjonktür gözününe alındığında "real bir politika"dır da. Kürdistanı Cephe'nin, adına mücadele yürüttüğü Kürdistanlı yığınlara dolaysız gitmesi ve onların bizzati destek ve insiyatifi ile programını hayata geçirmeye çalışması, demokrasinin ve yığın iktidarı olmanın bir gereğidir. Bu yığınların mücadele azmini biler, kazanılan özgürlüğün daha kararlıca savunulmasını beraberinde getirir.

Neki, bu "real politika"nın özerk Kürdistan ile sınırlı kalması, daha ileri bir adımın atılmaması ve birkaç kez vurguladığımız gibi ele geçeri fırsatın kaçırılması real politikanın başarıya ulaşması ulaşamayacağına kuşularını da birlikte taşıyor.

Daha önceki bir yazımda; **"Seçimle iş başına gelen ulusal meclis en kısa zamanda toplanıp... atması gereken adım(ın); "G.Kürdistan Federatif Cumhuriyeti"ni ilan etmek olmalıdır. Ve gerek görülürse bu ilan kısa bir tarih içinde halk oylamasına sunulmalıdır."** diye belirtmiştim. (Bak. Serketin, S.1)

Açıkça belirtmek gerekir ki, Kürdistan ulusal sorunu otonomi ile çözülecek bir sorun değildir. Otonomi, Güneyli halkımıza belli bir özgürlük versede, Kürdistan ulusal hakların uluslararası düzeyde korunması için bir garanti sağlamıyor. Çünkü otonomi, sorunu Irak'ın bir iç meselesi olarak bırakıyor. Oysa, örneğin Kürt Federatif Cumhuriyeti ve Arap Federatif Cumhuriyetin eşit koşullarda oluşturdukları bir devletin uluslararası platformlarda, -örneğin BM'de- her iki halkın ulusal varlığını, ulusal çıkarlarını garanti altına alan bir statüye sahip olacaktır. Ve sözkonusu

devlet, cumhuriyetlerden herhangi birinin ayrılması halinde, uluslararası platformlarda bugünkü statükosundan farklı bir statükoya sahip olacak ve bağımsız bir devlet olarak örgütlenmeyi kaçınılmaz kılacaktır. Çok uluslu olan Çekoslavakya ve Yugoslavya'da bugün olduğu gibi. Seçimle iş başına gelen ulusal meclis, Irak ile yürütülecek görüşmeleri de bu temelde yürütmelidir.

Gerçi ben, bir biri ardına dağılan mevcut federatif cumhuriyetlerin (Sovyetler, Yugoslaveya, Çekoslavakya) akibetlerini düşündüğümde bu çözümün uzun vadeli olacağına inanmıyorum. Eninde sonunda, Güneyli halkımız bağımsız bir devlet olma alternatifini dayatacaktır; ve bu doğrultuda kendi hareketini de yaratacaktır. Buna ayak uyduramayanlar ise yarı yolda tökezleyecektir. Bugünün federatif Kürdistan cumhuriyeti ise, bağımsızlığa giden yolu; daha az sancılı ve daha az can kaybıyla almamızı sağlayacak bir ön adım olarak savunulmalıdır. Ben de bu anlamda savunuyorum.

Beklentilere gelince;

1- G.Kürdistan'ın, içinde bulunduğu koşullar; uluslararası dengeler itibarıyla ve mücadeleye ulusal ve uluslararası düzeyde duyulan sempati ,1971-75 dönemiyle bazı farklılıklar taşısada, politik olarak birçok yönde benzer bir konumdadır.

Söyleki; Barzani önderliğindeki hareket İran ve ABD'den askeri destek alarak Irak'a karşı mücadelesinde büyük başarılar elde etmişti. Kürdistan topraklarının %80'ni Irak ordusundan temizlenmiş, denetim tümüyle peşmergenin eline geçmişti. Ancak 1975 İran ile Irak arasındaki Cezayir anlaşması ile birlikte, İran ve ABD, Barzani'den desteğini çekerek hareketi Irak'a teslim olmaya zorlamış ve kısa bir süre sonra hareket yenilmişti. O gün, ABD ve İran'ın Kürt ulusal hareketine desteği, Kürdistan halkının ulusal haklarına duyulan sempatiden ziyade, tümüyle Irak ile aralarındaki çelişkilere dayanıyordu.

Bugün de Kürdistan Cephe, Batı'nın Irak ile olan çelişkilerinden de yararlanarak, G.Kürdistan'ın üçte ikisini kurtarmış durumda. Müttefik güçlerin Kürdistan cepheye desteği Kürdistan halkının ulusal haklarını elde etmesi için değil, tümüyle Irak ile olan çelişkilere dayanmaktadır. Dün olduğu gibi, bugünde müttefik güçleri Kürt sorununa hala insan hakları çerçevesinde bakmakta. ABD ve Batı'nın G.Kürdistan ulusal hareketini iki kez yüzüstü bırakıp ona "ihanet" etmesinin temelinde bu bakış yatıyor. Açıktr ki, Kürt halkı ABD ve müttefiklerin ebir dost gözüyle bakmadığı ibi güvenmiyordu. Saddam ile çelişkilerinin bertaraf edildiği gün müttefikler, Kürtleri yüzüstü bırakacakları kanısı hem dünya kamuoyunda hem Kürdistan halkında yaygındır. Bu an gelip çatığında ki çok uzak değil- Kürdistan ulusal meclisi/ hükümeti, askeri, ekonomik, siyasi ve morelmen kendi ayak-

ları üzerinde durabilecek şekilde kurumlaşmış olmalıdır.

2- Güneyli halkımız son 30 yıl sıcak bir savaş hali yaşadı/ yaşıyor. Savaşın verdiği acılar, yaratmış olduğu ekonomik, siyasi ve sosyal tahribatları Güneyliler hergün benliğinde hissediyor. Dolayısıyla, Güneyli halkımızın, seçimle işbaşına gelen meclisten birinci talebi, toplumda yaratılmış olan tahribatların, acıların baş sorumlusu olan sömürgecilik ve sömürden kökten kurtulmak; her halk gibi, Kürt halkının da doğal hakkı olan özgür ve barış içinde bir yaşamı sürdürmek olacaktır. Güneyli halkımız, kendisine özgür ve barış içinde bir yaşam hakkı tanımayan ne Saddamlı ne de Saddam benzeri bir despotun başını çektiği bir devlet ile birlikte olmak istemediğini/ isteyemediğini bir yıl önce milyonların dağlara sığınması ile gösterdi.

3- G.Kürdistan topraklarının üçte ikisinden fazlası bir yılla aşkındır peşmerge denetiminde. Kürdistan'dan düşman kovulmuş ama, iktidarı ele geçiren Kürdistan Cephe gerekli otoriteyi ve düzeni hala sağlamış değil. Ülkede kaçakçılık, karaborsacılık, hırsızlık, düzensizlik sürüyor. Toplum düzeninde önemli olan demokratik bir yürütme ve yargının işlemlerini sağlayacak kurumlar yok gibidir. Zaten iki yönden ambargo altında bulunan toplumun günlük hayatına sözkonusu düzensizlikte eklenince çekilmez bir hal oluşuyor.

Ulusal parlamento yukarda üç başlık altında sıraladığımız bu adımları hemen atma, buna uygun strateji ve taktikleri geliştirme görevi ile kaşı karşıya. Halkın, acilen çözüm beklediği bu adımları atamayan bir politik güç, kısa sürede yenilmeye mahkumdur.

Bunlara ek olarak; G.Kürdistan'ın (kürdistan'ın geneli için de geçerli) içinde bulunduğu ekonomik ve siyasi koşullar nedeniyle, 1) toprak reformu, 2) kadın erkek eşitliği, 3) her alanda örgütlenme özgürlüğü, 4) inanç ve basın özgürlüğü gibi, toplumu ekonomik, siyasi ve sosyal alanda ileriye doğru gelişmesinde belirleyici olan pratik-politik adımların atılması zorunludur.

Sonuç Olarak;

Kürdistan Cephe, 19 Mayıs seçimleri ile Kürdistan'da ve uluslararası alanda, şu an için Güneyli halkımızın tek meşru temsilcisi sıfatını elde etmiştir. Umudumuz odur ki, bu temsilcilik ulusal ve toplumsal kurtuluş özlemini çeken Kürdistan halkının umut ve beklentilerini ileriye taşıyabilirsin.

Kürdistan Cephe'nin ve özerk meclisin yığınlar nezdinde prestijini koruyabilmesinin, yukarda veremeye çalıştığımız politikaların pratik hayat içinde gerçekleşmesi ile direk ilintili olduğu da unutulmamalıdır. Bunu başarıp başaramayacaklarını bir iki yıl içinde hep birlikte göreceğiz.

İsveç'in bir milyon trajik günlük gazetesi DN.'nin şef redaktörünün G.Kürdistan'daki Seçime ilişkin yorumunu biraz kısaltarak okuyucularımıza sunuyoruz.

DEMOKRATİK BİR KÜRDİSTAN

(Dagens Nyheter 17 Mayıs 1992) Çeviren C. Seydo

Tehlike çanlarının çalındığı dönemlerde demokratik olabilmeyen olanakları yoktur. Tüm ulusun birliği ancak ulusu kurtarabilir. Üçüncü dünya ülkelerinin birçok lideri, bu savı özgür seçimleri ertelemenin gerekçesi yaptılar. Denilebilir ki, dünyada Kürtler kadar sürekli tehdit ve baskı altında bulunan çok az halk var. Kürtler bir devletleri olmamasına rağmen, tarihlerinde ilk kez özgür seçimler ile Salı günü kendi cumhurbaşkanlarını ve parlamentolarını seçecekler.

Bir halkın kendi liderini seçebilme hakkı bizim için tartışma götürmez. Bu hakkı elde etmek için mücadele veren Kürtlerin, başarıya ulaşması uzun bir dönem hiçte umut verici görünmüyordu. Ve geçen yıl sanki Kürtler de bu umutlarını yitirmiş gibiydiler. 2 milyona yakın Kürt insanı, Irak diktatörü Saddam Hüseyin'in kendilerine karşı kimyasal bomba kullanacağı -ki daha önce kullanmıştı- korkusuyla evini barkını ve yurdunu terk ederek yollara düşmüştü. ABD devlet başkanı Körfez savaşını sürerken Kürtlere, Saddam diktatörüne karşı ayaklanmayı salık verdi. Fakat onlara yardım etmekte istemedi.

Son anda, Batı'daki kızgın halk muhalefetine zorlaması ile ABD, İngiltere ve Fransız hükümetleri istemiye istemiye Kürtlerin yaşadığı Kuzey Irak'ta bir güvenlik şeridi yaratmak zorunda kaldılar. Bu güvenlik bölgesinden Bağdat rejiminin askeri güçleri çıkarılacaktı. Bununla birlikte Kürtler, kendilerine eziyet veren kişi ile otonomi için görüşmelere başladılar.

Bu durumun oluşmasıyla birlikte, Batı Avrupa'daki muhalefet açısından sorun büyük oranda hal olmuştu. Çaresiz insanlar artık, uluslararası bir eylem ile güvenlik içinde idiler. Daha sonra olanlar, tam olarak herkesi tatmin etmiş değil. Ancak, Irak Kürtleri için hala gerçek bir güvenlikten söz edilemez. Saddam, Kürtleri ezip teslim almanın umudunu hala yitirmemiş görünüyor.

Kürdistan Cephe ile Bağdat rejimi arasındaki otonomi görüşmeleri başarısızlıkla sonuçlandı. Altı aya aşkındır, Irak orduları G.Kürdistan'a temel gıda mallarının gelmesini engellemektedir. Irak savaş birliklerinin, peşmerge ve sivil ayrımı yapmadan G.Kürdistan'daki yerleşim alanlarına karşı aralıksız sürdürdükleri top atışları nedeniyle, 40.000 insan evini barkını terk etmiş durumda.

Fakat buna rağmen, Kürt halkının seçim yapması sadece sembolik ve onurlu bir girişim değil, aynı zamanda reel bir politkadır da.

Batının Kürtler için sağladığı güvenlik ebedi olamaz. Çünkü müttefik güçlerin askeri olarak Kürtlerin güvenliğini sağlayabilmesi için, Türkiye'nin askeri üs-

lerine gereksinimi var. Saddam diktatörünün çok yönlü kirlil oyunlarıyla, Ankara hükümetine; kendi Kürtleri ile olan çatışmasını koz olarak kullanıp, müttefik güçlerini ülkesinden atması için ikna edebilir.

Kürt halkı büyük oranda diğer devletlerin oyunlarına terk edilmiştir. Böylesi koşullarda seçim yapan Kürtlerin kendi kaderlerini çizmeleri öyle gözüküyor ki tümüyle ilisyonlara bağlı durumda.

Bundan böyle yürütülecek kurtuluş mücadelesinin stratejik hedefi üzerinde Güneyli Kürtler arasında farklı görüşler sözkonusu; M. Barzani'nin liderliğindeki KDP, Saddam rejimi ile otonomi için görüşmelerin sürdürülmesine hazır iken, C.Talabani'nin liderliğindeki Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYP) ise, Irak diktatörlük rejiminin yerini demokratik bir rejim almadan görüşmelerinin mümkün olmayacağını ileri sürmekte.

Bir yandan hangi yolun izleneceği konusunda farklı görüşler sözkonusu iken öte yandan çoğu zaman elde silah ile tartışmalar sürdürüldü. Sonuç çoğu zaman kanlı iç çatışmalara neden oluyor ve kurtuluş savaşçıları ezenlere dönüştürüyordu. Özgür seçimler ile kendileri hakkındaki kararı halka bırakan Kürt liderleri, yıpratıcı iç çatışmaların riskini de azaltmış oldular.

Kürdistan'da demokratik bir seçim, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine uluslararası düzeyde de güç verecektir. Eğer Kürtler, halk yönetiminin prensiplerini yerine getirmeyi ve onu gerçekleştirme isteğini kanıtlarlarsa, bu, Kürdistan davasına; Batı'nın halk muhalefeti içinde sempatinin daha da gelişmesine yolaçacaktır. Bununla da kalmayacak, seçimler Kürtlerin hakkı hukuku konusunda güçlü bir konum yaratacaktır. Haag Mahkemesi'nin Batı Sahara'ya ilişkin 1975'te aldığı bir karara göre; "Demokratik bir eylem" Kendi Kaderini Tayin Hakkı talebini meşru bir istem olarak zorunlu kılar.

Irak diktatörünün G.Kürdistan'daki seçim karşısında küplere binmesi ve seçimi geçersiz ilan etmesi hiçte şaşırıcı değil. Kendi Kürtlerine her hangi biçimde kendi kaderini tayin hakkı tanımayan Türkiye devleti de seçimleri eleştirdi ve daha geçenlerde Irak'daki Kürt köylerini bombaladı.

Kürt halkının demokrasiyi yaratma çabası sadece övülmeye değer değildir. Seçim, özgürlükten yana olduğunu iddia eden dünyaya Kürtlerin davasına destek olma görevini de yükliyor.

Daxuyanî ya Delegasyona Çavdêr a Federasyonê Di Hilbijartinên Başûrê Kurdistanê de

DELEGASYONA FEDERASYONÊ

VILDAN TANRIKULU- Serok Çavdêrê herema Dihokê

A. REZZAK MİRZA - endamê Komîta Karger Çavdêrê herema Hewlêrê

HAMÎD GEWHERÎ-Endamê Komîta Giştî Çavdêrê herema Kerkuk û Silêmaniyê

*Şeqlewa - Kurdistan 22- ê Gulanê Saet : 17.00

Gelê Kurd, li Başûrê Kurdistanê, 19.05. 1992 yan de ji bo destnîşankirina endamên Meclîsa Neteweyî ya Başûrê Kurdistanê hilbijartina rêberê tevgera rizgarîxwaz ya Kurdistanê, li gora Qanuna hilbijartinê ku di 8 ê Nisanê 1992 yan de ji alî serokatiya siyasîya Cepha Kurdistanê ve hatibû derxistin, dengê xwe bikar anî.

Federasyona Komelên Kurdistanê Li Swêdê (FKKS) li gora biryara Kongreya xwe ya 12-an, di 22-23 Sibatr 1992 yan de, bi delegasyonê ji sê nûnerên Federasyonê pêkhatî, beşdarê çavdêriya hilbijartina di 19 - ê Gulanê 1992 yan de bû. Nûnerên çavdêr ya F.K.K.S li li her heremên hilbijartintî de berpirsiyariyên xwe bicîh anîn.

Nûnerên çavdêr ya F.K.K.S di 22 Gulanê 1992 yan de raporên xwe gihandin hev û ev rapora bi tevahî radigihînin raya giştî.

Hilbijartina giştî ya di 19 ê Gulanê de, ji bo gelê Kurd li Başûrê Kurdistanê di rêya bidestxistina mafên xwe yê neteweyî û demokratîk ya rewa (meşrû), hengavek dîrokî bû. Herwisa, her çend gelek bêimkanî û tehdî birêvebirina hilbijartinê dixist talukê, pêkhatina hilbijartinê em ji bo gelê Kurd bi tevahî li seranserê Kurdistanê serkeftinek heja û girîng dibînin. Delegasyona çavdêr ya FKKS li ser birêvebirina hilbijartinê dixwaze van xalên jêrîn bigihîne raya giştî. Birûrayên delegasyonê li ser beşdarbûna 48 merkezên hilbijartinê û çavpêketinên ku li gel

berpirsiyar û xebatkarên hilbijartinê, nûnerên hêzên siyasî û xelqê re hatin çekirin, derketiye holê.

1- Gelê Kurd bi daxwazek bilind, bi sebir û fedakarî, bi awayek rêkûpêk ji bo raya xwe ya azad bikar bîne, herê ku merkezên hilbijartinan deriyên xwe vekitbin, amadebûn û ketibûn dorê da ku dengê xwe bikar binin. Ev daxwaza bilind, sebir, fedakarî û tehammul şayanî her pîrozbahiyê ye.

2. Di 16 saetên hilbijartinan de tunebûna berberî şer û muşkuleyên wekî wan ji bo gelê Kurd û serokati wî ya siyasî ku cara yekem li ser erdê xwe yê azad hilbijartinek azad birêvebir, serbilindî û serkeftinek mezin e. Herwisa beşdariya jinên Kurd bi awayek gelek fireh hêjayî pesindayîn û pîrozbahiyê ye.

3- Li gora merkezên hilbijartinê nifusên herêman, kêmaniyek mezin ji aliyê Merkeza bilind a hilbijartinê û merkezên heremî yê hilbijartinan ve hatiye kirin ku rê daye ku gelek kes li heremên Silêmaniyê û Kerkukê di wê dema ku hatibû tesbîtkirin de nikaribûn dengên xwe bidin. Li gor tesbîtê me li Silêmanî ji bo na her 8000 kes 1, merkezê deng danê, Li kerkuk ji bo na 9000 kes 1 merkeza hilbijartinê hebû. Ev yek bê plan û programiya dezgehên hilbijartinê nîşan dike.

4- Li tevayiya merkezên dengdanan de, kêmanî ya jî zêde dengdan bi awayek nehênî çênebû. Dezgehên hilbijartinê dikaribûn berwisa gelê me ya civakî û siyasî hîn baş bidin herçav û tedbiyan bigirin da ku hilbijartin li gor Qanunê bi awayek TAM nehênî bê birêvebirin

5- Li gelek merkezên dengdanê de bikaranîna pirdeng û mudaxelekirin çêdibûn. Herwisa li hin cîhên dengdanê de kêmaniyên teknîkî wêkî zûwendabûna rengê huburê jî hat tesbîtkirin.

Bi van başî û xeletiyên xwe ve, bir û raya me û herwisa yê gelek delegasyonên observatör ev

bû ku, hîlbijartin li gor şertên ew hesê welatê me tê de ve û li gor rewşa ku gelê me ji alî tecruba hîlbijartinan, xwendin-nivîsandin, bêimkanî û wd. tê de ye, bû serkeftinek girîng û dîrokî. Bi lêxwedîderketina encamên dengên xwe ve, dê gelê me, bi avakirina Meclîsa Neteweyî, dê hîn serkeftîtir be. Ev tecruba yekem ku beşek ji gelê Kurd ji bo xwe bi xwe dengê xwe da û bi hîlbijartinek azad ve tehammûla hevûdu û bê muşkule birêvebir, tesîra ew kêmasî û xeletiyên ku me binav kir, kêmtir dike. Îşev bi îlankirina encamên resmî yên hîlbijartinê ve dê her şik û mijên li ser ew gava dîrokî ya gelê Kurd bê belavkirin, wenda bibe.

Delegasyona Federasyona Komelên Kurdistanê Li Swêdê bi van bîr û rayên xwe ve, careke din gelê me û serokatiya siyasi ya Cepha Kurdistanana Iraqê pîroz dike û hêvidar e ku encama hîlbijartinê ji bo gelê me hîn hengavên mezintir amade bike.

ENCAMA HILBIJARTINÊ

* Hewlêr 22-ê Gulanê, saet 23. 30

Li gor encama hîlbijartinê ku î şev saet 22.00 de ji aliyê Serokê Komîteya Bilind ya Hilbijartinê ve li gel Mesud BARZANÎ û Celal TALABANÎ ve hat îlankirin di Parlamentoyê de tenê PDK û YNK beşdar dibin û her yek xwedî 50 numer in. Tu partiyên din ji % 7 zêdetir deng negirtin. Li gor encamên resmî Partiya Îslam %5,1, PASOK-SOS % 2,58, PKI-SK % 1,9 PDGK %1,01 û listeya bêlayan % 0,02 deng girtin. PDK % 44,38, YNK % 49,33 deng girtine. Li gor Qanunê encama dawî, ji alî serokê komîta hîlbijartinê ve hat îlankirin. Dengê partiyên ku neketin Meclîsê li wan her du partiyên li nîsbeta wan hate belavkirin û li gor ve encamê PDK %50,22, YNK % 49,78 deng girtiye.

Di hîlbijartinê de 968 669 kes dengê xwe bîkar aniye. Serokwezîrî û Serokatiya Meclîsê ji alî PDK û YNK bi hev re hat tesbîtkirin. Ji bo "rêberiya" tevgera rizgarîxwaz tu kandidate ji % 50 zêdetir deng nebîr û lewra jî dê hîlbijartina "rêber" li gor Qanunê di navbeyna her du kesên herî zêde deng girtine dúbare dibe.

AGAHDARIYA KU JI ALÎ BEREY KURDISTANÎ VE GIHIŞTE DESTÊ ME

Encame hîlbijartinê ya ji bo rêberê tevgera rizgarîxwaza Kurdistanê

MESUD BARZANÎ : 466. 819
CELAL TALABANÎ : 440. 958

Encamê hîlbijartinê ya Meclîsa Neteweyî
PDK: 437 087
YNK: 423 803

Piştî ku encamên hîlbijartinê hatin diyarkirin, şev a berê (22 ê Gulanê) ve civîn di navbera Komîteya Bilind a hîlbijartinê û Serokatiya Siyasi ya Bery Kurdistanî ve despêkir a ku heta niha berdewam dike (23 ê Gulanê, saet 17.00) Herweha çend biryarên gelek girîng hatine girtin.

* Meclîsa Neteweyî wê ji 105 endaman pêk tê. 50 endam ên Partiya Demokrat a Kurdistanê 50 edam ên Yekîtiya Niştîmanî ya Kurdistanê û 5 endam ji eqaliyeta Asûrî

Serokê Meclîsa Neteweyî dê ji Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) bê û alîkarê wî dê ji Yekîtiya Niştîmanîya Kurdistanê be.

Serokê Meclîsa Neteweyî dê dewra Serokatiyê bileyze, heta du mehan hîlbijartina Serokatiyê ji nu ve pêk bê.

Serokê Encumeniya birêvebirinê dê ji Yekîtiya Niştîmanî ya Kurdistanê û alîkarê wî dê ji Partiya Demokrat a Kurdistanê bê.

Piştî 6-mehan dê hîlbijartina giştî carek din dubare bibe. Biryar heye ku hemû partiyên siyasi yên Bery Kurdistanî di encumeniyê birêvebirinê de cih bigirin.

Li gor encama hîlbijartinê ya meclîsa Neteweyî ya Kurdistanê, ji dervi PDK û YNK her pênc partiyên din bi tevayî % 11 deng anîn e.

BERKEY KURDISTANÎ Nunerîtiya Swêdê

DÜZELTME:

SERKETIN YETKİLİLERİNE

Derginizin 2. sayısında yayınlanan "Kuzey Kürdistan'ın Nüfusu ve Türkiye'de Kürt Nüfus" başlıklı yazımda Türkiye'nin resmi devlet sınırları içindeki Kürt nüfusun "Batı"da yaşayan oranını saptarken hesaplamada önemli bir yanlışlık yapılmıştır.

Yazıda belli verilere dayanarak yaptığım hesaplamaya göre, 1985'te Türkiye'deki Kürt nüfusun Kuzey Kürdistan'ın nüfusuna oranı %28 olarak bulunmuş ve bu oran "Batı"daki Kürt nüfusun Türkiye'nin resmi devlet sınırları içindeki Kürt nüfusa oranı gibi kabul edilerek günümüzdeki oran hakkında bir tahmin yapılmıştır. Oysa "Batı"daki Kürt nüfusun K.Kürdistan'daki Kürt nüfusa oranı ile Türkiye'nin resmi devlet sınırları içindeki toplam Kürt nüfusa oranı arasında önemli bir fark vardır. Bunlardan ilki, yazıda belirttiğim gibi % 28 iken, ikincisi % 22'dir.

Bu durumda, aynı konuda günümüz için yaptığım "Batı"daki Kürt nüfusun toplam Kürt nüfusa oranıyla ilgili tahmin de %30'lara inebilir.

Yaptığım bu yanlış için okuyuculardan ve sizlerden özür diler işlerinizde başarılar dilerim.

Sait AYDOĞMUŞ

YENİ ULUSLARARASI DENGE

M. ZILAN

Her denge aynı zamanda bir dengesizliktir. Sosyalizmin büyük çaplı yenilgisi ile dünyada emperyalizmin sınırsız egemenliğini tesis etmeyi amaçlayan bir "Yeni Dünya Düzeni", yani yeni bir uluslar arası "denge" oluşturmaya çalışıldı ve günümüzde de bu yöndeki çabalar bitmiş değildir. Ancak görüldü ki; eski sorunların yerini yeni sorunlar alıyor, yeni çatışmalar, yeni savaşlar başlıyor. Yeni "denge" ile birlikte, yeni bir dengesizlik'te dünya'daki yerini aldı.

Daha önceleri, Batı dünyası, Sosyalist Bloka karşı öyle şartlandırılmıştı ki, adeta dünyadaki tüm kötülüklerin kaynağı olarak sosyalist kamp (özellikle de SB) görülüyordu. Psikolojik şartlandırmaya büyük önem veren kapitalist dünya; "Demir Perde," "Utancı Duvarı"... gibi sloganlarla desteklenen propagandayla, batı insanını sosyalizme karşı düşman hale getirmişti. Sosyalist kampın büyük oranda çöküşü, ilk başta Batı insanında kapitalizm lehine büyük umutlar yaratmışsa da; çok geçmeden yıkılan şeylerin kapitalizmin değerlerinden hiçte aşağı olmadığı, anlatıldığı gibi SB'nin "Şeytanın İmparatorluğu" olmadığı görüldü. Düşünceler duruldu, kapitalizmin pislikleri daha da açık olarak görülmeye başlandı. Geçmişte kapitalizme ve emperyalizme karşı yapılan her türlü eleştiri; "Vatana ihanet", "Komünist'lerle işbirliği" olarak yorumlanarak afaroz edilir ve bastırılırdı. Artık bu da ortadan kalktı. Şimdi gözler sahenin tek oyuncusunda yani kapitalizmde. İnsanların kapitalizmin pisliklerini görmesi çok uzun sürmedi. Tartışma artık; "Kapitalizmin de çökebileceği" üzerinde odaklaşıyor. Özellikle ABD'deki Zenci isyanı bu soruyu dahada güncelleştirdi. "Sosyalizm kötü, ama kapitalizm iyi mi?" Bu soruyu TC basını bile sorar hale geldi. Bunlar bile sorduklarına göre dünya kamuoyu bu soruları hali hazırda tartışıyor diyebiliriz.

DÜNYADA ESKİ VE YENİ DENGE YADA EMPERYALİSTLERİN STRATEJİK ARAYIŞLARI.

SB'nin dağılmasıyla dünyada var olan uluslararası

denge de bozuldu. Eski yapı iki sisteme dayalı, 2 kutuplu bir yapıydı. Bir yanda ABD'in başını çektiği, askeri siyasi olarak NATO adıyla birleşmiş emperyalist-kapitalist kamp, diğer yanda SSCB'nin önderliğinde örgütlenen VARŞOVA paktı ülkeleri, yani sosyalist kamp. Sosyalist kampın yanısıra devrimci iktidara sahip bazı ülkeler, ulusal ve toplumsal kurtuluş hareketleri emperyalist-kapitalist sisteme karşı bir denge oluşturuyorlardı.

1970'li yıllarda dünya politik sürecine damgasını vuran Nato-Varşova çatışması gerçekte, dünyada var olan ulusal ve toplumsal çelişkilerin bir ürünüydü. Ancak her zaman olduğu gibi, bu çelişkiler farklı dönemlerde ve alanlarda, farklı düzeylerde görünürler. Bu görünüş bizi aldatmamalıdır. Aslında Varşova Paktı, uzun yıllar önce emperyalist-kapitalist sistemin alternatifini oluşturmaya çalışmıştı. Dünya devrimini değil kapitalizmle barışık bir şekilde ve birlikte yaşamayı önüne koymuş olan bu pakt, doğal olarak statükocu bir konuma düşüyordu. Emperyalistler de varolan statükodan çok hoşnut değildiyse de, çok rahatsız da değillerdi, onlarda bu durumun sürmesinden yandıydılar. Ancak emperyalistleri ürküten, biri birine bağlı iki önemli sorun vardı. Bu sorunlardan birincisi; bağımlı ve sömürge ülkelerdeki devrim hareketinin gelişmesi, ikincisi Sosyalist Blok ülkelerinin kapitalist pazar dışında tutulmasıydı. Dikkat edilirse emperyalistleri en çok uğraştıran ulusal ve toplumsal devrim hareketleri olmuştur. Çünkü; Sosyalist Blok ülkelerinin kapitalist dünya pazarı dışında kalmaları -son 30 yılda bu ülkelerin kapitalist pazarla gittikçe artan bir ilişkiye girdiklerini de belirtmek gerekir.- elbette kapitalizmin pazarını daraltıyor ve gelişmesini engelliyordu. Ancak bu durum kapitalizmi geriletmeye ve onu yok etmeye yetmez. Sömürge ve bağımlı ülkelerdeki devrim hareketleri ise; emperyalist kapitalistlerin var olan pazarlarını ele geçirip, bu pazarlardan emperyalist kapitalistlerin kasalarına giden karları kesiyorlardı. Böylece de, emperyalist kapitalist sistemin sonunu hazırlıyorlardı. İşte emperyalistleri en çok korkutan, bu nedenle de onları devrim hareketlerine

karşı azgınca saldırılara yönelen bu durumdu. Vietnam, Küba, Kamboçya, Laos, Gine, Angola, Nikaragua devrimleri, Şili, Uruguay, Brezilya, Arjantin, Endonezya, Bolivya, Türkiye ve diğer ülkelerdeki toplumsal kurtuluş hareketleri emperyalistlerin başlıca korkuları arasındaydı. Emperyalizm devrimin bu ülkelere ve daha sonra dünyaya yayılmasından korkmuştur. Bu nedenle darbeler, kontr-gerilla operasyonları, borç kısılcası gibi oyunlarla buralarda devrimleri önlemeye çalışmış bir çok yerde de başarılı olmuştur.

Geçmiş dönemde SB'ne karşı Batı'nın liderliğini giderek "Dünya Jandarmalığı" rolünü üstlenen ABD yeni dönemde bu pozisyonunu sürdürüp sürdüremeyeceğini araştırıyor. Ne lider eski liderdir, nede müttefikler eski müttefiklerdir. ABD ekonomisi gelişiminin sınırlarına dayandı. Büyük bir ekonomik durgunluk, sosyal dengesizlik ve huzursuzluk ABD'ni zorluyor. Eskinin "Güneş batmayan imparatorluğu" İngiltere'nin akıbeti, ABD'nin kabusu olmuştur.

17-18. yy'larda kapitalizm Amerika'da gelişmeye başladığında bu topraklar bakir durmadı. Yeraltı ve yerüstü zenginlikleri bol aynı zamanda çok geniş ve verimli olan bu topraklar kapitalizmin gelişmesi için en ideal ortamı sunuyorlardı. Bunun yanı sıra ucuz zenci ve göçmen emeği, savaşlar, yoksulluk ve nüfus patlaması nedeni ile yaşlı Avrupa kıtasından gelen yetenekli göçmenler işte bu etkenler ABD'yi dünyanın diğer ülkeleri (daha doğrusu Avrupa kıtası) karşısında avantajlı duruma getiriyordu. ABD'nin potansiyel olanaklarının onu geleceğin bir süper gücü yapacağını bir çok bilim adamı önceden tespit edebilmişti. Bilim adamları bugün de aynı şekilde ABD'nin sonunun başlangıcında olduğunu tespit edebiliyorlar.

1970'li yıllarda benimsenen Neo-kapitalist politika, sosyal harcamaların iyice kısılmasına, işçi ücretlerinin düşürülmesine neden olmuş; bu durum kapitalist tekellerin sermaye birikimlerini artırmış ancak halkın ezici bir kesimini yoksulluk sınırının bile altına atmıştır. ABD Neo-kapitalist politikaların öncüsüdür. Bu nedenle özellikle Zenci halk, uygulanan bu vahşi politikaların kurbanı olmuş, sonuçta Los Angeles'ta başlayan ve bütün ABD'yi sarsan isyanlar oluşmuştur.

Tükenen kaynaklar, sosyal adaletsizliğin toplum-

da yarattığı derin uçurum ve yaralar, militarizm, emperyalistler arası rekabet, bağımlı ülkelerde gelişen kurtuluş mücadeleleri ABD'nin gelişme olanaklarını daraltıyor. Gelecek açısından ABD'nin gerileyen, dolaşması ile statükoya daha fazla bağlı kalan muhafazakar bir güç olacağını söyleyebiliriz

ABD yönetimindeki "şahinler" bundan sonra ABD'nin dünyanın tek hakimi olması gerektiğini savunuyorlar. Ancak daha "gerçekçi" olan güçler yeni dönemde birlikte yeni bir strateji öneriyorlar. "Şahinlere" karşı "ılımlılar" olarak lanse edilen bu klik gerçekte ABD'nin açmazlarını ve gerileyişini aynı zamanda da dünyada oluşan yeni dengeleri hesaba katıyor.

Dünya'ya yeni bir "düzen" dayatan ABD'nin kendisinde bu düzene uymak zorundadır. Eski düzenin baskısı altında sinen güçler, sözkonusu baskı kalkınca yeni arayışlara girmişlerdir. Hele bu güçler; emperyalist emelleri güçlü ve geçmişleri "sabıkalı" olan Almanya ve Japonya olursa, ABD'nin bu yeni düzeni oturtması ve ona kendisini adepte ettirmesi bir hayli zor olacaktır. Nitekim ABD'de erken başlayan strateji arayışları ve tartışmalardaki panik bizi doğrudan niteliktedir.

ABD savunma bakanı Dick Cheney "şahinler" grubunun başında geliyor. ABD'de yayınlanan Wall Street Journal gazetesinin belirttiğine göre, ABD savunma Bakanlığı "Yeni Dünya Düzeni"nde

"ABD'nin izleyeceği strateji üzerine bir tasla" hazırladı. Taslakta ABD'nin; "Hayati çıkarlarını tamamen uluslararası bir mekanizmaya bağımlı kılmayı" düşünmediği belirtiliyor. Bu strateji, ABD'nin "Dünya Jandarmalığı" yani tek patron olma durumunu sürdürmeyi hedefliyor.

Elbette emperyalizm kendi egemen durumunu sürdürmek isteyecektir. Hatta bu pozisyonunu sürekli sağlamlaştırmaya çalışacaktır. Özellikle ABD emperyalistlerinin SB'nin dağılmasından sonra dünyadaki ulusal ve toplumsal kurtuluş hareketleri üzerine bu denli gitmesinin nedenide budur. O, yüz yılda bir elde ettiği fırsatı iyi değerlendirmek istiyor. Egemenliğini ezeli kılmak için kendi sonuyla özdeş gördüğü sosyalizm'i, bir daha gelmezcesine dünya üzerinden silmeye çalışıyor. Bir kez daha anlaşılmalıdır ki; emperyalizm kendi karı dışında hiç bir sınır tanımıyor.

Ancak, ABD'nin de önleyemeyeceği gelişmeler vardır. Toplumsal yaşam ilerleyişinde hiç bir engel ta-

nmiyor. Evet Sosyalist Blok artık yok ancak devrimci-sosyalist hareket yeryüzünde hala bir etkinliğe sahiptir ve de kapitalist pazarda ABD'ye yeni rakipler çıktı, yeni açılan pazarlar üzerinde bir paylaşım çatışması yaşanıyor. Rakipler hiç küçümsenmez. Elbette Almanya ve Japonya'nın durumları da pek iç açıcı değil, esasında kapitalizmin durumu hiç iç açıcı değil. Yinede bu göreceli koşullar içerisinde bir boy ölçüşme yaşanacak. Kapitalizmin genel krizi ile birlikte yaşanacak olan bu rekabet, emek cephesine yeni olanaklar açacaktır. ABD, şimdi, bir yandan sosyalizmin başını kaldırmaması, hatta var olan sosyalist ülkelerinde (Küba, Kuzey Kore gibi) ele geçirilmesi için çabalar-ken (ki bu çabalarda emperyalist-kapitalist kamp bir bütün olarak hareket ediyor) diğer yandan yeni rakipleri olan Almanya ve Japonya'yı engellemeye, kontrol altında tutmaya çalışıyor.

ABD eski stratejiyle hareket ederse şu veya bu şekilde yeni rakipleriyle kozlarını paylaşmak zorunda kalacaktır. Bu yarışın sonucu ne olabilir? Sorumuzun yaklaşık bir cevabını almak için Tablo: 2'ye bakmak yararlı olacaktır. Tabloda Gelişmiş Ülkelerin yıllık büyüme oranları verilmiştir. Buna göre ABD de büyüme oranı 1988 yılı hariç ya sabit kalmış yada düşmüştür. 1989-90 yılları arasındaki düşüş ise %60 düzeyindedir. Japonya da ise; bir yıl düşüş bir yıl yükselme var. Buna karşın 1990 da Japonya'nın büyüme oranı ABD'nin 5 katıdır. En istikrarlı büyüme ise Federal Almanya Cumhuriyeti(FAC)'inde olmuştur. Rakamların ABD'de gösterdiği bu durgunluk ve düşüş Amerikan mali çevrelerince de çok kereler açıklanmıştır. Keza muhalefet Bush yönetimini ekonomik durgunluğu gizlemek için savaşlar çıkarmakla suçlamıştır.

ABD zorunlu olarak yeni bir strateji benimseye-

cektir. Bunu zorlayacak olan ABD'nin karşılaştığı ekonomik ve siyasi sorunlardır. Yeni strateji iki kategorilidir. Birinci kategori; "**Kollektif sorumluluk**" ya da "**Ortak sorumluluk**" adıyla anılıyor ve belli başlı emperyalist ülkeler arasında; dünya pazarlarının, yetkililerin ve sorumlulukların paylaşılması anlamına geliyor. Körfez Savaşı çok belirgin olmasada, bu stareji-nin denendiği bir alan oldu.

İkinci kategori bölgesel bazda ortaya çıkıyor. "**Güçlendirilmiş ortaklık**" şeklinde ifade ediliyor. ABD bu politikayla dünyanın stratejik bölgelerinde kontrolü Almanya, Japonya veya diğer bir ülkeye kaptırmak istemiyor. Bunu sağlamak içinde bu bölgelerdeki sömürge, ve bağımlı ülkelerle ilişkilerini daha da sağlamlaştırmaya çalışıyor. Bu ilişkileri adeta bir bölgesel PAKT düzeyine çıkarmaya çalışıyor. Böylece sömürgecilik ağını yeni koşullara göre geliştirip sağlamlaştırmak istiyor. Doğu Avrupa ve SB pazarı üzerinde emperyalistler arasında kıyasıya bir çatışma yaşandığı kesindir. Ayrıca Almanya ve Japonya'nın dünyanın diğer pazarlarına göz dikmediğini söylemek mümkün değildir. Şu durumda ABD diğer emperyalistlere nazaran avantajlı durumdadır. Çünkü; ABD'nin dünyanın her bölgesinde daha önce kurduğu sağlam ilişkileri vardır. Almanya ve Japonya'nın ise henüz sistemleştirilmiş ve güvenilir bir müttefik ağı yoktur. Onlar, ya ABD'nin müttefiklerini süreç içerisinde kazanacaklar, yada yeni ortaya çıkan ülkeleri avlayacaklar.

Bu yeni rekabet ortamının; bağımlı ülkelerle emperyalist ülkeler arasındaki ilişkiyi bir hayli değiştireceğini söylemek mümkündür. İşbirlikçi ülkelerin emperyalizme karşı konumları gittikçe sağlamlaşıyor. Emperyalizm yeni sömürgecilik sistemini de revizyondan geçirmek zorunda-

dır. Tablo-1 de, Gelişmekte Olan Ülkeler (GOÜ- Güney Kore, Türkiye, Singapur gibi orta gelişmişlikteki ülkeler) 'in yıllık büyüme oranları verilmiştir. Kıyaslandığında bu oranların gitikçe ileri ülkelerin büyüme oranlarına yaklaştığı görülecektir. Burada sömürgecilik ilişkisini unutup değiliz. Ancak ekonomik durumun da; emperyalizm ile sömürge ve bağımlı ülke ilişkilerinde yeni düzenle-meleri zorunlu kıldığıni söyleyebiliriz.

TABLO 1. ÜLKE GRUPLARINA GÖRE DÜNYA ÜRETİMİ
(Yıllık büyüme oranı)

Ülke	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
KÜ ^a								

a. Gelişmiş kapitalist ülkeler; b. Gelişmekte olan ülkeler; c. SSCB, Bulgaristan, Çekoslovakya, DAC, Romanya, Polonya ve Macaristan.
Kaynak: IMF.

**ALMAN VE JAPON
EMPERYALİSTLERİ'NİN
YENİ YÖNELİMLERİ**

Avrupa üzerinde Sovyet baskısının kalkması, Nato'nun Avrupa'daki konumunu tartışılır hale getirdi. Bu noktada; eskiden beri ABD'nin Avrupa'daki sınırsız hareketinden rahatsız olan Fransa ile yeni Almanya, Nato'yu şu aşamada dışlamayan ancak onun insiyatifini sınırlayan bir girişime işlerlik kazandırmaya başladılar. Bu girişim AT'nin askeri kolu olan BAB (Batı Avrupa Birliği)'dir. Şu anda 9 AET ülkesi bu birliğe üyedir.

Federal Almanya'nın Doğu Almanya'yı yutmasıyla oluşan güçlü ülke aynı zamanda kapitalizmin en güçlü kutuplarından birini oluşturdu. Daha önce ABD önderliğinde ve NATO şemsiyesi altında bulunan Avrupa; bugün Almanya ve Fransa'nın öncülüğünde NATO şemsiyesinden kurtulup kendi askeri ve siyasi girişimlerini yaratmaya çalışıyor. Geçen ay Fransız ve Alman askerlerince oluşturulan 35 bin kişilik ortak birlik bu yönde atılmış sembolik bir adımdı. BAB'ın askeri gücü olarak düşünülen bu birlik'in 1991 yılına kadar tam aktiviyet kazanması öngörülüyor. Geçenlerde BAB tarafından yapılan bir açıklamada; BAB'ın BM Barış gücüne benzer, bir hazır müdahale gücü oluşturacağını belirtiliyordu. ABD-İngiltere ve Türkiye böyle bir ordunun NATO'nun prestijini düşüreceğini iddia ederek karşı çıkıyorlar. Bugün için çok büyük siyasi ve askeri bölünmelere neden olmasa da gelecekte BAB ile NATO'nun tutucu kanadı arasında büyük çatlaklar oluşacağı kesindir.

Almanya şu anda Doğu Alman ekonomisinin kapitalizme entegrasyonu ile meşguldür. Ancak bu arada Doğu Avrupa'yı açık bir pazar olarak kendisine saklıyor. Doğu Almanya karşılığında SB'ne ödenen para ve birleşme harcamaları Almanya bütçesinde önemli bir açık yaratmıştır. Harcamalar bugün için bazı mali zorluklar yaratsada Almanya açısından iyi bir yatırım olduğu yadsınamaz.

SB'nin dağılmasıyla Almanya'nın politikasında göze batan değişme olmuştur. Yugoslavya'nın parçalanması ve Slovenya, Hırvatistan gibi ülkelerin bağımsızlıklarının tanınması, Güney Kürdistan'a sıcak ilgi gösterilmesi, bunlar Almanya'nın var olan yapıyı dağıtıp yeni bir paylaşımaya gitmek istediğini gösteriyor.

Japonya'nın da şu iki girişimi dikka çekicidir. Birincisi geçenlerde Japon parlamentosunun sosyalistlerin tüm engellemelerine rağmen, ülke dışına asker gönderme yasağını kaldırmasıydı. Gerçi yollanacak asker sayısı 2000' le sınırlanmıştı, ancak bu sayının artmayacağını kimse iddia edemez. Diğer yandan Rio'da düzenlenen "Dünya Çevre Zirvesi"nde Japonya çevre koruma alanında liderliğe soyundu. Özellikle ABD'nin zirvenin bazı kararlarını tanımaması Japonya'ya bu konuda önemli bir prestij sağladı. Her iki olayda küçümsenmemelidir. Bu iki gelişme, Japonya'nın dünya stratejisinin ruhunu açığa vuruyor. Bir uluslararası araştırmalar kurumunun tespitlerine göre ekonomi alanında dünyanın üç büyük ülkesi sırala-

ması şöyledir: 1- Japonya, 2- Almanya, 3- ABD. Ekonomi'de birinci olan Japonya bu durumunu; siyasi, askeri ve psikolojik üstünlükle tamamlamaya çalışacaktır. Yukarıda belirttiğimiz gelişmeler bu gerçek ışığında değerlendirilmelidir.

Japonya'nın gerek coğrafya, gerekse hammadde açısından sınırlı olanaklara sahip olduğu biliniyor. Ayrıca, katı çalışma yaşamı sonucu Japon emekçiler fiziki ve manevi olarak büyük bir yıkım içerisinde bulunuyorlar. Japonya bu açmazlarını diğer ülke tekelleri ile ortak yatırımlar yaparak ve göçmen işçi alarak gidermeye çalışıyor.

Küçük bir toprağa sahip olması, Japonya'da her zaman bir toprak arayışını gündeme getirmiştir. 1991'de Gorbaçov Japonya'yı ziyaret ettiğinde, Japonlar umutla Sahalin ve Güney Kuril adalarının kendilerine verilmesini ondan istemişlerdi. Bunun karşılığında da SB'ne teknolojik ve mali yardım önermişlerdi. Ancak bu öneri SB tarafından kabul edilmedi ve Japonya'nın hayalleri de şimdilik suya düştü. Bu durum Japonya'nın sözkonusu topraklardan vazgeçtiğini göstermiyor.

Japonya'nın uzak doğuda diğer bir girişimide her iki Kore'yle ilişkilerini geliştirmesidir. Bugün; BDT, Kuzey-Güney Kore ve Japonya kıyıları arasında canlı bir ticaretin geliştiği bir çok gözlemci tarafından kaydediliyor.

Japonya'nın, ABD ve Avrupa'yı korkutan önemli atakları vardır. Bu atakların birincisi ileri teknolojiye sahip olması dolayısıyla Japon otomotiv, elektronik ürünlerinin ABD ve Avrupa'yı isitile etmesi, ikincisi Japonların diğer ülkelerde (Başta da ABD'de) şirketler satın almasıdır. ABD, Japonlara şirket satılmasını tüm uğraşlarına karşı engelleyemiyor. Belirtildiğine göre ABD'deki her dört arabadan biri Japon malı. Aynı durum gittikçe Avrupa'ya sirayet ediyor.

Sonuç olarak: Bugün dünya "denge" sine damgasını vuran kapitalizmdir. Fakat kapitalizm dünyanın egemeni de olsa sonuçta toplumdaki emek-sermaye çelişkinin bir kutbudur. Kapitalist toplumsal yapı ancak emek-sermaye çelişkisi üzerinde varlığını sürdürebilir. Bu çelişki gerçekte dünya dengesinin, aynı zamanda dengesizliğinin temelidir. Bugün dünyadaki dengenin insanın doğasına ters olmasının nedeni bu dengenin kapitalizmin egemenliğinde ve emek-sermaye çelişkisi üzerine kurulu olmasıdır. Uluslar ve insanlar arasında gerçek denge, emek-sermaye çelişkinin çözüldüğü koşullarda oluşturulabilir.

Bugün için emek cephesi yada sosyalizm cephesi bir hayli dağınık durumdadır. SB'nin dağılması ile en büyük geri adamı atan emek cephesi, yine de dünya üzerinde sağlam mevzilere sahiptir. Emek cephesi bugün için dünya dengesine de görünür bir etki yapmıyorsa da gelecekte belirleyici bir rol alacağını rahatlıkla söyleyebiliriz.

ÜNİTER DEVLET EZELİ BİR YAPI MIDIR?

H. JEHET

TC devlet erkani sözbirliğiyle "üniter devletten taviz sözkonusu olamaz" diyor. Bu klişeyi tekrarlayan kişi, sözlerin etkisiz kalacağına inanıyor olmalı ki, ya kaşlarını çatıyor ya da el-kol haraketleriyle tehditler savuruyor. Genellik arz eden durum üniter devlet yapılanmasından vazgeçileceği beklentisi içinde olanları caydırmayı hedefliyor. Genelkurmay başkanı iğrentiyle "federasyon kelimesini duymak bile istemiyorum" diyor. Bu bakış "ölürüm daha iyidir"le aynı anlama geliyor. "Kürt realitesini tanıyoruz" diyen Demirel'in, hemen arkasından başına 'Türk' sözcüğünü getirerek "tek millet tek bayrak, tek vatan" demesi, 1920'lerde Kürt politikacıları pasifize ederek Cumhuriyeti pekiştiren ve ardından da kırımlara yönelerek Kürt halkını tarihten silmeye çalışan Kemalistleri andırıyor. İnönü'nün izah tarzı ise oldukça "özgün" (!) *"Her devletin bir kuruluş tarzı vardır. Avrupa'da Almanya gibi federal, Fransa gibi üniter olarak kurulmuş devletler vardır. Bunlar bugünde yapılarını koruyorlar. TC'de üniter bir devlet olarak kurulmuştur. Öyle de kalacaktır"*. E. İnönü, "böyle gelmiş, böyle gider" demek istiyor.

İrade ve Realite

TC'nin kararlılığından kuşku yok. Kürdistan halkı bunun bilincindedir. O'na bu bilinci kazandıran ne çatılan kaşlar ne de savrulan tehditlerdir; yaşanmış ve bedeli çok ağır şekilde ödenmiş tarihsel sürecin kendisidir. Koçgiri'den Dersim'e uzanan direniş ve başkaldırı-

lar zincirinin herbir halkasına kazınmış olan katliam ve jenosid bu kararlılığın ifadesidir.

Günümüzde buna yenileri ekleniyor eklenecek Newroz katliamı iki anlama geliyor. Kürdistan halkına geçmişini anımsatarak papucun pahalı olduğunu anlatmak ve "üniter devletten taviz olmaz" sözlerini pratikte kanıtlamak!

Ne var ki realite her zaman iradenin emrine girmiyor. Realiteye tahakkümde iradenin rolü küçümsenemez ancak genel olan; iradeye de kaynaklık yaparak zaferi kazanılabilir kılan realitedir. Ekonomiden siyasete, kültürden ideolojiye ve örgütlü güçler dengesinden oluşan; yerel, konjonktürel ve global koşullardır. TC'nin üniter devlet olarak kalıp kalması bu koşullara bağlıdır. Realite ile irade arasında bir uygunluk yoksa, yukarıda ortaya konduğu anlamda koşullar amaca ulaşmada destek değil köstek ise, ne kararlı konuşmalar ne de bu konuşmalara uygun katliamlar üniter devletin baki kalmasına yetmeyecektir.

Yetmiyor da. TC devlet yapısı çağdışıdır. Siyaseti aşınmıştır ve günümüz koşullarında dayanaktan yoksundur. Ulusal hareket karşısında reaksiyonerdir. Kazanmak istediği bir şey yoktur; kazandığını sandığı ganimeti elde tutma çabası vardır. Aşınma ve giderek geriye düşme böyle bir çabanın doğasında vardır. Ulusal kurtuluş hareketleri tarihine bakıldığında bu gerçek çok açık bir biçimde görülür. En güçlü sömürgeci devletler (ABD İngiltere ve Fransa) bile, sarfettikleri bütün efora karşın uyguladıkları konumda kalamamışlardır. Ya ağır bir yenilgi alarak çekilmek zorunda

kalmışlardır ya da ulusal kurtuluşçu güçlerin iradesini kabul ederek, ekonomik çıkarlarını güvenceye almanın çaresini aramışlardır. Söz konusu devletlerin bu konuma düşmeleri iradelerine karşın olmuştur. Sömürgeci statü bir yandan sömürgeye dayanarak ayakta durmaya çalışırken, diğer yandan kendi yokoluşunu hazırlayan koşulları yaratmıştır. TC bakımından K.Kürdistan'da cereyan eden budur. Bu bir süreçtir, başlamış ve giderek derinleşiyor. Genel duruma uygun olarak belirleyen ile belirlenen, biçimlendiren ile biçimlenen yer değiştirmek zorundadır. Böyle bir aşamada belirleyici olan sömürgeci devletin iradesi değil, sömürge realitesidir. Bugün kulak tırmalayan ve "mide bulandırıcı" olarak algılanan federasyon vb. teklifler gelecekte aranır duruma düşebilirler.

"Dün Düdüdür, Bugün Bugündür"

TC'nin kararlılık gösterisi geçmiş tecrübesine dayanıyor. Bütün egemen devletler gibi o da egemenliği altında tuttuğu Kürt halkına tepeden ve aşağılayarak bakıyor. Bunu en açık biçimde Özal ifade ediyor. *"Kendi başına bırak-sak bile devlet kuramazlar, çünkü devlet gelenekleri yok tarihte hiç devlet kuramamışlar."* Kuşkusuz Özal'a bunu söyleten, sayısız atılma karşın ulusal ölçekli örgütlenmeyi başaramamış olan halk gerçeğimizdir. Gerek Osmanlı'yı ve gerekse TC'yi başarılı kılan karşımıza yenilmez bir güç olarak diken bu zaafiyetimizdir. Genelkurmay Başkanı'nın "tarihi iyi okuyun" demesi de bundan kaynaklanıyor.

Anlaşılan odur ki; TC tarihteki başarısını Kürtlerin zaafiyetinden ve konjonktürel durumdan ileri gelen tatik bir üstünlük olarak değil de, özgüce ve meşruiyete dayalı stratejik bir zafer olarak algılıyor. Bugün yeniden karşı karşıya geldiği ulusal hareketi de, geçmişine dönerek, kuruluşuyla at-başı yürüttüğü katliamlarla, çok yönlü taktik ve stratejiyle elimine etmeyi amaçlıyor. En büyük yanılgı da budur. Çünkü:

TC'yi K.Kürdistan'da muzaffer kılan (geçici anlamda) ve günümüze kadar egemen konumda tutan Kürdistan halkının durumu olmuştur. Uygun koşullara karşın, 20.yy'daki

uzun ve kanlı yürüyüşünün sonunda dişe dokunur bir kazanım edinmemesinin nedeni de budur. Ulusal ölçekli bir örgütlülüğün olmayışı, başkaldırı ve direnişlerin de buna uygun cereyan etmesi, özcesi, Kürdistan'daki objektif ve subjektif realite TC'ye önemli avantajlar sağlamıştır. Osmanlı geleneğini burjuva felsefeyle güçlendirip buna dayalı taktikler kullanan TC karşısında; bir avuç bağımsızlıkçı ama buna uygun örgütlenmeden yoksun Kürt aydını dışında geleneksel güçlerin klasik düşüncü ve davranışlarıyla başarıya ulaşmanın güçlüğü anlaşılır bir vakadır.

TC tarihteki başarısını Kürtlerin zaafiyetinden ve konjonktürel durumdan ileri gelen tatik bir üstünlük olarak değil de, özgüce ve meşruiyete dayalı stratejik bir zafer olarak algılıyor. Bugün yeniden karşı karşıya geldiği ulusal hareketi de, geçmişine dönerek, kuruluşuyla at-başı yürüttüğü katliamlarla, çok yönlü taktik ve stratejiyle elimine etmeyi amaçlıyor. En büyük yanılgı da budur.

TC devleti Kürtlerin bu zaafiyetinden ustaca yararlandı. Özerklik vaadiyle parlamentodaki Kürt temsilcileri -Ki bunlar genellikle nüfuzlu kişilerdi- yanına alarak uluslararası anlaşmalarda Kürdistan'ın inkarına dayalı Misak-ı milliyi yasallaştırdı ve ardından bu yasallığa dayanarak Kürt meşruiyetine yöneldi. Bu durum TC'nin uyanıklığını, meclis kapısında ipe çekilen Kürt politikacıların aymazlığını kanıtlıyor.

Ne var ki ulusal sorunların doğasında, alınan yenilgilere inat, daha deneyimli bir tarzda yeniden devinime geçme dinamiği vardır. Ulus yok olmadıkça başkaldırıların dinmesi sözkonusu olamaz. Ulusal talepler, volkanik birikimler gibi büyük patlama anına kadar egemen devletin uykularını kaçırarak nispeten küçük patlamalar biçiminde ortaya çıkarlar. Bunlar bastırılabilir ama ulusal talepler olumlu anlamda yanıtlanmadıkça önlenemezler. Kimi zaman kendiliğinden kimi zaman

iradi olarak keşif birliği gibi egemen gücün direncini yoklar dururlar.

Kürdistan pratiği bunu kanıtıyor. 20.yy ayaklanma ve direnişleri 19.yy ayaklanmalarının devamı, bugünün önceleridirler. TC'ye geçici zaferi kazandıran zaafiyet, bugün o'nu zaafa düşüren yetkinliğin yaratıcısıdır. Yenilgi ağır bir fatura olarak Kürdistan halkının karşısına konmuştur fakat zenginleştirilerek sürdürülen direniş geleneği bugünün üzerinde yükseldiği miras olmuştur. Bu miras günümüz kuşakları için yarım kalmış tarihsel uzun yürüyüşü tamamlamak için tükenmez bir enerji kaynağıdır; mücadelenin devamı için en büyük cephanektir, tarih içinde yer edinmenin dayanağı ve geleceğe umutla bakmanın güvencesidir.

Ulus yok olmadıkça başkaldırıların dinmesi söz konusu olamaz. Ulusal talepler, volkanik birikimler gibi büyük patlama anına kadar egemen devletin uykularını kaçırarak nispeten küçük patlamalar biçiminde ortaya çıkarlar. Bunlar bastırılabilir ama ulusal talepler olumlu anlamda yanıtlanmadıkça önlenemezler.

Ulusal hareket, düne kıyasla hem ideolojik ve siyasal hem de örgütsel olarak daha ileridir. Bu düzey yenilgi riskini asgaride tutuyor. Alınacak herhangi bir yenilgi asla geçmişteki gibi olmayacaktır. Kapitalizmin Kürdistan'a girmesiyle geleneksel yapı çözülmüş, ulusal ve toplumsal kurtuluşu gerçekleştirecek olan sınıfsal ayrışma ve buna denk düşme de gelecek vaadeden siyasal perspektif oluşmuştur. Sorunun gerçek sahibi ve zaferi edinmesinin en büyük güvencesi olan emekçi kesimin atıllığı uzun sürmeyecektir. Buna karşın ulusal hareket önemli güvencelere sahiptir. Kürdistan'ın genel durumu, Kuzeydeki gerilla mücadelesi, ulusal uyanış ve bunun pratik ifadesi olarak serihıldanlar, siyasal ve kültürel kurumlaşmalar ve konjonktürel durum ulusal harekete daha ileri atılımlar için büyük olanaklar sunuyor. Bu olanakların

olumlu yönde-bağımsızlık ve sosyalizm yönünde- kullanılması hem bugün için eksik olan ulusal kurtuluş cephesinin yaratılmasında hem de yenilgi riskinin asgariye indirilmesinde başat rol oynayacaktır.

"Dün dündür, bugün bugündür." TC'nin yüklenmeye çalıştığı ulusal hareket dün yenilgisinden fıskıran, farklı sınıflara dayanan ve klasik bastırmacı yöntemler karşısında var oluşunu sürdürebilecek tarzda bir örgütlülüğe ve mücadele yöntemine sahip, yutulması zor bir lokmadır. Bugün yaşanan ne ilk uyanışın kendiliğinden ve reaksiyoner dışı vuruşu mu de mücadele sürecinde yorgun düşmüş güçlerin tarihsel gelişimin aslına uygun son bir hamlesidir. Öncelikle nispeten uzun süren bir ataşkesin bozulmasıdır. Zorla bastırılıp sesi kısılan Kürt halkı yavaş yavaş ses veriyor. Ezen ezilen ilişkisinde genel kuraldır bu. Sömürgecilerin kesin zafer gibi görünen her başarısı geçici ve tek taraflı bir ateşkesten başka bir şey değildir. Kürdistan halkı öne çıkarılan, "gerillaya tek taraflı ateşkesi" kabul etmeyeceğini ortaya koymuştur. Bu durum karşısında yeniden düşünmesi ve konumlanması gereken devlettir. Kürdistan realitesi bunu dayatıyor. **"tek devlet, tek millet, tek bayrak"** devri kapanmış, **"çok devlet, çok millet, çok bayrak"** devri açılmıştır ve TC'nin bunu yadsımak değil, tanımak gibi bir sorunu/ mecburiyeti vardır. Mücadelenin doğal seyri olan inişli çıkışlı süreçler, bu sonucu değiştirmeyecektir.

Üniter Devletlerin de Bir Ömrü Vardır

Üniter, federal, konfederal, vb. çokuluslu devletlerin olduğu bir gerçektir. Bunların her biri, kuruluşlarını gerçekleştirdikleri koşullara göre biçimlenmişlerdir.

Fakat ezeli olmadıkları gibi ebedi de değildirler. Koşulların değişmesiyle yeniden biçimlenmek zorundadırlar. Bu değişime ayak duramayan devlet, eğer ulusal sorundan muzdarip ise, dağılmak zorundadır. Ve genellikle de bu süreç onun iradesine rağmen gelişir. Üniterlikteki ısrar, güçlü bir ayrılma eğilimi olarak egemen devletin karşısına çıkar.

TC devleti, 20.yy'a her tarafından döküle- rek giren ve I.Paylaşım savaşıyla kesin olarak çöken ve paylaşılan Osmanlı İmparatorlu- ğu'nun kalıtıdır. Fakat kuruluşu demokratik tarzda gerçekleşmedi. Kürt halkının bastırıl- masına dayalı kuruluş, Osmanlı'yı yıllarca meşgul eden ulusal başkaldırıların devamı için zemin oluşturdu. Günümüzde bu tarz devletlerin hepsi sarsılıyor. Sovyetler Birli- ği'nin kuruluşu bir yandan ulusal kurtuluş savaşlarının önünü açarak daha bir genelleş- tirilirken diğer yandan çokuluslu bir devletin nasıl örgütlenmesi gerektiğine örnek teşkil et- ti. Dahası ezilen-sömürge halkların lehine, "ulusların kendi kaderini tayin hakkı" gibi, klasik sömürgeciliğin temellerini sarsan birtak- ım ilke ve normları everenselleştirdi. Bu, pratikte, çokuluslu bir devletteki halkların uzlaşmasına dayanmayan üniter devlet örgüt- lenmesinin gayri-meşruluğuna işaret ediyor- du. Bu bakımdan Kürtlerin inkarına dayalı TC'nin kuruluşu daha o koşullarda bile, evren- sel ölçüler nezdinde misyonunu tamamlamış- tı.

Yenilgi ağır bir fatura olarak Kür- distan halkının karşısına konmuştur fakat zenginleştirilerek sürdürülen di- reniş geleneği bugünün üzerinde yük- seldiği miras olmuştur. Bu miras gü- nümüz kuşakları için yarım kalmış tarihsel uzun yürüyüşü tamamlamak için tükenmez bir enerji kaynağıdır...

Ancak, tarihsel olarak miyadını doldurmuş bir olgu ile onun pratik yokoluşu aynı anlama gelmiyor. Bunun gerçekleşmesi için, aynı za- manda yerel koşulların da olgunlaşması gere- kiyor. Kürdistan'da özgürlüğü edinmenin nes- nel koşulları vardır. Kürdistan'ın dört parçasında ulusal şuurla davranışın baharı yaşanıyor. Toplumun her kesimi kaynaşma ve yeniden biçimlenme halindedir. Gericici ve iş- birlikçi kesimlerin karşı-devrimci tutumu, "ulusal kurtuluş aynı zamanda sınıfsal kurtu- luştur" espirisine uygundur. Bu süreç, ulusal kurtuluş mücadelesinin gelişimine uygun bir tarzda derinleşecek, ve bugün bulanık seyre-

den saflar daha bir netleşecektir. Ancak ge- lişim, Güney'de görüldüğü gibi, bir avuç iş- birlikçi dışında bütün ulusal kurtuluşçu güçlerin, halkın ezici çoğunluğuyla birlikte sömürgeci devletlerden kopuşu yönündedir. Reformist güçler bile bu kopuşu yaşamak durumundadırlar. Ulusal şekillenme ve bu- nun sürükleyici, ayakta tutucu gücü olan emekçi katmanlar, kendilerini ifade etme- yen hiçbir gücün peşinde yürümezler.

Kuzeydeki hareket, sınıfsal bileşimi, ideo- lojik biçimlenişi ve siyasal niteliğiyle diğer parçaların bir adım ilerisindedir. Bu durum, Kuzeydeki ulusal hareketin bastırılmasının ardından dizginsiz gelişen kapitalizmin ürü- nüdür. Kapitalizm bir yandan TC'nin Kür- distan'da yerleşmesini pekiştirirken diğer yandan onun kaybetmesini sağlayacak olan sınıfsal ayrışmayı ve ulusal aydınlanmayı yaratmıştır. İşçi sınıfının geriden seyredişi, TC'nin rahatı için yeterli güvence olamaz. İşçi sınıfı da ulusal bir güçtür ve profesyo- nel mücadelenin seyrine paralel etkilenir. Bağımsızlıkçı ve sosyalist güçlerin kararlı ve inatçı çalışmasıyla bu eksikliği gidermenin olanağı vardır. Bu eksikliğe karşın, sömür- gecici üniter devletler içinde en çok açmaza girmiş olan TC'dir.

Ülkedeki olumlu gelişmelere ek olarak , uluslararası koşullarda da üniter devletin aleyhine ulusal kurtuluş lehine bir seyir iz- liyor. Sovyetler Birliği, tıpkı kuruluşu gibi yıkılmasıyla da yeni bir dönemi başlattı. SB yok ama yarattığı değerler var. ABD'nin arz- uladığı "Yeni Dünya Düzeni" bile bu kaza- nımları söküp atamaz. Onlara karşın zafer kazanamaz. Eski SB'ni oluşturan Cumhuri- yetlerin bağımsızlığı tanındı. Yugoslavya'yı oluşturan cumhuriyetler için de durum ay- nıdır. Bütün devletler için geçerli hale gel- miş ve pratik işlev gören normlar TC'yi muaf tutamaz. Yeter ki diğer uluslar gibi kararlı bir irade ortaya konsun ve Kürt halkının meşru haklarının bilincinde olunsun. Bu bi- linçle ve buna uygun davranışla ortaya çı- kıldığı zaman görülecektir ki, kabulü zor çö- zümler kabul edilecek, gerçekliği tanınan halkın hakları tanınacak, böyle gelenin böyle gitmeyeceği anlaşılacaktır.

TÜRK VE KÜRT SOSYALİSTLERİNİN ENTERNASYONALİST GÖREVLERİ

D. UMUTLU

Dünya Devrimi için "BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLARI BİRLEŞİN" şiarıyla somutlanan o vazgeçilmez ENTERNASYONALİST ilke, bölge devrimcileri için daha da anlamlı olmakta, yaşamsallığı gereği onlara daha büyük bir sorumluluk getirmektedir.

Dünya ölçeğinde sosyalizmin geri çekilişi, "Yeni Dünya Düzeni"nin oturtulmaya çalışılması, emperyalizmin her türlü demogojyle sürdürdüğü ideolojik ve fiziki hücumlarının olumsuzluğu karşısında, süreci tersine çevirmek, değişen dengeler içerisinde devrimi yaratmak her zamankinden çok "iradenin gücüne" ve "irade birliğine" bağlı görünüyor. Türkiye sosyalist hareketi için sorun; işçi hareketiyle sosyalist hareketin birleştirilmesi, her alanda üretilen politikalarla kitleselleşme, SINIF PARTİ'sinin yaratılması ve Kürt UKM (ulusal kurtuluş mücadelesi) ile birlikte yürünebilmesidir. İşçi sınıfı ve sosyalist hareketin batıdaki görece geri eylemlilik ve örgütlülük düzeyine karşın, devrimci Kürt hareketi bugünkü vardığı noktada daha gelişmiş kitleselleşme ve siyasallaşma problemlerini aşmıştır. Farklı gelişmişlik düzeyi ve statüden dolayı Türkiye sosyalistlerinin sınıfsal mücadelede, bir birikime ve proletaryanın potansiyel devrimci gücüne sahip olmaları sosyalizme yönelimin nesnellliğini yaratırken, Kürt UKM ise; ülkenin sömürge statüsü ve sınıfsal yapısından dolayı yoksul köylü, kent emekçileri ve küçük burjuvalarına dayanması ile "ulusal" yanını öne çıkarmaktadır.

Kürt Ulusal Kurtuluş Mücadelesi mevcut durumu sarsmıştır, kendisini fiili olarak kabul ettirmiştir. Bu aşamada Türkiye sosyalistlerinin diğer bir cepheden bu mücadeleyi destekleme zorunluluğu vardır. Bu destek, birincisi, TC'nin uyguladığı askeri (Kontrgerilla dahil) yöntemlere sivil, güçleri ekleyerek Türk şovenizmini örgütlemesine ve Kürt hareketinin düzen sınırları içerisine çekilmesine karşı bir güç olmak için, ikincisi, UKM'ni sosyalizme doğru derinleştirmek için, üçüncüsü olası bir Kürt devletinin iktisadi-siyasi olarak ayakta kalabilmesi ve emeryalizme karşı desteklenmesi içindir.

Diğer yandan UKM, Türk sosyalist hareketinin bugün içinde bulunduğu tıkanıklığı aşmasına, TC'nin yip-

ranmasına, tekelci burjuvazinin işbirlikçi burjuva ve feodal yapıların Kürdistan'dan sağladıkları faydanın azalmasıyla ekonomik ve siyasi krizin artmasıyla bunalımın derinleşmesine hizmet edecektir.

Eşitsiz gelişim iki ülke devrimcilerine farklı mücadele zeminleri yaratmakla birlikte, iki ülke devrimcilerinin birbirine omuz vermesi, hem olanaklı hemde zorunlu görünüyor.

Türk soluna genelde damgasını vurmuş olan Kemalist, şoven bakış açısı ancak; Kürt hareketinin atılımı ve Türk solunun dönemsel yenikliği ile büyük oranda aşılabilmektedir, ya da etkisizleşmiştir. Mücadelenin her iki mevzide de aynı zamanda ve aynı şiddette sürmesi istenilen bir durum olmakla birlikte, olabildiğince kitleselleşmiş fakat proleter-sosyalist nitelik kazanmamış ve sınıf partisinin yaratılmadığı bir ortamda (12 Eylül öncesi gibi), Kürdistan'ın bulunduğu görece geri ilişkileri içerisinde ve geleneksel şovenist ve sosyal-şovenist bakış açısının genelde belirleyiciliği olduğu da düşünülürse mücadele birlikteliği enternasyonalist dayanışma, örgütlenme için daha güçlü ve sağlıklı bir zemin doğmuştur. Bu durum öylesine yakıcı yaşanmakta ki Türk solu için devrimciliğin ön koşulu UKM'sini desteklemek olmakta, hatta bazı kesimlerde örgütlülük sorunu ve sınıf içinde çalışma gerçekleştirilemediği için tek koşul haline dönüşebilmektedir. Türk sosyalistleri kendi sorumluluklarını yerine getiremedikleri sürece UKM eklemlemlenmele enternasyonalist görevlerin yerine getirilemeyeceği unutulmaktadır. Ki böylesi bir durum; ne UKM'ne ne de proletaryanın sosyalizm yönünde derinleşmesine hizmet etmeyecektir.

Kürt UKM'ne bakış politik bir tutumsa, politikanın bir güç sorunu olduğunu, bunun kanallarının açılmadığı sürece yapılan desteğin Küba için ilaç kampanyası gibi sembolikliğinin ötesine geçemeyeceğini kabul etmemiz gerekir. "İşçi-Botan Elele" şiarı fiilen gerçekleştirildiği sürece, ne UKM'ne destek sağlamış oluruz nede Türk şovenizminin yıkılmasını diğer yandan UKM'nin sınıfsal ağırlık kazanmasını sağlamış oluruz. Bu nedenle nasıl ki devrimciliğin ön koşulu UKM'sini desteklemek oluyorsa bu desteğin sağlanmasının ön koşulu da; Türk sosyalistlerinin başta proletarya arasında olmak üzere, her alanda

örgütlülüğünü yaratması ve kitleselleşmesi olmaktadır. Bu anlamda her iki tarafın sosyalistlerine büyük ve hayati görevler düşmektedir. Bugüne kadar yaşanan süreçte Türkiye proleterlerinin en ufak bir destekleyici eylemlerinin olmadığı, ellerinde Türk bayraklarıyla devlete güvence verdikleri, hatta yerine göre "Bizle uğraşacağınıza gidin PKK ile uğraşın." gibi şovenist tavırlar sergiledikleri biliniyor. Sınıfın sosyalist bakışa sahip olmadan enternasyonalist davranmayacağı açıktır. Hatta son grizu patlamasıyla 400'e yakın işçinin katledilmesine karşı seyreici kalırken, Ermenistan'a giden malları taşıyamama kararı alabilmesi sosyalistlerin sınıfa önderlik edemediği süreçte burjuvazinin şovenist etkisinden kurtulamadığının en güzel göstergesidir.

Tüm dünyada bir devrimci önderlik bunalımı yaşanmaktadır. Bunun bölgesel bazda aşılması görevi bugün Kürt ve Türk sosyalistlerinin omuzlarındadır. Eğer bu devrimci çıkış, diğer parçalarını da (Kürdistan'ın dört parçası, Irak, Suriye, İran, Filistin, Afganistan, Bulgaristan, Yananistan ve eski Sovyet cumhuriyetleri'ni) içine alabilen uzun soluklu bir mücadeleye dönüştürülürse eski sosyalist ülkelerin emperyalizme bağımlılıkları önlenir.

Diğer taraftan Kürt UKM bir çok kesim tarafından destek görmesiyle, uluslararası ilişkileriyle ve üzerinde yükseldiği sınıfsal katmanların yapısı itibarıyla bulaşıklık taşımaktadır. Ulusal kurtuluş mücadelesinin nihai çözüm olmayacağını ve sosyalizme doğru ilerlemenin zorunluluğunu kitlelere kayratmak, Kürt sosyalistlerinin vazgeçilmez görevi olmaktadır. Halkı yıllardan beri asimilasyona uğramış, işçi sınıfının yeteri kadar gelişmediği, feodal yapıların (kalıntıların) korunduğu, aşiret ve mezhep ayrımlarının var olduğu Kürdistan'da; sosyalist yolda ilerlemek için Kürt sosyalistlerinin omuzlarında ağır bir yükün olduğunu biliyoruz. UKM'nin ulusalılıktan toplumsallığa evrilmesi ve enternasyonalizme hizmet etmesi ancak bu yollaolabilecektir.

Sovyetler'de sosyalizmin çözülmesiyle birlikte, başta Amerikan emperyalizmi olmak üzere Almanya, İngiltere, Fransa ve Japonya'nın çıkarları üzerine oturan dengeler doğrultusunda bir ulusal çözüm ihtimali imkansız gözükmemektedir. Emperyalizme kafa tutanın "Yeni Dünya Düzenin"de yeri olamayacağı farklıda olsa Körfez Krizinde yaşanmıştır. Emperyalizme ve sömürgeciliğe açılacak cephenin uzun süre genişletilememesi, mücadelenin yeni yaşama kanalları bulamaması ve kendi içine kapanarak savunmaya geçmesi, ne ulusal sorunun sosyalist temelinde çözümüne nede anti-emperyalist tutumda tutarlılığa

hizmet edecektir. Bölgedeki devrim her yönüyle genişlemek ve güç olmak durumundadır.

Herşeyin alt üst olabildiği bölgede devrimci durum objektif olarak vardır ve sorunların tek çözüm yoludur, ancak her bir parçada subjektif durum yeterince gelişmemiştir yada yoktur.

Emperyalizm eskisi gibi "sosyalist" bir blokla karşı karşıya değilse de kronik bunalımını yaşamakta ve kendi ülkelerinde (ve dünyada) bir karşı kutup fikri koyamadığı için gözler yavaş yavaş kendisini sorgulamaya başlamıştır. Bunalımını, yeni pazar ve sömürge sorununu eski sosyalist ülkelere gidermeye çalışmaktadır. En büyük emperyalist ülke konumundaki Amerika'da; üretim, büyüme oranlarında, üretici yatırımlarda, emek üretkenliğinde düşüş yaşanırken, dış borç enflasyon ve işsiz sayısı her sene artmaktadır. Diğer yandan Avrupa (özellikle Almanya) emperyalistleri etkinliklerini artırmaktadır. Bu durum, dağılan Sovyet Cumhuriyetleri ve Kürdistan üzerinde daha da iyi görülmektedir. Emperyalistler kendi aralarında sömürülerini arttırmak ve güvenceye almak için kıyasıya mücadele ederlerken, konu emperyalizme karşı olabilecek bir hareket olduğunda yok edilmesi yada etkisizleştirilmesi için tek vücut olmaktadır.

Dağılan Sovyet Cumhuriyetleri her ne kadar kapitalizme geçiş için birbirleri ile yarışlarda büyük ölçekli işletmelerin özelleştirilme problemleri, alışkanlıklar bu geçişe engel olacaktır. Daha öncesinde büyük ölçüde sağlık, eğitim, beslenme, konut vb. sorunlarını düşünmeyen halk şimdiden homurdanmaya başlamıştır. Şu an etkinlikleri fazla olmasa da komünistlerde tekrar tepkilerini ifade etmeye ve örgütlenmeye başlamışlardır. Ancak bir çıkış için çok erkendir.

Tüm dünyada bir devrimci önderlik bunalımı yaşanmaktadır. Bunun bölgesel bazda aşılması görevi bugün Kürt ve Türk sosyalistlerinin omuzlarındadır. Eğer bu devrimci çıkış, diğer parçalarını da (Kürdistan'ın dört parçası, Irak, Suriye, İran, Filistin, Afganistan, Bulgaristan, Yananistan ve eski Sovyet cumhuriyetleri'ni) içine alabilen uzun soluklu bir mücadeleye dönüştürülürse eski sosyalist ülkelerin emperyalizme bağımlılıkları önlenir. Bu durum Kürdistan ve Ortadoğu sorununun halklar lehine çözümüne, emperyalizmin gerilemesine sosyalizmin yeniden tüm genişleme kanallarının da açılmasına olanak sağlar.

ANTI-EMPERYALİZM

F. BARAN

Değişimin Yönü

Yakın bir geçmişe kadar ulusal kurtuluş mücadelesinde anti-emperyalist tavır, hemen hemen bütün K.Kürdistan solunun ortak paydasını oluşturmaktaydı. Sosyalizme varmak bir yana, bağımsızlık hedefine varmak için anti-emperyalist politikarın gerekliliğine olan inanç egemen durumdaydı. Hiç kuşku yok ki bu durum ülkemizin konumu ve halkımızın zorla mahkum edildiği statükodan kaynaklanıyordu. Koşulların ortaya koyduğu bir görevdi bu. Bağımsızlık amacıyla ortaya çıkan her güç, emperyalizmin kurulu düzenine çomak sokuyor olduğundan, iradesi dışında ve biraz da zoraki bu görevi omuzlamak durumunda kalıyordu. Mücadele emekleme aşamasındaydı. Anti-emperyalist olmaktan ötürü kimsenin pratik olarak yüklenmek zorunda olduğu bir görev yoktu. Havanda su dövmek gibi bir durum sözkonusuydu. Gönlü emperyalizmden yana olanlar bile bu jargonu kullanmakta bir sakınca görmezlerdi.

Birkaç konuda olduğu gibi anti-emperyalizm konusunda da açık ortak bir payda sözkonusu değildir. Emperyalizme karşı tavırda da sosyalistler yalnız kaldıklarını anlamak durumundadırlar. Gorbaçov'la birlikte hızlanan teorik-politik iniş, Körfez savaşında iyice dibe vurdu. Anti-emperyalizmin ağırlığı altında ezilenlerin yanı sıra, kendilerine "sosyalist" diyen önemli bir yekün de kaşla göz arasında tavır değiştirdi. Dahası "değişen dünya" edebiyatı altında ne olduğu bugün daha iyi anlaşılan "Yeni Dünya Düzeni" ne umut bağlar oldular.

Bu büyük savruluşun akla getirdiği ilk sorular şunlardır: Değişikliklerin yönü neye doğrudur? Değişiklik sürecinde ülkemizin konumu nedir nasıl olmalıdır? Emperyalizme karşı mücadeleyi zorunlu kılan nedenler ortadan kalktı mı? Bu çevreler geçmişte neden anti-emperyalist olduklarını söylüyorlardı? Bugünkü dönüşümün nedeni ulusal kurtuluşun emperyalizme dayanılarak elde edileceği görüşü müdür?

Her türden oportünist dönüşüme dayanak yapılan "Dünya değişiyor" gerekçesi acaba ne gibi bir içeriğe sahiptir. Değişiklikler bugüne kadar üstlenilen misyonu gereksiz mi kılıyor? Malta'dan sonraki gelişmelere ve Körfez savaşı olgusuna bakıldığında değil "eski" görevlerden kaçmak, yenilerini üstlenmek gerektiği görülecektir.

Her şeyden önce değişiklik sözcüğünün olanları ifade etmekte yetersiz kaldığını belirtmek gerekiyor. Bütün gerileyişine karşın D. Bloku iç bütünlüğünü korusaydı "değişiklik" veya "değişim" sözcüğüyle yetinilebilirdi. Ancak, iki Almanya'nın birleşmesi ve özellikle de SB'nin dağılmasıyla birlikte tıpkı Gorbaçov gibi "değişim" sözcüğü de ömrünü tüketti. Olayların tanımını en doğru biçimiyle karşı-devrim sözcüğüyle yapılabilir. Eğer değişimden sözedecekse başlıcası budur.

Devrim ve karşı-devrim olaylarında değişmeyen kural, sahneden çekilen gücün yerini diğerinin doldurması ve hızla kendi değerlerini toplumun geri kalan kısmına egemen kılmaya çalışmasıdır. Bunu başaramayan taraf çarışmanın galibi olsa dahi ayakta kalamaz. Asırhık yönetim tecrübesine sahip olan dünya burjuvazisi bunun bilincindedir. Emperyalizm sosyalist bloktaki çöküşle yetinmiyor. Bu coğrafyayı iyice kuşatmak ve bir daha sistem dışına çıkamayacak tarzda elini kolunu bağlamak için, bütün değerleriyle yerleşmeye çalışıyor. Karşı-devrimde atbaşı yürüyen bir diğer değişiklik de budur.

Dahası var; iki kutuplu dünya koşullarında, burda üzerinde durmayacağımız nedenlerden dolayı pasif güç olarak adlandırılabilecek bağlantısız ülkeler bloğu da emperyalizmin saldırısı altındadır. Değişimin bir başka boyutu bu alanda yaşanıyor. Bu ülkelerin eskisi gibi yaşama koşulları ortadan kalktı. Emperyalizmin sermayenin ihtiyaçları bakımından böyle

bir yapılanmaya tahammül etmediği eskiden beri bilinen bir olaydır. Sovyetlerin olmadığı koşullarda hoşgörülü olmasının herhangi bir nedeni de yoktur. Bu, dünya ölçekli karşı-devrim olayına da aykırıdır. Keskin dönemelerde tarafsızlık, gelecekte kazanacak tarafa teslimiyet demektir. Şimdilik kazanan emperyalizm olduğuna göre bu ülkeleri teslimiyete davet edecektir, direnişlerle karşılaştığı anda ise, Irak, Libya Küba vb. örneklerde olduğu gibi ekonomik siyasi ve askeri yaptırımlarla sonuçlamaya çalışacaktır.

Değişimin yönü ve "Yeni Dünya Düzeni" olarak tabir edilen olay budur. Bu tamamlanmış bir süreç değildir, saplanılmış ve varılmak istenen bir hedeftir. Bu sürecin öne çıkarttığı görevler ise 12 Eylülün öne çıkardığı görevlerden pek farklı değildir. 12 Eylül bütün devrimcileri teslim almaya çalıştı. Emperyalizm, dünya devrimci hareketini teslim almaya çalışıyor. "Dünya değişiyor" gerekçesinde oportünizmi haklı çıkarabilecek herhangi bir taraf yoktur. Görev ve sorumluluklar daha bir ağırlaşmakta anti-emperyalist mücadele daha bir kararlılık gerektirmektedir.

Emperyalizm Değişti Mi?

Soruna 18. yy başlarındaki emperyalizmi baz alarak bakanlar bu günkü emperyalizm için "değişti" diyorlar. Dünyada pekçok "komünist" yapılanma buna dayanarak kapitalizme iltihakını meşrulaştırmaya çalışıyor. Emperyalizm bu imajı o denli başarılı bir tarzda kafalara yerleştirmektedir ki, Körfez savaşında görüldüğü gibi sözde anti-emperyalistlerin desteğini alarak istediği yere varabilmektedir. Bu durum karşısında kimin değiştiği merak konusudur. Yayılmacılığın karşısında olması gerekenler mi, yayılmacılıkla özdeş olan emperyalizm mi?

Değişen emperyalizm değil, anti-emperyalist güçlerdir. Emperyalizm kapitalist üretim biçimi dışlanarak ele alınmaz ve bu üretim biçiminde köklü dönüşümler meydana gelmedikçe emperyalizmin değişimden söz edilemez. Emperyalizmin ekonomik özü olan tekelci kapitalizmde bir değişimin olduğunu kimse iddia edemez. Emperyalist politika böyle bir ekonomik sistemin doğal sonucudur. Bu politikanın sürdürülüş yöntemi hep aynı kalmak durumunda değildir. Koşullara bağlı olarak değişebilir. Fakat amaç hep aynıdır: Merkezin ayakta kalabilmesi için yeni sömürü alanları bulmak ve yaratmak.

Emperyalizmdeki değişiklik, Sovyetler Birliği karşısında takınılan bütünlüklü tavrın sürdürülememesindedir. Sosyalist blok'un çöküşü; hem emperyalist blok'un çözümlüşüne hem de açılan yeni sömürü alanları üzerinde emperyalistler arası, rekabetin kızışmasına neden

olmuştur. Her bir emperyalist devlet, iki katlı dünyanın yönetilmesinde kullanılan kurum ve kuruluşlar içinde kalarak bu "yeniden paylaşım" rekabetinde en fazla avantajı elde etmeye çalışıyor. Ancak bu "şimdilik" geçerlidir ve sosyalist blokun varlık koşullarında "barışçıl rekabet"e göre düzenlenmiş ortam giderek aşınmakta, özellikle ABD'ye avantaj sağladığından yeniden yayılmacı iki büyük güç olmak ortaya çıkan Almanya ile Japonya'nın itirazlarına yol açmaktadır. Bu itirazların boyutu ve bunun gerektirdiği pratik tavrı sermayenin ihtiyaçları belirleyecektir.

Başlıca yanılğılardan biri istisnasız bütün emperyalist güçlerin kullandığı "barış", "demokrazi", "insan hakları" vb. sloganların cazibesine kapılıp gevşemektir. Emperyalizmin tarihine şöyle bir göz atıldığında rekabetin kızıştığı her dönemde bu sloganların kullanıldığı görülecektir. Yeni pazarlar edinmenin, halkları köleleştirmenin ve ezilen ulusları bölüp yönetmenin zemini bu sloganlarla hazırlanmıştır. Bu sloganları en çok kullanan genellikle yayılmaya en çok ihtiyaç duyan taraf olmuştur. I. paylaşım savaşı boyunca ve sonrasında Wilson yönetiminin politikalarını anımsatmak yeterli olacaktır. Bütün "demokratik" söylemine karşın ABD girdiği her yere ekonomik sömürsünü ve siyasal gericiliğini yerleştirmekten geri kalmamıştır. Bundan sonra da ABD'nin yerini kim alırsa alsın aynısını yapacaktır.

Değişen emperyalizm değil, anti-emperyalist güçlerdir. Emperyalizm kapitalist üretim biçimi dışlanarak ele alınmaz ve bu üretim biçiminde köklü dönüşümler meydana gelmedikçe emperyalizmin değişimden söz edilemez. Emperyalizmin ekonomik özü olan tekelci kapitalizmde bir değişimin olduğunu kimse iddia edemez.

Emperyalistler arası rekabetin bizim gibi sömürge ülkelerin kurtuluşu için önemli olanaklar sunduğu doğrudur ve kuvvetle vurgulayabildiğimiz durum budur. Ancak bunu emperyalizmin değişmesine bağlamak bağışlanmaz bir yanıltır. ABD emperyalizmi Ortadoğu'nun hemen hemen tek sahibidir. Ortadoğu'nun zenginlikleri hem ABD emperyalizmini güçlendiriyor hem de diğer emperyalist devletlerin hareket alanını sınırlandırıyor. Diğer emperyalist devletler ABD'nin Ortadoğu'dan çekilmesini isteyebilirler, ama bunu Ortadoğu halklarının bağımsızlığını arzuladıkları için de-

gil, ABD'nin bu zenginliklerden mahrum kalarak zayıf düşmesini istedikleri için istiyorlar. Kürdistan bakımından ortaya çıkan imkan bu türdendir. Eğer Kürdistan bağımsız olacaksa emperyalistlerin iyi niyetinden ötürü değil, egemenlik amacı taşıyan kötü niyetlerinden dolayı olacaktır.

Değişim Sürecinde Ülkemizin Durumu

Peki ülkemizin durumu nedir? Değişim sürecinden nasıl etikleniyor. Bu alanda emperyalistlere umut bağlayanları haklı çıkarabilecek herhangi bir gelişme var mı?

Ülkemizin durumunda değişimin kendisinden kaynaklanan fiili bir değişiklik olmadı. Kürdistan hala uluslararası sömürge konumunda bulunuyor. Değişimden etkilendiği açık. Kürdistan halkı yeni kurulan devletlere bakarak kendisini sorgulayacaktır. İç dinamiklerine dayalı mücadele bu "kendini sorgulama" sürecini hızlandıracaktır. Ancak ortaya çıkan kurtuluş olanaklarını emperyalizmin değişmesine bağlamak nasıl yanlış ise yeni olgular karşısında edinilen yeni bilinci fiili değişiklik olarak algılamak da öylesine yanlıştır.

Sömürgeci devletlerin ülkemiz karşısındaki konumlarında da bir değişim gözlenmiyor. Ulusal kurtuluş mücadelesi (ülke düzeyinde) egemen devletleri "çekilme" düzeyinde düşünmeye itebilecek kadar güçlü değildir. Saddam yönetiminin G.Kürdistan'da gerileyişi, başlıca çelişki olmakla birlikte ulusal mücadelenin sonucunu olmayıp, Körfez savaşında aldığı yenilginin kefaretidir. Doğu'daki hareket duraklama devresini aşamıyor. Batı, devlete karşı bir eylemlilik başlatacağına dair işaret vermiyor. Pasif düzeyde "destek kıtası" konumuyla yetinmeye çalışıyor. Yeni ve halkı umutlandıran Kuzey, bütün ilerleyişine karşın savaşılacak gücü pes ettirebilecek düzeyde değildir.

Genel olarak emperyalizmin ülkemize bakışı da henüz değişmemiştir. SB ve Yugoslavya'yı oluşturan cumhuriyetlerin, hatta miliyetlerin ayrılıp bağımsızlık ilan etmelerini teşvik ediyor ama Kürdistan sözkonusu olunca "mevcut" sınırlar içinde çözüm diyor. Yeni bir Kuvayt'te çevirmek istediği Irak için bile "mevcut sınırlar içinde çözüm"ü dayatıyor. Bu raslantı değildir, belli nedenleri vardır. Sovyetlerin ve Yugoslavya'nın paylaşılması için tek tek cumhuriyetlerin bağımsızlaşması şarttır ve böyle bir ayrışma kurulu emperyalist sistemin iç dengelerini sarsmaz. Fakat Kürdistan'ın bağımsızlaşması emperyalistler arası dengeleri sarsar. Üzerinde rekabet olmasına karşın paylaşmış olan Kürdistan'ın bağımsızlığı en azından aslan payına sahip ABD ve müttefiklerinin işine gelmez. Dünyanın belli bir bölgesinde

statükonun bozulması emperyalistlerin yararına iken, bizim yer aldığımız bölgede ise statüko'nun (onarılmış) devamı emperyalizmin yararınadır. "Mevcut sınırlar içinde çözüm" bir ara formüldür ve bizler bakımından bağımsızlıkla taçlandırılması gereken bir süreçtir, fakat emperyalizm için hedef; hem mevcut statükoyu sürdürmek hem de ulusal kurtuluş hareketini ehlileştirmek, bağımsızlık olasılığı karşısında sosyalizme yönelmekten alıkoymaktır.

Geçmişteki Anti-Emperyalizm

Durum böyle olunca geçmişteki anti-emperyalizmi sorgulamak zorunlu bir hal alıyor.

Hatırlanacaktır, Körfez savaşı öncesinde Talabani'nin ABD ziyareti eleştiri konusu yapıldığında kimileri masumane bir tarzda "Gorbaçov'da ABD'yle pazarlık yapıyor Kürtler neden yapmasın" demişlerdi. Bizim eleştirimiz biçime değil öze ilişkindi zira Talabani; "ABD bize özerklik vaadetsin 40.000 peşmergemizle Saddam'a karşı savaşalım" beyanında bulunmuştu. Ulusal kurtuluş mücadelesi veren bir güç, halkın temel haklarını pazarlık konusu yapmadan her güçle görüşebilir, bunda bir kötülük yoktur. Ne var ki Talabani, Baba Barzani'nin yanlışını sürdürüyordu ve adeta "paralı askerlik" teklif ediyordu. Hangi koşul altında olursa olsun bu politika onaylanmaz ve Gorbaçov örneğiyle kıyaslanamaz.

Kürdistan'ın bağımsızlığı en azından aslan payına sahip ABD ve müttefiklerinin işine gelmez. Dünyanın belli bir bölgesinde statükonun bozulması emperyalistlerin yararına iken, bizim yer aldığımız bölgede ise statüko'nun (onarılmış) devamı emperyalizmin yararınadır.

Fakat bu kıyaslama anlamlıdır. Neden anti-emperyalist jargonu kullandıklarına dair önemli bir delil sunar. Gorbaçov'a dayanarak Talabani'yi, Talabani'ye dayanarak kendi dönüşlerini meşru kılmaya çalışanlar hiçbir zaman gerçek anti-emperyalist olmadılar. Bizler için anti-emperyalist olmanın iki nedeni vardı (hala da öyledir) Bağımsızlık ve sosyalizmi hedeflediğimiz için! Ülkemizin gerçekliği ve kurmayı amaçladığımız toplumsal düzen irademiz dışında bizi emperyalizmle karşı karşıya getirmekteydi. Sosyalistler olarak benimsediğimiz kriterler, ABD veya SB'yle ilgili değildi, ülkemiz ve halkımızın ihtiyaçlarıyla ilgiliydi. Dönüş yapanların farklı kriterlere sahip oldukları Gorbaçov örneğinde somutlaşıyor. Onlar için dış

koşullar her zaman belirleyici oldu. Anti-emperyalist jargonu kullanmaları tamamıyla dış koşulların-yani iki kutuplu dünyanın ürünüydü. G.Kürdistan'a bakıldığında durum daha iyi anlaşılır. BAAS rejiminin SB ile yakın ilişki içinde olması emperyalizmle işgörmenin gerekçesi yapılmıştır. Bu geleneğin Kuzeydeki farklı örnekleri ise, TC ile ABD'nin ilişkisine bakarak Sovyetler'e yaklaşmışlardı. Kimileri ise "sosyalizm" adına bu anganjmana girmişlerdi.

Kuşkusuz SB'nin olumsuz tutumunu biliyorlardı ve bunu sorgulayacak durumları yoktu. Çünkü tercih zorakiydi, karşılıklı ihtiyaca değil, tek taraflı mecburiyete dayanıyordu. Gorbaçov'un değişmesiyle birlikte bu zoraki anti-emperyalistler de değişti. Dışa göre belirlenmiş tavrın ömrü doğal olarak Gorbaçov'la birlikte noktalanmak durumundaydı.

Sorunun Özü

Asıl mesele daha köklüdür. Emperyalizme karşı tavrın terkedilmesinden daha önemli ve bu tavrın nedeni olan dönüşümü, Gorbaçov'un yaşayıp bitirdiği dönüşümdür. Gorbaçov nasıl sosyalizmin canına okuyup kapitalizme iltihakını gerçekleştirdi ise, bunlar da ulusal kurtuluşçuluğu bir kenara bıraktılar.

TC'yi istemiyoruz ama bir başka gücün varlığını da istemiyoruz. Kürdistan halkı bakımından anti-emperyalist mücadele ahlaki değil, kendi konumundan ileri gelen mecburi görevdir. Bunun yalnızca bir anlamı vardır. Ülkemize sahip çıkmak ve halkımızın layık olduğu bir toplumsal düzen kurmak.

Dönüş yapanlar "emperyalizmle işbirliği içinde ulusal kurtuluşu elde etmek mümkündür" demiyorlar. Bunu rahatlıkla söyleyebileceklerine olanak veren herhangi bir gelişme yoktur. ABD ve Ortadoğu'nun mevcut statükosundan kazanç sağlayan ikinci plandaki diğer emperyalist devletler bağımsız ve birleşik Kürdistan olgusunu elde olanların yitirilmesi olarak telakki ediyorlar. Bundan dolayı bütün Kürtler'den istenen tek şey, "Yeni Dünya Düzeni"ne uymalarıdır. Bunun pratik anlamı bağımsızlık ve sosyalizmin terkedilmesi, mevcut sınırlar ve toplumsal düzen içinde bir "çözüm"e ulaşılmasıdır.

Anti-emperyalizmi terkedendenlerin içinde buldukları süreç; "Yeni Dünya Düzeni"nde bağımsızlığı kazanmanın değil, emperyalizme

uyum sağlama sürecidir. Bu bile istenilen düzeyde olmamaktadır. Düzen kurmak güç işidir. Uzlaşmak da güç işidir. Güç olmayınca uyum sağlamak tek seçenektir. Bu çevrelerin uyumu tamamıyla kendi sorunlarıdır ve asla halkın mücadelesini önleyemez. Fakat ileriye doğru çıkışı olumsuz yönde etkileyeceği açıktır. Hangi biçimde gerçekleşirse gerçekleşsin, uyum sağlandıktan sonra muhafazakarlık-yani kurulu düzenin savunulması- bu çevrelerin kaderi olur. Çünkü statükonun devamıyla uyumcuların varlık koşulları eşitlenir ve biri olmadan diğeri yaşayamaz.

Sosyalistler bakımından ne uyum ne de uyumculara hoşgörülülük bakmak sözkonusu olamaz. Emperyalizm, bütün dünyayı yönetebilecek bir düzen kurmak istiyor ancak böyle bir düzen henüz kurulabilmiş değil. Ve bundan ileri gelen kimi belirsizlikler yönünü "uyum" olarak saptamış çevrelerin tanınmasında zorluk yaratıyor. Bu zorluğu aşmanın tek yolu, bağımsızlık ve sosyalizm talebini günün görevi düzeyinde ortaya koymak ve demokratik mücadeleyi buna bağlamaktır. Örneğin, "Çekiç Güç Kürdistan'dan Defol" sloganı karşısında tereddütte kalanlarla uzun vadeli bir ittifaka girilemeyeceği net olarak vurgulanmalıdır. Safflaşma pratik tavrı zorunlu kılar durumun tespiti yetmez.

Emperyalistler arası çelişkiyi deninleştirmenin yolu da bağımsızlık şiarını ve buna uygun mücadeleyi yükseltmekten geçer. TC'yi istemiyoruz ama bir başka gücün varlığını da istemiyoruz. Kürdistan halkı bakımından anti-emperyalist mücadele ahlaki değil, kendi konumundan ileri gelen mecburi görevdir. Bunun yalnızca bir anlamı vardır. Ülkemize sahip çıkmak ve halkımızın layık olduğu bir toplumsal düzen kurmak. Ne gerekçeyle olursa olsun bunun karşısında olan herkes, emperyalizmin egemenliğine yeşil ışık yakıyor demektir. Dünyanın neresinde olursa olsun Kürdistan vb. ülkelerin bağımsızlığını savunan anti-emperyalisttir ve bütün ezilen halkların dostudur ama bunu savumayan, isterse Kürdistan'ın göbeğinde olsun, anti-emperyalist olamayacağı gibi, kendi halkının dostu da olamaz. Sosyalist Blok çöktü, yeni yeni devletler kuruluyor ve emperyalizm bütün boşlukları doldurmaya çalışıyor. Fakat Kürdistan eski konumunda. Temel sorun şudur. Hala iki kutuplu dünyada mı yaşayacağız, yoksa bugünün dünyasını yakalamaya mı çalışacağız? Emperyalizmden medet umanlar bu konuda düşünmelidirler.

TÊKOŞINA REŞIKA LI AFRIQABAŞÛR

Azad XÊMGÎN

Têkoşina reşika ji bo serxwebûn û azadiyê li başûrê Afrika her berdewama. Ew têkoşin di destpêka salên 1900'da destpêkir heya iro ji her dom dîke. Herçikêsa kû di berî 1900'i ji li dij kolonyalîstana têkoşinek hebû, ev têkoşin ne wek iro bi rexistîni bû; bêrê xistîni û bi seroketiya eşir û ez-beta bû.

Berî ez bêma ser esasê vê nivîsê kû li ser têkoşina reşikên Afrîqabaşûr e, dixwezim bi kurtayî çend gîta li ser kolonyalîzmê bêjim.

Ji salên 1500'i û vîrd, kolonyalîstên Ewropî wek li Asyê û li Emerîqa, welatên Afrîqa ji dagirkirin (işgal etme). Pî destpêka 1960'i û vîrd hinek ji wan - herçikêsa bi formalîte be ji- gihîştin serxwebûna xwe. Lê nînek ji, wek Namibiya (heya 1990) û Afrîqabaşûr di bin nîrê kolonyalîstana da her li ber xwe dîdîn.

DAGIRKIRINA KOLONIYAN

Dema bazarên Ewropa çavê devletên Ewropî têr nekîr (salên 1500), wan çavê xwe bera talankirina dewlemendiya Asya, Afrîqa û emeriqa dan. Ewel gerokê doze (keşifçiler) diçûn kolonyan, piştî wan mîsyoneran, piştî mîsyonera tucar û bi wan ra ji leşker diçûn. Geroka dewlemendiya kolonyan dozdkîrîn, mîsyoneran tore û olê (dîn) xwe li gel Xwe di anin û amadekirina leşkerî dikîrîn. Talankerên Ewropî ewel ne bi ramana kû li kolonyan bi cih bin çûn wan dera. Ew bi çavê kû di demê kurt da dewlemendi û xezineyên kolniya talan bikin û binn Wlatê Xwe Çûn koloniya. Lê piştî dozkirina (keşf) Amerîqa û ticareta kolan ji Afrîqa, kolederan dagirkirina xwe fere kirin û bi armanca kû li Kolonyan bi cih bin planên xwe rêk û pêk meşandin. Ewel dest bi ticaretê kirin, piştra ji bi keda kolan dest bi ziraetê û dawiyê ji bi keda karkerên kolonyan ya herzan dest bi derxistina dewlemendiya (bin axe wex zêr, ziv, elmas, neft (petrol) ûwd. kirin. Bi ditina van dewlemendiya, hovitiya

kolonyalîstên Ewropî li dij gelên kolonyan hin ji zêde bû. Pîr caran ji çend devletên dagirker li ser destxistina kolonyan bi hevra diketin reşikê û li ser talan kirina kolonyan li dij hev şerêki hov didimandin.

Dewlet û tûcarên Ewropî di 1884-85 an da li Berlinê di konferensêkê da, di destêki da sigar û konyak û di destê dîn da ji cetwel, Afrîqa li hevdu parva kirin û dewletên nû kû hemû kurumên an di destê dagirkerên Ewropî'da bûn li başûrê Afrîqa damezrandin. Ji wan yêk ji dewleta Afrîqabaşûr e.

Piraniya welatên li başûrê Afrîqa gihîştin serxwebûnê, lê Afrîqabaşûr hin di bin nîrê nijadperestiya dagirkerên spiya da dînale. Herçikêsa reşik iro nêzi gihîştina aramancên xwe ne ji, wusa xuya ye kû hin pîr derd û kul yê derbên û gelê reşik yê hin pîr bînale.

Nufusa Afrîqabaşûr gora sala 1984 an 33 milyon bûn. Ji vana 4,8 milyon spine, 24,1 milyon reşikîn, 1 milyon Asyayi (hindi) û 2,8 milyon ji melezin. Afrîqabaşûr, iro yek dewlete li rûyê dîne kû gora qanûnên nijadperestî (ırkçî) civat tê meşandin.

BI KORTAYÎ DÎROKA AFRIQABAŞÛR

Berî kolonyalîstên Ewropî bîn Afrîqabaşûr, reşik ji hezarsalan bere û paşê va li ser axa Afrîqabaşûr dijiyan. Di 1652 an da tucarên Hollandî dikevin Afrîqabaşûr. Di 1814 an da Britani zora Hollandiya dîbin û dest dîdîn ser kolonyaya Hollandiya. Di 1910 an da "Yekitiya Afrîqabaşûr" tê damezrandin. Di hukumetê da Boer (Hollandî) û Britani tev cih digrîn.

Di 1912 an da ANC (AFRICAN NATIONAL CONGRESS) hat damezrandin. ANC, ji hemû Parti û organizasyonên kû (çî reşik çî ji spi) li dij hukumeta Nijadperest ya Boer û Britani hat damezrandin. Di nav ANC'de ji komunîstan bîkre heya, Kılıse, Sendiqên karkeran ûwd. cih xwe digrîn.

Di 1948 an da Partiya Nationalist a spiyan bi programa xwe nijadperest (pîr caran ji ra dibijin Apartheid) hilbijartin - kû bes heqî spiyan heye deng bide- qezenc dîke û tê ser hukumî. Rejîma minorîtet a spi, ji 1948 an vîrd civata Afrîqabaşûr gora nijada (ırqan) organize kir. Gora qanûnên nijadperestî divê her nijad (reşik, melez, Asyayi u spi) ji hev cuda, lê di civatek kû siyaset û aboriya wê ji aliye spiyan va tê idare kirin bîjin. Gora van qanûnan; 24 milyon (nezi 73% ji nufusa Afrîqabaşûr) reşik mafê xwe heye kû li ser 14% ji axa Afrîqabaşûr bîji. Spi bi 5 milyon (nezi 14% ji nufusa Afrîqabaşûr) xwediyê 86% ji axa Afrîqabaşûr in.

Iro ji hin 22 qanûnên nijadperest li Afrîqabaşûr hene. Ji wan ya herî giring qanuna kû mafê dengdanê li reşikan qedexe (yasak) dîke.

Di 1977 an da NY (Neteweyên Yekbûyî) ticareta çek li gel dewleta Afrîqabaşûr qedexe dîke. Di 1983 an da UDF (Eniya Demokratîk a Yekbûyî) ji nezi 600 rêxistinên endam hat damezrandin. Di 1985 an da Federasyona Sendiqên Karkera, COSATU tê damezrandin û di têkoşina siyasa da cih xwe digre.

Di 1984 an da bi qanûnek nuh, ji derwayî meclîsa spiyan, du meclîsên dîn, yek ji bo melezan û yek ji bi bo Asyayan hat sazîrîn.

ANC Û ARMANCÊN XWE

ANC di 1912 an ji bo ku mafê reşikan li Afrîqabaşûr biparêze hat damezrandin. Di seri da ANC pîr di bin tesîra ditînen Mahatma Gandhi da mabû. (Gandî wê demê li Afrîqabaşûr dijîya) û di wê baweriyê da bû kû yê bi xebatek siyasi, bi awaki aşiti bighije armanca xwe. Di nav ANC de ne bes reşik, spi, melez û bi taybetî ji hindi cihê xwe tuda girtin.

Armancê ANC bi kurtayî; ji bo yek kes -çî spi, çî melez, çî reşik- mafê yek deng; Rakirina qanûnên nijadperest; wekhevi ji bo jin û mêr, ji bo çî karkerên spi çî reşik û çî melez. Yek welat, yek meclîs û welatek bi

qanunên demokratik.

Piştî ku ANC di 1960'da hat qedex kirin û serokên ANC wek Nelson Mandela, Walter Sisulu hatin zindan kirin, Olivêr Tambo û yê din çûn surgûnê, ANC biryar girt kû rexistinên xwe dîzî dine û li gel xebata siyasi dest bi şerê çekdarî ji bike. Piştî ku ANC qedexe bû, ANC bi riya rexistinên demokratik û legal wek SACTU (Sendîqa Karkeran), COSATU (Federasyona Sendîqên Karke- ran, UDF da xebata xwe siyasi meşand û hemû kadroyên xwe di nav van rexistinandan bi cih kirin.

LI AFRIQABAŞÛR REWŞA ÎRO

Piştî 75 sal têkoşina ANC bi sedsalan têkoşina reşîka, bi piştgiriya hêzên pêşverû û tevgerên welatparêz li dinê ANC 30 sal şunda disa legal bû. Serokên ANC wek N. Mandela û Walter Sisulu piştî 27 salan ji zindanê hatin berdan û yê li surgûnê hatin welatê xwe.

Rejima nijadperest him ji aliyê abori da û him ji aliyê siyasi da gelek ketibû tengasiyê. Ji welatên emperyalist wek USA, Britanya, Alman û dewleta siyonist Israîl bêtur dostên xwe nemabûn. Ji xwe ne ji USA û Britanya bû ya wê reşik zuda bighiştina mafên xwe. Van deletan bi salan mafê xwe yê weto li Netemeyên Yekbûyî bi kar di anin û rê nedidan kû biryarek radiqal li hember rejima Afriqabaşûr ya nijadperest bê girtin.

Siyaseta Israîl li hember Filistinîyan ji xwe wek ya Afriqabaşûr li hember reşikane. Her du dewlet ji bi alikariya emperyalistan li hember pir dewletan ser dikine û herdê ji axê welatên dor xwe dagir dikine.

Siyaseta dewleta Tirkîan ji, ji vê ne dûre. Ew ji mafê Kurdan wek netewek inkar dikin û li ser wan siyasetek nijadperest bi kar tînin. Ji xwe dema N. Mandela xelata Atatürk qebûl nekîr, ji dixqast ev siyaseta nijadperest kû li ser Kurdan tê kirin bine zaman. Mirovekî wek N. Mandela kû 70 salî di bin nirê nijadperestiyê da diji, hin baştir zana nijadperesti û bindestî çî ye.

Piştî ku ANC legal bû û serokên ANC ji zindanan hatin berdan goftugo (görüşme) di mabina ANC û hukumeta Afriqabaşûr da, ji bo pirsên rojanê û hatina welat xwe dest pê kir.

Cara ewel goftugo di çileyê pêşin 1991 an da dest pê kir. Navê civina goftugo Codesa (Convention For a Democratic South Africa- Peyman ji bo Afriqabaşûrek Demokratik) danin. Di Codesa 1 da 23 rexistin beşdar bûn, kû rêyek ji bo hukumetek bê ali karibe welat heyani

helbjartinek gîştî idare bike bi binn.

Di Codesa 1 da 3 pirs hatin nîqaş kirin:

1 - Kijan hêz an ji hêzan yê hukumetê û deletê di dema goftugo da heyani helbjartina gîştî idare bike?

2- Kijan hêz yê qanunên esasi yê nuh formulê bike?

3 Mîrov dikare hêje ku pêşniyarên ANC û hukumetî tèn wê daxwazê kû Afrikabaşûr bi rêhet dar-basa demokrasi û bê nijadperestiyê be?

Ji van 23 rexistinanan PAC, Inkatha (Inkatha ji aliyê Chief Buthelezi di 1970 da hat damezrandin û bes ji bo xirwebazîya (çîkar) aşîra zulu dixebite.), ANC û hukumetê li ser metoda goftugoya li hev nekîr. Hukumet dibêje, divê malhe spiyan yê eto hêbe û divê sê serokkomar (cumhurbaşkan) hebîn kû her yêk temsiliya partiyekhe bike.

Li aliyê din 25 rexistinên faşist yê spiyan li dij goftugoya yeketiyekek ava kirin kû eger peist be eê dset bi şerê çekdarî ji bikin. Ev reistin dixazin delemek cûda ku bes spiyan dida dijin, li ser axa Afriqabaşûr ava bikin.

Di serê Gulan 1992 an da civina Codesa yan 2'a ji civiya, her çîkes kû dibêjin di vê civinê da hêzhen goftugo yê li hev nekîr ji Mandela optimizma xwe nişan da hu got Em niha gihîştin konaxa daim di riya kû em bighêjin demokrasiyê li welatê xwe. Hêviya min ewe kû yê di hundirê du mehanda hukumetek meqet (geçici) bê damezrandin",

Lê, mehê şunda piştî kû di 20 Haziranê da li nêzi Johannesburg 39 kesên reşik kû ji alî Inkatha (aşîra Zulu) û polisên spi hatin qetil kirin, ANC wek protesto hemû goftugo bi hukumet ra birin. ANC heftekî beri vê ji hem û karkerên reşik rexistin grewek gîştî. Îro ji mîrov nikarê tiştek bêje di der heqê goftugoyên di mabina ANC û hukumete da.

TEROR ASTENGA HERÎ MEZINE JI BO DANÎNA DEMOKRASÎ

Îro li Afriqabaşûr teror astenga herî mezine ji bo damezrandina civatek demokratik û hekhevi. Reşik li hember reşik an pehn dibin hu xwina hevdu dirjînin. Di nav reşîka da yê li ber çava du teref henê ANC û Inkatha. Lê yak li piş perde ku reşîka bera hevdu didê deleta nijadpereste. Inkatha rexistinêk ezbetiye (tribalist) kû xirwebazîya gelê Zulu tenê diparrêze, dixweze bi tenî xwe temsiliya gelê Zulu bike û dixweze pîrsa muntîqa Natal (ku gelê Zulu li diji) cûda bi fe-

deresyonek di mabina spiyan û reşik- kan da hal bike.

Demokrasi koka ezbetiye û eşirtiyê dikole. Ji bo vê ji, her kû Afriqabaşûr berva demokrasiyê diçe, terora Inkatha ji zêde dibê. Di sala dawiyê da zêdetirî 1000 kes bi terora Inkatha hat qetil kirin. Vê dawiyê hat îspat kirin kû polisê Zulu (yê Natalê) ji vekirî piştgiriya Inkatha dike, ber pîrsiyarên ANC di kuje û bingeha ANC terorize dike. Disa çendekî belê hat îspat kirin kû Inkatha ji deleta nijadperest bi dîzî pereki pi girtiye ji bo ku rexistina xwe li hember ANC xurt bike.

Wusa xuya ye ku dewlet dixweze gelê reşik bi riya terorê ji ANC sar bike, ANC bê hêz bike û li aliyê din ji dixweze itifaqekî bi rexistinên û ezbetên reşik yê paşwar da deyne; Û bi wê awayî di rojen pêşî va ji, li ser hukum bîmine û bi xwedi gotin be.

ROJÊN NEZİK ZÊDE RONAHI NÎNIN

Wusa xuya ye kû têkoşina demokrasiyê li Afriqabaşûr yê hin pir bi sancî derbas bibe. Her ANC vere ser hukum ji teror, neheqîya abori û bircibûnî yê her dom bike. Gelê reşik bi sedsalanê li hêviya vê roje ye û bawer dike kû ANC hat ser hukum wê dewlemendiya welat li wan bê belav kirin. Ji bo ku ev hêviya reşîka be cih pêwîste aboriya welat geş bibe û imkanên kar heba û alikariyekî par- rek mezîni ji reşikîan ra be kirin. E yêk heya komandu abori di destên kapitalistan da ye û ji axa Afriqabaşûr 86% di deste ciftlige mezîni yê spiyan da ye nê cih.

Lê çî mîxabanî him terora siyasi li hember vê astengeke û him ji şirketin emperyalist vê qebûl nakin.

Li aliyê din bi hatina ANC li ser hukum yê deri li karkerên ciran, yê welatên başûrî Afriqa vebibe. Bi hatina van karkerên - kû pîraniyên wan ji birçîna ra dimîrin- wê bêkariyê li Afriqabaşûr hun ji zêde bike. Ev yêke ji, yê bar hin giran bike. Lê divê be zanin kû, bê azadî û xelasiya reşikîan, melezan û Asyayan li Afriqabaşûr demokrasi çenabe. Û bê rexistinêk wek ANC ji azadiya reşikîan, melezan, Asyayan û karkeran Afriqabaşûr tune ye.

**Biji Têkoşina Gelê reşik!
Biji ANC!
Bimre Nijadperesti û Koledari**

UYGARLIK KRİZİ VE BAŞKALDIRAN İNSAN (YADA ROSA'YA NEDEN

Temel Demirer

E.K'ya (II)

Zamanı iyi kullanamamadan mı? Yoksa her şeyi birden yaşama, yapma tutkusundan mı nedendir bilemiyorum... Koşarak telaşla yürüyorum, daha az uyuyorum, konuşuyorum. Ancak yine de bir şeylerin arkasından yetişemiyorum.

Kimbilir bu belki de, "şeytanın dürttüklelediği" geç kalmış bir adamın koşuşuşturması veya da tutunacak bir şeyler arama sevadısıdır, bu... Kolay mı? "çağdaşlaşıyoruz" çılgınlıkları ile "başkalaşan bir ülkede", hala "işçi sınıfı" ve "devrim" diyorum. Ve "başkalaşan"lara göre çağ dışı mı kalmış, "uslanmamış", "akıllanmamış" ve "ehlileşmemiş"im bir kere...

Ancak yine de sevinebiliyorum. Dünyanın dört bir yanında hala çağ dışı kalmış insanlar var. İçimi ısıtıyor bu durum. Tıpkı Ali Nadir Savaşer'in şu dizeleri gibi.

"Sokağın pisliğinde siz vardınız.

Otobüsün gurgurunda yine siz.

Seviyordum sizi insanlar."

Evet, hala çağdışıyım. Çünkü, ben bu dünyanın sadece edilgen bir tanığı değilim, onu değiştirmek isteyen, değiştirmeye taraf olan "sanık"larından biriyim Dünyayı değiştirmeye taraf olanlar, yargılanmayı da göze alan "sanık"lardır. İş bu nedenle, "yaşamın ve evrenin gizemlerini açacaklarını, yarının kahramanları sayılacaklarını savunabiliriz" (S. Zweig) bugün sanık olsalar bile...

Bak, o "sanık"lardan birisi, sevdalı olduğum bir kadın, Rosa'm ne diyor? "*Şimdiye kadar devrimler bize yenilgiden başka bir şey kazandıрма-*

mıştır, ama bu kaçınılmaz yenilgiler nihai zafer giden yoldaki atlama taşlarıdır. (...) Yarın devrim bir kere daha ayağa kalkacak ve trompet sesleri ortasında sizi dehşete düşürerek haykıracaktır: Buradaydım, buradayım, hep burada olacağım." (R.Lxembourg)

İtiraf edeyim: Ben, bunları haykıran Rosa'ya sevdalıyım...

"Rosa çok geride kaldı" mı? Fiziki olarak belki, ama sevdalarıyla ayakta Rosa bugün, hemde her zamankinden de daha fazla...

Şimdi, adım başı Rosa'ya sevdalanmanın zamanıdır. "Neden" mi? Şöyle etrafına bak: İnsan cinsi 21. yüzyıla girerken neye güveneceğini, kime inanacağını şaşırılmış durumda. Beynini yemeye, yerine kendi kurgusunu yerleştirmeye çalışan güçlerin elinde sahibinin sesi olmaktan "başka seçeneği yok" gibi görünüyor. Bu nedenle de yeni kuşaklar beklentisiz durumdalar ya da kendilerinden başka beklentileri yok gibi görünüyor. Bu da yaşamı tatsız tutsuz ve anlamsız kılmaya yetiyor da artıyo bile. Bu arada bir avuç kafası çalışan, olup bitenlerin gerçek dışı ve insanlık dışı olduğunu algılayıp karşı çıkan insan yada gruplarsa marjinalite ya da Don Kişot'lukla suçlanıyor. Ama "böyle gelmiş böyle gitmez", Her yozlaşmanın olumlu bir başkalaşıma gebe olduğu açıktır. Çünkü, "*tarihte gelişme, özgürlük kaoramına doğru gelişme demektir.*" (Hegel)

Bu tür bir gelişme içinde Rosa'ya olan sevdam ile, "egemen güç, kutsal kitap, kilise, papa ne derse desin dünya dönüyor" diye haykıran Galileo'yu

anımsanak beni heyecanlandırıyor...

Ancak, modern tarihte Engizisyona ait olan şu diyalogun da, bugünde hala bir gerçek olduğunu unutmuyor değilim: "... *diz vurup sordular: - Tanrının kullarını şeytana tapanlardan nasıl ayıracağız?... Başpapaz yanıtladı: -Hepsini öldürün! Tanrı kullarını ayırır*" (Beziers Katliamı, 22 Temmuz 1209, M. G. Saulnier)

Engizisyonel bir kasta maruz bırakıldığımız Orta-Çağ'a yönelik bu koşullarda, sakın ola ki, karamsar olduğumu zannetme. Çünkü, karamsarlığın aslında her zaman kendine bahaneler yaratarak, kaçışların/vazgeçişlerin ve teslimiyetin önünü açan bir ruh hali olduğunu bilirim. Bu ruh hali hangi gelişimin sonucu olursa olsun, gelişmeye kendini olumsuzdan uyarlayan bir tür hastalıktır. Bu hastalıktan kurtulmanın tek yolu bilinçli ve eyleyen bir umutla, "**düş kırıklıklarından, düşü yaratana kadar**" direnmektir. Bunun içindir ki, büyük yenilgi koşullarında karamsarlığa kapılarak, "**bu kadar kötü bir dünyada yaşamaya değer mi?**" diye soranlara, Lenin'in verdiği yanıt şudur: "**Ve budalalar bu soruya cevap beklerler!**"

Budala değilim. Çünkü, *budalalara özgü bir ayımsızlıkla, tarihin ne mitteşekir ne de nankör olduğunu düşünmüyorum*. Bence tarih, duygu tanımayan bir muhasebecidir. Bütün işi, hataları ve sevapları kaydetmekten ibarettir. Sonunda sevapları ağır basan paçayı kurtarır. Hataları ağır basansa hapı yutar. Tarih kül yutmaz, unutmaz. Tarihe numara yapılmaz, sorumlulukları atlanamaz. Özetle tarih, insanı ne şımartmalı ne de şaşırtmalıdır. Şımartmadan ve şaşırmadan tarih önünde sınıf geçen insan, bence, kazanılabilecek en büyük sınavlardan birisini kazanmış demektir.

Olabildiğince soğukkanlı bir heyecanla tarihe büyük değer veriyorum. İnsanın geçmişinin tarihin bir parçası olduğuna inanıyorum. Bunun için de soruyorum: "**İnsan geçmişini unutulabilir mi?**" Bence bu çok güç, hatta imkansız. Geçmiş benim için bilgi kaynağım, yaşam deneyimim, kendimi var ederek bu günlere ulaştırdığım bir zemin...

Herakleitos, "**panta rei (herşey akar)**" diyerek değişimin kaçınılmazlığını vurgularken; bizlere, akıp giden içinde yaşadığımızı bir daha yaşayamayacağımızı öğretir. Bu doğru. Ama, bu akış içinde, birşeyler bitiyor gibi olsa da, aslında hiçbirşey bitmiyor, birikiyor, dönüşüyor.

Bitmeyenin, birikenin, dönüşenin seyr-ü seferi içinde insan yaşadıklarını kavrayarak belleğine yerleştiriyor. İnsan bunu yaparken de, yer yer belleğine sansür koyuyor. İşine geleni hatırlıyor. İşine gelmeyen hatırlamıyor. Böylelikle geçmişini, güncel tercihleriyle ayıklıyor. Ya da geçmişe karşı tercihleri doğrultusunda tavır takınıyor. Sonunda ter-

cihleriyle somutlanan bir yaşanmışlık, geçmiş ile birlikte, biriken bilgilerin, yaşama deneyimlerinin göstergesi oluyor. Bu nedenle geçmişten öğrenmenin gelecek için yol gösterici olması da, unutmayan-vazgeçmeyen insan için kaçınılmaz oluyor.

Evet, insan akış içindeki zamanda, bilinçli bir varlık olarak, geçmiş zamanın artık geri gelmeye ceğini bilir. *Buna rağmen geçmişinden kendisine kalkanları, yaşayanları yani vazgeçilmeyenleri unutmak istemez. Bu bana en doğru ve doğal olan gibi geliyor.*

Öyle ise bir kez daha itiraf edeyim, tarihe büyük değer verdiğim için Rosa'ya sevdalıyım...

Rosa'ya olan sevdam bana, yedi canlı bir umutla, bir badem ağacı gibi yaşamak gerekliliğini öğretiyor. Hemde, "YDD"li çağımın çatışma pahasına.. Kimilerine "gülünç" gelse de, bu çağın bizlere dayattığı bir gerçektir. Hem, aydının misyonu, gerçeğin çarpıtılmış biçimleriyle savaşmak değil midir?

Ben Rosa'ya sevdalıyım, acı çekiyorum, öfkeleniyorum. Çünkü, etrafta bir sürü "başkalaşmış" kalpsiz insan görüyorum. Sanki yürüyenler insanlar değil de, elbiseler. Kentler de öyle.. Rosa'ya olan sevgimi, sevdalarımı bitirip, tüketmek istiyorlar... Bu sevgisizlik içinde sevgimi nasıl koruyabilirim?... Bilmiyorum!... Ama korumalıyım mutlaka, sevgimi kaybedersem kime faydam dokunabilir? İnsanlığımın geriye ne kahrı ki?

Senden, sevdalarınla etrafına bak: Her yer, ama her yer sevgisizlik dolu. Görüyor musun? Duyuyormusun? Sevgisizlik evlerden, pencerelerden, balkonlardan, bacalardan içeriye giriyor.. Sokaklara, mahlallelere yayılıyor.

Görüyor musun ? Duyuyor musun? Farkında değilsen, lütfen biraz daha gözünü, kulağını, yüreğini, kafanı aç... Sorularını çoğalt, yanıtlarını ara...

Bu koşullarda zor olan sevgiyi ve sevdalı insanı tüketmek değil; üretmek, yaratmak ve yaşatmaktır...

Biliyormusun? İnsan denen kara sevdalı yaratık istedi mi, cür'et etti mi elleriyle, gözleriyle, beyniyle, yüreğiyle ve emeğiyle dünyayı değiştiren bir yaratıktır. Bu bab'da tarihten ve yaşadığımdan öğrendiğim birşey var: *Ne kadar dibe batırılsa da güreleyerek gelen volkan patlar, buz erir, toprağın koynuna düşen tohumlar, cemre düşüpte bahar gelende çatlar. Çünkü bahar isyancıdır... Yaşamsa teslim alınamaz...*

Bunun içindir ki Rosa'ya olan sevdamla emim; birgün tan vakti, acıyı yenmek için atacak, korkuya, yılgınlığa, boyun eğmeye ait ne varsa söküp atacaktır... Gezegelimiz, "YDD" ile "**vax rebus (hiçliğin sesi)**"ni yaşasa da, bunlardan kuşum

yok.

"YDD" denen olgu, "Dünyayı Düzen Yeniler" in insanlığa dayattığı bir felakettir. bundan ötürü de, "Değişen Dünya Düzeni" ile sömürücü belalılarını değişmeyen, durmadan çirkinleştirilen gezegenimiz de; Onbirinci Tez'in değiştirme kavgası yine insanlık gündeminin ilk maddesini teşkil ediyor...

Görüyorsun: İnsanlık, "YDD"nin devreye soktuğu uygarlık krizinin yıkımı ile karşı karşıya. Ortalık karman çorman. Bütün insanal değerler aşınıyor, tükeniyor. İnsandaki, insanı insan yapan kişilik öldürülüyor. Tüketim toplumu insanın yaratıcılığını yok ediyor... "YDD", bütün sınıf ve tabakaları etkiliyor, yok edilen insani değerlerin yerini, tüketim fetişizmi alıyor. "Kutsal"laştırılan tüketim normları ile "var olunabiliyor". Tüketim "kutsamaları", insanlığın üzerinden bir silindir gibi geçiyor. Bu normlarla da insanlık, bir hurda çöplüğünün üstündeki yabancılarla dönüştürülüyor. Tek boyutlu narsistik insan yaratılıyor: "Boşluktaki benlik", "ötekinin kişiliksizleşmesi", "ahlak duygusunun yaşamdaki değerinin giderek azalması", "kalabalık içinde yalnızlık", "yaşamın anlamsızlığı"... bir çığ gibi büyüyor. Olumsuzluk ve çaresizlik yani çıkmazda olma duygularını içeren bir ruh hali olan umutsuzluk yaygınlaşıyor. "YDD"nin çağdaş tüketim toplumu, kendisini böyle somutluyor...

Tam bu noktada, Avusturyalı film yönetmeni Paul Cox'un verili "uygarlığa" ilişkin gözlemlerini nakletmeliyim sana: "insanlar tüketime şartlandırılmış, akıl almaz ve sonu gelmez bir satınalma krizine tutulmuşlar. Daha fazla mal satınalırlarsa, daha iyi bir yaşama tarzına da sahip olurluz sanıyorlar. Hayatta hiç kimsenin evde ikinci bir tuvalete ihtiyacı olamaz. Dünyanın her yerinde herkesin tüketime böylesine dört elle sarılmış olması hayret edilecek bir şey. Dünyayı öldüren bir şey. Uzun ömürlü olacak nesnelere yaratamıyoruz artık. Hayatımızın temeli, hayatın kendisi değil açgözlülük, her şeye şimdi, hemen buracıkta sahip olmak. Bugününün insanların karşısındaki en büyük tehdit, tüketicilik. (...) Boyuna şiddet filmleri çekiyorlar. Ruhun hasta insanlar üzerine filmler. Bir dizi cinayet işleyen insanlar, örneğin. Hatta bunlara bölüm ayıran festivaller bile var. Neden sıradan insanla kimse ilgilenmiyor? Eninde sonunda, hepimizi öyle insanlaştırır." (Nokta, Yıl 10 No. 15,12 Nisan 1992, 87-88)

Gidişat, insanlığın fukaralaştırılmasına yöneliyor. Uygarlık krizi gövdeleniyor, insanlık, "YDD" ile George Orwel'in '1984' adlı romanındaki "Big Brother (Büyük Birader)" lerle yönetilmek isteniyor. İnsanal değerler ve yaratıcılık, çıkmaz sokak'daki bir "tekerrüre" dönüşüyor. Özgün birşey

yaratılmaz oluyor.

Uygarlık krizi yalnız sosyalizmi değil, insanlığın yaşamını sorgularken, bu kriz öne çıkan yanıyla Kuzey / Güney düzlehnli yerkişeselle ilişkilerde boyveriyor. Bu nokta da, uygarlık krizinin üstesinden gelme görevi, insanlık açısından, dünyanın anti-kapitalist toplumsal yenilenmesini gerekli kılıyor. Uygarlık krizi, kapitalist dünya sistemi kişiliğinde bir yandan insanlığın ilerlemesinin nesnel çıkarlarıyla, öte yandan ise insan faaliyetine uygulanan kapitalist sanayi ve toplumsal örgütlenme biçimlerinin yanısıra bu biçimlerin belirlediği kurumlar, standartlar, değerler ve insanın gelişme ölçütü arasındaki antagonistik çelişkinin kronik özellikler kazanmasıyla tanımlanabiliyor. Bu da, kapitalist uygarlığın politika ile kültürden, ekonomik alan ve çevre kullanımına kadar ki geniş yelpazede ifadesini bulan varoluşunun krizinde ifadesini buluyor.

Bugün -tikel bir ülkenin gelişme düzeyine bağlı olarak farklı biçimler alan- kapitalist uygarlığın bütünsel krizinden sözetmek için her nedene sahibiz. Çünkü, tarihin seyri trajik bir boyut kazanmış ve gündeme geniş çaplı toplumsal değişim sorunu getirmiştir. Günümüzde "Yeni Düzen"li dünya, kapitalizmin genel kriziyle gövdelenen "uygarlık krizi"nin yaratmış olduğu sorunlarla karşılaşmaktadır. Dünyadaki uygarlık krizi, ayrıksız olarak tüm formasyonel yapıları etkilemiştir.

Avusturyalı film yönetmeni Paul Cox'un ka-ba hatlarıyla dökümünü yaptığı görüngü içinde insanlık sürüleştireiliyor. Sürüleştireme kastına maruz kalıyor. Ve Amerikan "rüyası", bir kabusa dönüşüyor... Yani yaşadığımız dünya ile, bize sunulan dünyaya imajı kökten farklılaşıyor. Bize sunulan dünyaya imajında soru sormak yasaklanırken; seyretmekse beleş oluyor. İnsanlardan pasif olması ve kalması isteniyor... Rosa'ya sevdalanmak yasaklanıyor!...

Demiştim, tekrarlıyorum; Gidişat, insanlığın fukaralaştırılmasına yönelik, insanlığı "YDD" ile George Orwell'in '1984' adlı romanındaki 'Big Brother (Büyük Birader)'lerle yönetmek istiyorlar. İnsanal değerler ve yaratıcılık, çıkmaz sokak'daki bir "tekerrüre" dönüşüyor. Özgün birşey yaratılmaz oluyor.

Yaratıcılığı elinden alınmış insan, nasıl yeni değerler yaratacak? Bu soru ortada ve yanıtlanmış değil ! Ancak, yanıtı somutlanmamış olsa da başkaldıran insanlığın kendisini "YDD" barbarlığına tüketirmeyeceğine olan inancım sonsuz.Ya da masalı tersine çevirerek ifade edersek; "YDD" barbarlığı, başkaldıran insanlık devinin dokuz kellesini de kesme yerine, hiç olmazsa, bir kelle çıkacaktır.

Çünkü, başkaldıran insan bu evrende kendisini üretmiş ve yaratmış bir yaratıktır. Bütün değerlerini, varlığını, bilincini, herşeyini kendisi yaratmıştır. Yalnızlığı, içtenliği ve yaşamın cimrisi,

bencili olmamayı başaran cür'etiyle başkaldıran insanlığın, insanal ütopyaları, ona reva görülen tüm belaların hepsine yeter: Yarınlar da ge eceğe de... unutmamalı: *Bir cesedi radyatöre ayayıp ısıtarak canlandıramazsınız. Olsa olsa kokuşmasını hızlandırırız. Bu nedenle, kapitalizmi "YDD'" radyatörüne dayayıp ısıtarak canlandırma girişimi, kapitalizmin sadece kokuşmasını hızlandıracaktır.*

Hem insanlık, uygarlık kurmasını bir anlamda gelenek yaratabilme yeteneğine borçlu değil midir?.. Uygarlık kurma sürecinin en önemli adımlarından biri,kazanımların-birikimlerin bir sonraki kuşağa devredilmesi ve süreklilik kazanılmasından başka nedir?.. O halde, unutulmaması, donuk kalmaması gereken geleneklerin sürekli kılınması önemli bir miras olmuyor mu?.. Dedim ya, işte bunun için Rosa'ya sevdalıyım...

Bu nedenle, yeter ki başkaldıran insan tarihinin ve kara sevdalarının bilgisine sahip çıkabilsin. Malum ya, **"bilgisizliğin derecesi, adaletsizliğe ve trajediye olan inancın derinliğidir."** (R. Bach) insanın bilgisiz olduğunu bilmesi, bilime doğru attığı önemli bir adım değil midir? Bu nedenle Konfüçyüs'ün şu belirlemelerini, içinden geçtiğimiz konjonktürde kulağımıza küpe etmenin önemi büyük oluyor:

**"Bilmediğini bilenin, arkasından gidin
Bilmediğini bilmeyeni, uyarın
Bilmediğini bilene, öğretin
Bilmediğini bilmeyenden kaçın."
(Konfüçyüs)**

Uygarlık krizinin yaşanmış, yaşanana ve yaşanacağı içinde, insan olduğumuzu unutmadan ve durmadan not tutulmalı. Acıyı, zor olanı, paylaşılmayanı, görülmemezlikten geleni inatla dillendirmeli. Yaşanmamış ama mutlaka yaşanacak günler için not tutulmalı, özgür bir geleceğin nelere değer olduğunun unutulmaması için... Çünkü, insan olmanın devrimci /çağdaş işlevi, insana dayatılan insan-dışı düzeni yargulamak ve ona başkaldırmaktır. İnsanın, insan olmasının en doğal sonucu olan direnme hakkının kullanılması yaşamsallığıyla özdeşleşmiştir.

Kolay mı? Uygarlık krizi koşullarında, bırak insana yaşamayı, nefes almak dahi bir ütopya haline getirildi... Bu nedenle de, tamamlanmamış inşa halindeki bir proje olan sosyalizmin insanal ütopyaları, yaratılmamış zamanları kucaklayıp-kazanabilmenin biricik çözümü oldu. Çözüm için,

başkaldıran insanal kimliğinin sürekliliğini yakalamak gerekiyor.

Bilirsin: Japon asıllı Amerikalı siyaset-bilimci F.Fukuyama 1989'da yayımladığı "Tarihin Sonu" adlı makalesinde liberal demokrasinin nihai zaferi kazandığı "tezi"ni öne sürmüştü. Fukuyama, geçtiğimiz aylarda yayımlanan **"The end Of History And The Last Man (Tarihin Sonu ve Son İnsan)"** kitabında hala liberal demokrasinin eşitleştirici düzenine boyun eğmek istemeyen bireyler bulunduğuna hayıflanır, *"bu türden kişilerin her zaman tarihi yeniden başlatma potansiyelleri bulunduğunu"* itiraf ediyor.

Yıllarca kapitalist barbarlığın dehşetini yaşayan dünyamız şimdi, kaostan kimlik arayışına doğru yönelen, uygarlık kirizinde ifadesini bulan degesizliğin dehşetini yaşıyor.İşte bunun için ki, Rosa'ya olan sevdalarım, **"Olmayan bir şey, olandan çok sarsıyor beni:Tek o kalıyor ortada, o olmayan şey !"** (Shakespear, Macbeth) Çünkü, F. Fukuyama'nın "The End Of History And The Last Man (Tarihin Sonu ve Son insan)"ında, dert yandığı *"boyun eğmek istemeyen birey"*lerden biri olmak istiyorum.

İstiyorum çünkü, **"güzellik, kendinin, gerçek bir dünyadaki diğer benliklerin bir parçası olarak farkına varmaktır."** (Christopher Caudwell)... hem güzel, Sevda değil midir?.. Sevgisizlikle güzelin yitirilmesi?..

Evet, insan, insanlığını elden çıkartmaya niyetlenmedikçe; en değerli zenginliği, sevmeye yeteneği ile güzel kalabilerek başkaldırması, oluyor. Çünkü insan, sevgi ve güzelle insanlığını var edebiliyor. Kan revan içindeki bir dünyada ya da insanların hak etmedikleri çirkinliklerle burun buruna bırakıldığı ve de dış dünyamızdan iç dünyamıza kadar uzanan dengelerin allak bullak olduğu yaşantımız da, güzeli ve sevgiyi realize edip içselleştirmeden, "insanın" diyebilmek mümkün müdür?.. Hem de elde keder, öfke, inanç içerilmiş ve ağır yara almış bir umut var iken... Ve Melih Cevdet Anday'ın şu dizeleriyle insanın, insan olduğunu gerçeğiyle içiçe olduğunu hala ve uygarlık krizine rağmen duyumsayabildiği bir duyarlılıkla.

**"Bir çift güvercin havalansa
Yanık yanık koksa karanfil
Değil, bu anılacak şey değil
Apansız geliyor aklıma
(M. Cevdet Anday)**

Bu yazı, George Habash önderliğindeki Filistin Halk Kurtuluş Cephesi tarafından İngilizce olarak çıkarılan ;"DEMOCRATIC PALESTINE" (Demokratik Filistin) dergisinin, 46-47 nolu sayısından alınmıştır. Yazı, 11 Ağustos 1991 tarihlidir. Yazıyı Türkçe'ye , Ali Haydar Laçın arkadaş çevirdi.

İNTİFADA'NIN PROBLEMLERİ

Ahmed Daou

Üçbuçuk yıl önce patlak vermesinden itibaren İntifada, Filistin mücadelesi tarihinde farklı bir yaklaşımı temsil etmektedir. O daha önce Filistin halkı tarafından kurbanlar verilmesine rağmen ulaşılmayan yeni ufaklar ve olanaklar açmıştır. İntifada, Filistin halkının bağımsız bir devlet kurma ve başkasına devredilmesi olanaksız meşru haklarından bazılarını kazanma olasılığını sundu. İntifada'nın ilk üç yılı boyunca dünyada esen rüzgarlar hariç İntifada'nın devamı ve yükselişi için korkuya neden olacak tehdit edici durumlar olmadı. İntifada, İsrail'e karşı Filistin mücadelesini sonuca doğru, bağımsızlık ve özgürlük sloganını tam anlamıyla yerine getirmeye doğru itti.

Fakat geçen yıl boyunca rüzgarlar İntifada hareketine karşı esti. Kurtulmak için ciddi ve hızlı adımlar atmadıkça bu durum bize İntifada'nın geleceği açısından endişeye düşürücü nedenler sunuyor. İntifada'nın etkili bir seviyeye ulaştığını kabul etmek pek kolay değil. Hala sessiz kalmak, olanlara göz yummak İntifada'yı sürdüren halka karşı olanlarla işbirliği etmekle aynı olup onların tüm özverilerini boşa çıkaracaktır. Bu nedenle biz yüreklerimizin derinliklerinden öyle bağıralım ki, çok geçmeden İntifada birçok cesurane Filistin mücadelesi ve saygın özverileri gibi tarihe karışmadan başarıya ulaşsın. Talepte ısrarlı olduğumuz şey; İntifada ayakları üstüne bassın ve ona olan sevgimizle onu yaşatalım. İntifadanın büyük övgülere ihtiyacı yoktur. Onun bizden istediği, problemlerini tartışmamız geçmiş, bugün ve geleceğine yönelik tartışmaları başlatmamızdır. Böylesine bir tartışma Filistin'in dışında henüz yer almamıştır ve şimdi Filistin halkının morali üzerinde olumsuz bir etki yapacağı korkusundan uzak olarak bu tartışmalar başlatulmalıdır. Açıkça söylemek gerekirse bizi motive eden sadece ilgimizdir. Bizler, doğum ve büyüme sancıları olarak göremeyeceğimiz noktaya gelen İntifada'ya

ait çeşitli problemlerin en azından farkında olmalıyız. İntifada'ya her ne kadar övgülerde bulunursak bulunalım öğrenilen zorlu deneyimleri koruyamayız. Bugünkü problemlere rağmen hiç kimse geçtiğimiz üçyıl için kavgaya edemez. İntifada bizim en önemli aracımızdır. (ki çok sıkı kavgaya vermiş, bütün arenalarda ayakta kalmış yeni yollar açmış yeni deneyimler kazanmış bir araçtır) Ama şimdi açıkça görülüyor ki bu kılıcın potansiyelini yenilenmesi için bileylenmesi gerekmektedir.

Bütün bu giriş neden? Çünkü şimdiye değin İntifada ve problemlerine ait derinlemesine ve ciddi bir araştırma, kutsal ve dokunulmaz bir ikonamışcasına yasak kalmıştır. Ama şimdi insanlar İntifada'nın da olumlu ve ya olumsuz özellikleriyle, etkiledikleri ve belirli faktörlerden etkilenebildikleriyle herhangi bir olay olduğunun farkına varmaktadır. Sürgünde olan Filistinliler problemlerine bağlaşıklık değil, tek sebep İntifada'nın onların uzantısı olmasıdır. İntifada'nın var olan eksikliği, öncelikle FKÖ liderleri tarafından yürütülen politika, ikincil nedende FKÖ organizasyonlarıdır. Bu politikalar, politik temellerinde ayrılıklar gösterebilir çünkü ileriye gidişi, çeşitli derecelerdeki sorumlulukları belirleyenler, ilgili farklı partiler olmuşlardır. İntifada krizinin kökleri bu politika ve uzantılarına dayanır.

TAŞ VE DEVLET

İntifada'nın oluşumuyla birlikte iki görüş ortaya çıkmıştır. Birincisi; İntifada'yı dünyaya yollanmış bir barış mektubu olarak sunmakta ve bu mektup durumun yalnız yorumlanmasına yönelik politik imtiyazları devredici niteliktedir. Bu düşünce taraftarları İntifada'nın; İsrail-ABD işbirliğini ve Filistin halkının ulusal haklarının inkarını kırabileceğini düşündü. Keşke bütün bunlar biten soğuk savaş döneminde sıcak noktaların, bölge

savaşlarının ve kavgaların eritilmesiyle, Filistin imtiyazları ve aktif diplomasiyle desteklenmiş olsaydı. Bu görüşe göre devlet bir taş atımlık ve uzaklıktaydı. Ona inananlar daha fazla ödün verilmesiyle ve daha fazla itidal gösterilmesiyle devletin kapıyı çalacağını düşünürken, bu taş havadaydı. Diğer yandan ikinci görüş FKÖ içinde azınlıkta kalandır. Bu görüş devleti, yoğun bir çalışma ve planlı bir mücadele isteyen görevlerinden biri olarak görmektedir.

Bu ikinci görüş pratikte alternatif olmayı başarmıştır. FKÖ'de güçlenmeyi ise becerememiştir. Özellikle halkın kapasitesini aşan sloganları içerdiği zaman pratik onun yalnzlığını kanıtladı. Bundan dolayı da bu görüş geri çekilmeye mahkum oldu ve sivil toplu başkaldırının yanısıra, İntifada ve diğerleri içinde yer alan, 1948 işgalinde Filistinlilere destek veren Arap birliğini talep eden sloganlarına son verdiler.

Kısaca FKÖ'nün önderlik politikası İntifada içinde oluşan problemlerden gerçek anlamda sorumluysa da diğer politika gerçek alternatif olmayıp çözüm de değildir. Bu sosyalist bloğun dağılması, Sovyetler Birliği'nin süper güç olmaktan vazgeçmesi, resmi Arap durumunun gerilemesi Körfez felaketi gibi olaylar zincirinin halkasıdır.

Bu, halkalarda uluslararası ve bölgesel dengeyi, Filistin halkının düşmanlarının lehine çevirmiştir. Diğer yandan devletin bir taş atımı uzakta olduğu düşüncesinin yanlışlığını iyice göstermiştir. Bundan da öte devlet artık gerçek bir olasılık olmaktan çıkıp tarihi bir olasılığa dönüşmüştür.

KİTLE KATILIMINDA AZALMA

Suçlunun kim olduğu aranmaksızın bakıldığında, ortaya çıkan gerçek; İntifada'nın ana unsurlarından yana olumsuz etkilendiğidir. Saklamamamız gereken bir sır ise İntifada'nın popüler formunun ilk yıllara oranla gerçekten değiştiğidir ki bu, bütün insanlarıyla, bütün sınıflarıyla, her şeyiyle olan değişimdir. Herşey organizelikten uzak doğmuştur. Bu darmadağınlıkta çirkinliği, bürokrasiyi getirdi. Bu hastalık işgal topraklarının di-

şındaydı şimdi içeriye doğru yayıldı. Bütün bu durumda birleşik bir ulusal hareketi engelledi. Dışarıdan gelen etkilerde ulusal hareketin tek liderli olmasına mani oldu ve işlerin ters gitmesini sağladı şimdi organizasyonların yapısında bir hata görmüyoruz. Bütün organizasyonlar yarış halinde olduğu için bu durum olumsuzluk getiriyor. Ama yaşanan şu ki; bu yarış oluyor. Şimdi olması gerekense kararlılık. Her grup politikalarını diğer gruplara göre belirlemelidir. Bu böyle oluncada kararı vermesi gereken insan sayısı azalacak, yani her grup yetkilisini seçecek ve o şekilde hareket edilecek. Böyle olunca olayın içine herkes girmeyecek, temsilcileri onların yerini alacak. Geride kalanların yaşamında bu temsilcilerin kararları belirleyecek, sonuçta İntifada'nın içinde olan gereksiz şeyler ortadan kalkacak. Bütün bu konunun ispatlanması için İntifada birleşik liderliğinin bildirilerine bakmamız gerekir. Fakat şu sıralardaki süreç hariç, hep insanlar sokaklara çağırıldı ve bu insanlar Körfez savaşı sonrası insanlar acı çekerken yapıldı. Bu durumda İntifada'nın büyük kitle eylemlerinde azalmalara yol açtı. 1990 sonunda hergün en az 100 kitle eylemi vardı oysa bir yıl önce bu rakam 2 katıydı. 1991'in başında ise hemen hemen hiç yoktu. Bunun diğer bir sebebi daha vardı o da sokağa çıkma yasağıydı. Bu sokağa çıkma yasağı da Körfez Krizi nedeniyle konulmuştu.

Şu anki durumun ise, eski kitlesel hareketin yerini küçük hareketlerin alması, herşeye rağmen İsrail ajanlarının eritilmesine yaraması yönünde olumlu bir sonucu da olmuştur. Ama bütün bunlar kitlelerin tekrar sokağa dökülmesini getirmede. Dolayısıyla bir dolu hayal yok oldu. Umutlar İsrail mallarının boykotu ve İsraililerin işlerinde çalışılmamasıydı. Ama buna alternatifte gösterilmedi. Belkide İsrail işgal etmiş ama iş olanakları da

sağlamıştı iyi bir ekonomik planlamanın olmaması bu sonucu doğuruyor.

İntifada'ya para desteği gelmekte ama bu para iyi organizasyon olmadığı için bazı kişilerin eline geçmekte ve bu kişileri zengin etmektedir. Bu olayı FKÖ'nün de biliyor olması ilginç.

Körfez Savaşı'nda durum daha da kötüleşti. Körfez ülkelerinden gelen para azda olsa sonuçta geliyordu. Bu rakam Afganlı mücahitlere verilen yanında yok denecek kadar azdı. Körfez savaşı sırasında bölgede çalışan Filistinlilerden gelen para gelmez oldu.

Sonuçta insanlar tüm bu nedenlerle yoksulluk içine düştüler. Ama tüm bu olanaksızlıklara karşın canlı kalmayı başardılar. İntifada'da kendi kendine yetme diye birşey yoktu, aile dayanışması ve örgütsel dayanışma da ortadan kalkmıştı. Ayrıca başka bir problemde ortaya çıktı. İnsanlar maske (Poşu?) takarak her türlü kötülüğü yaptılar. Bizi yalnız anlamayın maske İntifada'nın ilk aylarında simge oldu ve bu Filistinlilerin yararıydı. İlk başta maske takanlar bunu birliğin yaranına kullandı ama daha sonra bunu İsrail ajanları da kullandı. Buda ulusal harekete darbe vurdu.

Eğer İntifada'nın problemleri çözülmezse çok sıkıntılarla karşılaşır. Aslında bu sıkıntılarla halen nasıl ayakta durduğunu anlamakta güç. En önemli sorun politikalara bakmak ve politikaların etkilerini görmek. Politikada en önemli problemde: Yahudilerle nasıl başa çı-

kılacağıdır. Bu işlemlerin yapılması için kontrol mekanizması yok. Bütün bu problemlere bakıldığında İntifada bağımsızlığı sağlayacak mı? Diye bir soru var. Diğer bir soru da; Filistinliler tüm haklarını alabilecek mi? Bütün bu problemlere yanıt vermek demek, hareketin programını yeniden gözden geçirmemiz demektir. Yani Körfez savaşının getirdiği değişikliklerle herkes politikayı gözden geçirmelidir. Aynı politika izlenemez, her geçen gün. İsrail ve ABD'nin bizi elimine etmesine yönelik planlarının başarısına tanık oluyoruz. Buna bazı Arap ülkeleri de yardım ediyor. Yani herkesin bildiği birşey varki, ABD dünyanın lideri. Kanlı Körfez savaşından sonra herkes kartlarını yeniden oynamaya başladı. Şimdi bizde kartlarımızı yeniden ortaya koymalı ve ona göre organize olmalıyız.

İntifada'ya katılanlar problemleri çözmek için çok çalışırken dışarıda kalanlar olayı sadece izleyip laf üretiyorlar. Aktif olarak birşey katmıyorlar. Filistin dışında olanların sorunları çözmeye pek niyeti olmadığı görülüyor. Sürgündeki Filistinliler de bu şekilde aktivitelerini yitiriyor. Böyle olursada İntifada'ya katılanlarla katılmayanlar kopacaklar ve böylece kesin çizgiyle ayrılmış iki grup olacak. Bu ayırmada şimdiden belirginleşiyor. Filistin dışındaki Filistinliler bence kendilerini işgal topraklarındaki Filistinlilerden üstün görüyor ve kendi sözlerinden dışarı çıkmamalarını istiyorlar. Şu nokta açık ki; kararlar işgal topraklarındaki Filistinlilerce verilmelidir. Artık herşey belli bir noktaya ulaştı, politik konuların

değiştirilmesinin zamanıdır. İçerdeki Filistinlilerin kesin olarak kararlılıklarını belirtmeli ve sıkıntıları çeken onlar olduğuna göre bunu yapmalılar. Eğer içerideki - dışarıdaki problemi halledilmezse hiçbir problemde halledilemez.

FKÖ aslında Hamas'ı dışarıda tutmaya çalışıyor. Oysa Hamas, olaya katılmak konseyde en az %40 sandalye ve veto hakkı istiyor. Aslında Filistinlileri bölmek isteyende ABD ve İsrail'dir. Bu ayrılık onların işine yarıyor.

Şimdi içinde bulunulan zaman bizim için en kötü zamandır. Bütün kapılar kapalı vakit geçirmeksizin problemleri çözmeliyiz.

- Naji Al Ali

Sosyalistler Ve Ulusal Kurtuluş Cephesi

Merdan Xêbat

■ uzey Kürdistanlı sosyalistler, ulusal kurtuluş mücadelesinin günümüz koşullarına denk düşen temel eksikliklerinden birini tespit edebiliyorlar. Bu eksiklik ulusal kurtuluş cephesinin yokluğudur. Teorik yaklaşımda bir sorun yok. Teoriye bakarak mevcut olana yöneltilen eleştiriler de pekala anlaşılabilir. Ancak istenen nedir ve yaratılması için koşullar var mıdır? Sorusu ışığında bir çözüm önerme çabasının olduğunu söylemek pek kolay olmuyor.

UKC'nin acil ihtiyaç olduğu doğrudur. En azından sosyalistlerin örgütsel birliği kadar bir öneme sahiptir. Şunu kabul etmeliyiz ki, gerçekleşmesi için çok daha fazla olanağın mevcut olduğu sosyalistlerin birliği, nasıl salt istekle: doğrultusunda gerçekleşmiyorsa, cephesel birlik de istendiği için gerçekleşemez. İstekleri kamçılayan ve söz olmaktan çıkarıp eyleme dönüştüren ihtiyaçtır. İhtiyaç, belli bir işi yapan on kişinin o işe kuvvet yettirmeyeceğini bilince çıkarması ve pratikte hissetmesidir. Fakat, aynı işi yapmaya çalışan (uzun vadede beklentiler farklı olabilir) bir başka örgütlü güç yoksa, on kişinin yapacağı tek şey; yapılmaya çalışılan işi tek başına bitirme gayretidir.

Dışardan bakan biri on kişiye; "yapmaya çalıştığınız iş daha başka kuvvetleri gerektirir" uyarısında bulunabilir. Eğer bu uyarı sorunu sahiplenmeyi içeriyorsa yapılabilecek iki şey vardır: On kişiye katılmak veya "başka kuvvetler" ifadesinin denk düşeceği bir pratik ortaya koymak. Bunların hiçbirini yapılmıyorsa, faaliyet içinde olanların kullandığı simge ve kavramlara "eyleminize denk düşmüyor" diye itirazda bulunmak ve üstelik bunu teoriyi kıstas alarak yapmak, sonuç alıcı olmaz.

Genel Olarak Teori ve Pratikte Cephe

Genel olarak cephelere bakıldığında farklı sınıflardan müteşekkil oldukları görülür. Farklı, hatta karşıt sınıfları bir araya getiren, günün koşullarında öne çıkan acil talepleri içeren asgari programdır. Asgari programın gerektirdiği görevlerin yerine getirilmesinde bağlayıcılığı olan bir "iç disiplin" in yanı sıra, ortaklardan herhangi birinin "ideolojik mücadele," "propaganda" ve "örgütlenme" sini engelleyebilecek mekanizmaların olmayışı, cephelerin bir başka özelliğidir. Fakir örgütsel yapıların varlığı ve kendilerine özgü iç disiplinleri, karşılıklı olarak meşru görülür. Amaç iktidarı alınmasıdır. Düşman karşısında zafer kazanıldıktan sonra cephenin devamı "zorunlu" değil, "gönüllü"dür.

Cepheler çeşitlidir. Faşist diktatörlüğü devirmeyi amaçlayan FSLN gibi, ülkeyi işgalci düşmandan arındırmayı amaçlayan Vatan Cephesi gibi, ulusal bağımsızlığı elde etmeye çalışan Viet-Minh-UKC vb. gibi. Genel özelliklere uymakla birlikte, her cephenin kendine özgü yanları vardır. Bunlar, içinde bulunulan koşullardan kaynaklanır ve genellikle arzetmesi beklenemez. Kimi cepheler bir gücün damgasını taşıyabilir. Vietnam buna en iyi örnektir. Ya da El-Salvador'da görüldüğü gibi, cephe, aynı sınıfa hitabeden birden fazla örgütten oluşabilir. FSLN- buna yakın bir başka örnektir. D.Avrupa ve Balkanlar'da faşist işgal karşısında kurulan cephelerde ise (Arnavutluk ve Yugoslavya dışında) sınıfsal özellikler daha belirgindir. Bulgaristan, işçi-köylü ittifakını yansıtan cephesel birlik modeliyle; Polonya ve diğer ülkelerden ayrılır. Ge-

rek Polonya'da ve gerekse Çekoslavakya'da Hitler karşıtı İngiltere ve Fransa yanlısı burjuvazi, geçici de olsa komünist hareket ile ittifak yapmıştır. Fransa'daki Halk Cephesi ve İspanya'daki Cumhuriyetçi güçler, anılabilecek diğer cephesel örneklerdir.

Bulgaristan'da, cepheyi oluşturan güçler, faşizmin yenilgisinden sonra birlikteliği sürdürmüşlerdir. En taze örnek Nikaragua'dır. FSLN iktidarı yitirmesine karşın hala yapısını korumaktadır. Polonya başta olmak üzere D.Avrupa ülkelerinde genellikle ayrışma olmuş ve cepheyi oluşturan güçler iktidar mücadelesine girmişlerdir. Portekiz sömürgelerinde de ülke işgalden arındırıldıktan sonra, cephe ayrışmış, Mozambik'te hala devam etmekte olan iktidar mücadelesine benzer mücadeleler başlamıştır. Bu örneklerde göze çarpan başlıca özellik, cephe içinde yer alan siyasal örgütlenmelerin sınıfsal karakterinin "ayrışma" veya "bütünleşme"de belirleyici rol oynamasıdır.

Cephelerin oluşum süreci de farklı olmuştur. Vietnam'da Komünistlerin öncülüğünde gelişen mücadele cephesel mücadelenin yaratıcı ve sürükleyici gücü olmuşken, Bulgaristan'da kendilerine özgü mücadele tarihi olan iki ayrı gücün (Çiftçi Partisi ile KP'nin) eseri olmuştur. Nikaragua ve El-Salvador'da mücadele içinde olan devrimci-demokrat güçler, ayrı mücadelenin iktidar karşısındaki yetmezliğini gördükçe cephesel birliğe yönelmişlerdir. Anlaşılır olması için G.Kürdistan'ı anmakta yarar var. Burada da uzun yıllar süren kanlı iç mücadeleden sonra cephesel birlik ihtiyacı herşeyin önüne geçmiştir. Bu farklı oluşum tarzlarının ortak özelliği her bir gücün cepheleşmeden önce kendisine özgü mücadele tarihine sahip olmasıdır.

Devrimler tarihinde rastlanan bir başka model cephesel örgütlenmedir. Sınıfsal ayrışmanın tam olarak gerçekleşmediği sömürge ülkelerde rastlanan bu örneğin ayırmedici özelliği; sınıfsal çelişkileri yok sayması ve "ulusal kurtuluş" şiarıyla halk kesimini bünyesinde toplamasıdır. Milliyetçilik örgütlenmeyi ve mücadeleyi biçimlendiren başlıca ideolojidir. Cephesel olması, farklı düşüncelere sahip bireyleri (örgütlü yapıları değil) kapsamından ileri gelir. Farklı disiplinleri tanımadığı için "klasik" cephelerden ayrılır.

Ülkemizde Durum

Bu genel çerçeveyi gözönüne alarak Lokman

Polat arkadaşın yaklaşımını (Bkz. Vatan Güneşi sayı 7) Ülkemiz pratiğinde sınımaaya çalışacağız. Hemen belirtmeliyiz ki, L. Polat arkadaşın yaklaşımını içerik olarak doğrudur. Le Duan'ın belirttiği gibi "Cephe, belirli bir ortak savaşın programı temeli üstünde işbirliği yapan, çeşitli sınıfları içine alan bir karşıtlar birliğidir" Ülkemizde de "cephe ... tüm anti-sömürgeci yurtsever sınıf ve katmanların siyasal temsilcilerini bünyesinde barındırmalı", "Dar kapsamlı değil, geniş kapsamlı olmalı ve hiçbir yurtsever gücü (Parti, Örgüt, hareket, grup, çevre) dışalamamalıdır". Bunlar olması gereken şeylerdir. Bu zeminde kalmak koşuluyla şunu söylemekte de bir terslik yok, "Tek bir yurtsever hareketin salt kendi başına bir cephe kurup ilan etmesi doğru bir tavır olmadığı gibi, ülke gerçeğine de ters düşüyor."

"Ülke gerçeği" vurgusu önemlidir. Ve bizce söylenenlerin tümü bununla ilişki içinde olmalıdır. Ülke gerçeğine bakıldığı zaman çıplak gözle görülebilecekler şunlardır: 1984'ten beri K.Kürdistan'da olumlu ve olumsuzluklarıyla bir mücadele verilmektedir. Gerillayla başlayan giderek halkı kucaklayan bir mücadele. Halkın mücadelesi, PKK eylemliliğinin belirleyiciliği altındadır. PKK'lı olmayan, hatta ona düşmanca bakan bazı kesim ve kişiler de devletin saldırıları karşısında mücadele cephesinde yer alıyorlar. Mücadelenin kızıştığı bölgelerde bizim gibi düşünen insanların da mücadele içinde yer aldığı bir sır değildir. Bir yanda devlet, diğer yanda PKK. Ve toplumun geri kalan kısmı (örgütlü yapılarda dahil) bu örgütlü güçler arasındaki mücadeleye göre yönünü belirlemeye çalışıyor. 12 Eylül öncesinde PKK'dan pek de geri olmayan (hatta ileride olanlar bile vardı) örgüt veya partiler bu mücadele sürecinde çıkış yapamadılar. Hala mücadele tek başlı yürüyor. Gelecek için kesin şeyler söylenemez ama bugün; tek tek sosyalist örgütler de dahil başka herhangi bir güç mücadelenin varmış olduğu düzeye denk düşebilecek bir performans gösteremez.

Bu "ülke gerçeği"nin sonucu olarak, teoriye aykırı birçok şey ortaya çıkıyor. Örneğin, ilan edilen cepheyi alalım. Bunun "cephe" sözcüğünün içeriğini doldurmadığı açıktır. Bu "cephe", farklı sınıfların siyasal temsilcilerinden oluşmuyor. Başlı başına siyasal bir örgüt de değildir. Ama diğer yandan bu "cephe" (ERNK) içinde PKK'lı, olmayan kişi ve çevreler (dar anlamda da olsa) var. Müslümanı var, komünisti var, yurtseveri var. Bu farklı düşünce ve amaç sahibi insanları "cephe"

inde mücadele etmeye iten başlıca faktör, Kürdistan olgusudur. Bu yönüyle ERNK "cephesel örgütlenme"yi andırıyor ama örgütsel bağımsızlığa sahip olmaması onu bu modelin dışında tutuyor. İlde bir örnek aranırsa Vietnam'la ilişkilendirmek pek yanlış olmaz.

Teoriye aykırı olsa da, bir başka örneğine rastlanmasada bu bir gerçektir. PKK'nın buna "cephe" demesi yanlış olabilir. Fakat PKK'nın da mücadele etmek isteyenlere bir "ortam" hazırlamak diye bir sorunu var.

Mücadelenin yarattığı saflaşma ile bilince dönüşümü paralel olmuyor. Mücadele cephesini örgütlemek için esnek politika ve buna uygun örgütlenme biçimleri geliştirmek sosyalistlerin de benimseyebilecekleri bir yöntemdir. Kişilerin dönüştürülmesi ve mücadelenin asli unsurları olabilecek siyasal ve ideolojik yetkinliğe kavuşturulması, bu tip örgütlenmeleri yönlendirmede izlenecek politikaya bağlıdır. PKK, mücadele etmek isteyen insanlara "ideolojik düşüncelerimizi kabul edersen" koşuluyla yaklaşamaz, yürütülen mücadele tarzı "farklılık"lara açıktır ve daha başka ulusal güçler PKK'lı olmadan da ulusal kurtuluş mücadelesi verebilirler. PKK, gerçek anlamda bir cephe oluşturmak için farklı sınıfların siyasal düzeyde örgütlenişini de üstlenemez. Ayrıca oluşmalarını da beklemez. İddialı olduğuna göre, mümkün olduğu kadar her kesimin ihtiyaçlarına yanıt olabilecek bir yapılanmaya gidecektir. Bu iki biçimde olabilir. Parti yapısını değiştirmek veya partiye bağlı ama farklı kesimleri barındırabilecek örgütlenmeler yaratmak. Bu, sosyalistler için teorik bir konu olabilir, fakat PKK için pratik bir ihtiyaçtır ve bu ihtiyacı karşılarken ne denli teoriye uygun olduğunu pek gözetmez.

"Böyle bir cephe göstermelidir. Aslında ERNK'lılar PKK'lıdır. Amaç sağlıklı bir cephenin oluşmasını "işte cephe, buyurun, katılın" diyerek önlemek." vb. bütün bunlar söylenebilir, ve bunların haklılık payı da var. Ancak bütün bunların bir nedeni, ortamı vardır. PKK işte "cephe" diyorsa bu salt gösteriden ileri gelmiyor, yukarda da belirttiğimiz gibi çeşitlenen mücadelenin ihtiyaçlarını karşılamak için "cephe" diyor. Bizlerin arzuladığı bir cephenin yaratılması için ise ortam yok. Yani farklı örgütlenmeler mücadele sahasında yerlerini alabilmiş değiller. PKK pratik olarak savaşan tek güçtür. Hiç kuşkusuz sosyalistler ve diğer / örgüt partiler de çalışıyor. Ancak bunları belirleyen de

mücadelenin geldiği düzeydir. PKK "tüm ilerici, yurtsever, devrimci, demokrat ve sosyalist güçler" ile cephe kursa bile bu yine teorideki "doğru" cephe olmaz. Kuşkusuz bugünkünden daha iyi olur ama yinede fiilen iş yapacak güç PKK olur. PKK'nın diğer güçlerle cephesel vb. ittifaka gitmesi, hatta onları tanımaması, bilinçli bir politikadır. "Kürt halkının tek temsilcisi benim" diyor. Bu durum devam ettikçe herhangi bir örgütle ittifaka girmesi bu politikaya aykırıdır. Yapılan yanlış ise, belirleyici olan niyet değil ortamdır, yani "ülke gerçekliği"dir. Kuşkusuz ülkemiz devrimi de rayına oturacaktır, arzu edilen cephe yaratılacak, ancak mücadele sahnesine çıkılır ve layıkıyla mücadele edilirse.

Ne Yapılabilir?

"Cepheye giden yolda, reformizme, bölücülüğe ve "sol" sekterliğe karşı tüm ulusal kurtuluşçu güçlerin birliğini adım adım örnek için ilkeli, kararlı ama örnek bir politika gütmek gerekiyor." Bu yaklaşıma katılıyoruz ancak burda bilince çıkarılması gereken "adım adım" ifadesidir.

Yukarda izah edildi, cephelerin bir oluşum süreci vardır. Bu "oluşum" süreci, bütün biçimsel farklılıklarına karşın cephelerin ortak özelliğidir. Cephenin kurulması için birden fazla gücün mücadele alanında yer alması yetmemiştir, aynı zamanda "bir başına yapamam" düşüncesinin pratikte kavranılması gerekmiştir. Bu düzeye varılınca kadar her bir güç "Lider benim benim bayrağımın altında toplanın" şiarıyla mücadele etmiştir. Bu, ulusal kurtuluş mücadelesinin doğasından kaynaklanan normal bir durumdur. Kuşkusuz "gerekli" ve "zorunlu" değildir. Nihayetinde bütün pratikleri ve sonuçta vardıkları yeri aynı zorlu süreçleri izlemeden daha bugünden kavrayıp, en sağlıklısını yaratma şansına sahibiz. Ancak şansın kullanımı koşullara bağlıdır ve koşullar el vermiyorsa genel sonuçlar üzerinde ısrarlı olmak, sadece skolastik bir tartışma olmaz, aynı zamanda farklı yöntemler kullanılarak yaratılabilecek cephesel yapılanmanın yolunda uzatır.

Bütün bunlardan UKC'ne karşı olduğumuz sonucu çıkarılmamalıdır. Devrim anlayışımızda cephesel mücadele atlanmaz bir yere sahiptir. Ortaya konan "ülke gerçeği"dir. Bunu görmek ve çözüm önerilerinde esas almak önemlidir. Öneriler bu gerçekliğe uygun olmalıdır, yani gerçekleştirilebilir

ve makul.

Bu koşullarda ne yapılabilir? UKC (veya UDC)nin yaratılması için koşullar olgunlaşmış değil. Diğer yandan cephenin yaratılması için potansiyel vardır. Hatta bu potansiyel zaman zaman kinetik görünüm alabiliyor. Öyleyse, genel olarak yapılacak şeyler hem günü esas almalı hem de geleceği biçimlendirmeyi hedeflemelidir.

Bu çerçevede bir "ortaklık" bile, bazı yaklaşımların terk edilmesini gerektiriyor. PKK çok alt düzeyde olsa bile, Kürdistanlı örgütlü güçlerle, onların varlığını meşru görmeye dayalı bir işbirliğine girmek istemiyor. Yukarıda belirtildiği gibi, bu politika; üstlenilmeye çalışılan misyonun ürünüdür. Ama zaman zaman diğer güçlere, yürütülen mücadeleye destek olunsun diye başvuruyor. Çeşitli kurum ve kuruluşların oluşturulmasında, seçim dönemlerinde ve serhildan durumlarında bu istek daha açık bir şekilde tekrarlanıyor. "Ulusal meclis" ve "Savaş Hükümeti"nin kurulmasını amaçlayan çalışmalar sürecinde de çağrılar yapıldı ve bu oluşumda "seçilen herkese" (aşiret reisleri de dahil) yer olduğu ilan edildi. Burda da esas olan örgütlü yapı değil "kişi"dir ve "cephe" (ERNK) anlayışına ancak böylesi uygun düşer.

Bu anlayışın bir yana bırakılması gerekiyor. Fakat diğer güçlerin de değişmesi gerekmektedir. Halkın çıkarları doğrultusunda yapılan çağrılar, kimden gelirse gelsin muhatap alınmalı ve üzerinde ciddiyetle durulmalıdır. PKK kaynaklı öneriler karşısında, pratiğe bakıldığında hak verilebilecek öneriler dikkate alınmalı peşin hükümlerden kaçınılmalıdır. PKK'nın da dönüşüme ihtiyacı vardır. Fakat bunu gerçekleştirmesinin yolu tepkili yaklaşımlardan değil, doğru önerilerin hayata geçirilmesinde, ortaklığı yaratacak bir tarzın pratik olarak ortaya konmasından geçer.

Karşılıklı olarak dönüşüm sağlanırsa güncel bakıldığında ortak olarak yapılabilecek şeyler somutlaşır. Seçimlerde, kitle eylemliliklerinde kutlama ve anma günlerinde vb. ittifak ve eylem birlikleri gerçekleştirilebilir. Halkın acil talepleri doğrultusunda ulusal ve uluslararası düzeyde ortak faaliyetler yürütülebilir. Bütün bu alanlarda herkes birşeyler yapmaya çalışıyor. Yapılan şeyler genellikle de ayındır ama ayrı ayrı yapılıyor. Bunlara (geçici de olsa) bir örgütlülük kazandırmak,

"yapalabilecek" ve "gerekli" olandır. "Adım adım" cepheyi gerçekleştirme olayına, bu aşamada böyle bir yaklaşımla eğilmek gerekiyor. Kocaman cephe karşısında bunlar "küçük" şeyler görünümündedir. Fakat bu "küçük" eylem birlikleri ve ittifaklar gerçekleştirilebilirse ne denli büyük zorlukları (kimsenin kimseyi tanımaması veya ciddiye alınmaması vb) aşacağımız kendiliğinden anlaşılır.

Sağlıklı bir Cephe İçin

Bu zorlukların aşılması başlıca iki gelişmeye hizmet eder. Aynı amaca yönelik farklı çabaların birleştirilmesine ve arzulanan cephesel birlik için zemin hazırlamasına. Ancak cephenin kendisi için bunlar yetmez farklı olduklarını söyleyen güçlerin, bu günün ve geleceğin görevlerini (kısmen de olsa) üstlenebilecek kapasitede, mücadele içinde yerlerini almaları gerekir.

Soruna sosyalistler bakımından iki türlü yaklaşım söz konusu olabilir. Tek başına çıkmak veya birleşerek çıkmak. Yaklaşım ikilidir ama yöntem tektir: Mücadele! Sosyalistler ister birleşsin ister bugünkü yapılarını korusunlar, ihtiyaçlara yanıt verebilecek bir mücadele yürütmedikleri sürece cephe ve birlikler hiçbir anlam taşımaz. L. Polat arkadaş, sosyalistler arası birlik görüşmelerini yorumladığı makalesinde (bkz. Vatan Güneşi sayı 5) bazı yapıların birleşmesi önünde ciddi bir engel görmediğini söylemekle, yakalanması gereken halkaya işaret ediyor. Bizce sosyalistlerin örgütsel birliği ve bunun gerektirdiği mücadele anlayışı UKC'nin yaratılmasında temel unsurlardan biridir.

Bu olmazsa veya sosyalist gruplardan herhangi biri öne çıkıp pratiğin asli unsurlarından biri haline gelmezse, var olan mücadele ulusal talepleri esas alan ve buna göre biçimlenen bir dönüşüm geçirebilir. Bunun teoriye veya genel cephe anlayışına aykırı olması ve bundan dolayı da pahalı mücadele haline gelmesi mücadele eden güce "yanılmışım" dedirtemez. Emekçi sınıf siyasal düzeyde örgütlenme becerisi göstermezse, varolan siyasal yapılanmalardan bir veya birkaçının peşine düşebilir. Çok yerde rastlanan bu durumun ülkemizde de gerçekleştirilebilirliği asla göz ardı edilmemelidir.

K.KÜRDİSTAN SOSYALİSTLERİNİN PROGRAM VE BİRLİK TARTIŞMALARI -III-

DEVRİMLER VE PROLETARYA

Ali KEMER

Kürdistan devrimi ve bu devrimin kendine özgün yanları tartışıldığında, ya her hangi bir ülkeye benzetilerek o ülkede geçerli sayılmış teorilerin; Kürdistan devrimi için de geçerli olabileceği varsayılmış, böylece, Kürdistan'ın içinde bulunduğu özgün durum, sınıf ilişki ve çelişkileri, ulusal özellikler, kendi mücadele deneyimimiz hareket noktası alınarak somuttan hareket edilmemiş, kendi koşullarımızın ele alınıp değerlendirilmesi teorik sorunların tespitinde pek önemli bir rol oynamamıştır. Ya da devrimimizin özellikleri, kendine özgün yanları çok abartılmış, her şeyin üstünde tutulmuş, dünya devrimi ile olan bağlantısı kavranılmamış, milliyetçilik ideolojik savunu olagelmıştır. Bunun ötesinde savunulan teorik görüşler dokunulmaz birer tabu sayılmıştır. Sorunların bu biçimde ele alınışı devrimin teorik gelişimini engellemiş, hareketin pratik ihtiyaçları karşılanamamıştır.

En önemlisi de; Marksizm, bir teorik kalıp olarak ele alınmış devrimci ve toplumu değiştirci özelliğinin içi boşaltılmış, marksizmin genel ve özele ilişkin prensipleri kavranılmamış, bu bağlamda farklı çelişkilere farklı çözümler önerilmemiştir. Kimi çevrelerdeki marksizmin bu yorumu önceleri fanatik bir savunuculuk gibi görünürken sonraları, uluslararası bazı değişikliklerden ötürü; marksist teoriye inançsızlığa dönüşmüştür.

Marksizmin içeriği kavrandığı da, onun belli kalıpları tanımayan, farklı çelişkilere farklı çözümler öneren ve sınıf mücadelesinde işçi sınıfının hareketliliği ile paralel bir gelişim gösteren bilimsel bir teori olduğu kendiliğinden anlaşılacaktır.

Marksist ideolojiden çıkartılması gereken genel özellik; onun, farklı ülkelerde sınıf mücadelesine ilişkin genel prensipleri içermesidir. Marksizm, kapitalist toplumun özelliğini, sınıfların bu toplum içindeki yerlerini ve konumlarını, işçi sınıfının hem kısa hem de uzun vadede oynayacağı tarihsel rolü belirlemektedir.

Marksizm, işçi sınıfının yakın ve uzak amaçlarının bir teorisidir. Bu amaçlar: Burjuvazinin iktidarının devrilmesi, işçi sınıfının iktidar biçiminde örgütlenmesi, giderek sınıf çelişkilerinin ortadan kaldırılmasıdır. Yine bu amaç; modern kapitalist toplumun beraberinde getirdiği bizat onun kendi içinde doğan ve bu toplumun değişmesi koşullarını kendi içinde taşıyan doğal gidişatın yönlendirilmesidir. Hiç bir toplumsal düzen, bir önceki toplumsal düzenin yerini alırken, doğru bir çizgi biçiminde bir gelişim göstermemiştir. İnişli çıkışlı mücadele, toplumsal alt üst oluşlar, yenilgiler, zaferler hep var olagelmıştır.

Devrimi isteyen herkes; nasıl bir devrim istediğini de açık biçimde ortaya koymak zorundadır. Nasıl bir devrim istediğimizi, bu devrimin neyi yok edeceğini ve yok etmek istenilen şeyin yerine neyin konulacağını açık biçimde ifade etmemiz gereklidir.

Genel anlamda devrim, esas anlamıyla toplumsal devrimdir ve her zaman uzun bir siyasal dönem kapsar. Bir toplumun ideolojik, politik ve ekonomik olarak bir başka topluma altüst oluşlar biçiminde yerini bırakmasını içerir. Karşılaştığımız koca bir toplum içinde başlangıçta düşünce planında ortaya çıkan, sonra, giderek örgütlülüğe dönü-

şen ve bir çok savaş yöntemi ile karşı karşıya kalan, ilk etapta siyasal iktidarı ele geçirmeye çalışan, bunu ilk adım olarak tanımlayan, siyasal iktidar biçiminde örgütlenen, bu amaca ulaştıktan sonra toplumun üretici güçlerinin yeniden örgütlenmesini içeren bütün bunların yasal ve hukuksal çerçevesini çizen bir gelişim ve hareketliliğin toplamıdır. Burada devrim, en genel anlamıyla; ideolojik biçimlenme, örgütlülüğe dönüşme, siyasal iktidarı ele almak ve siyasal iktidar biçiminde örgütlenmek, üretici güçlerin önünü açmak ve sonuçta yeni toplumsal sistemi kurmak olarak tanımlanabilir.

Proleter devrimin ayrıt edici özelliği ise; bütün diğer devrimlerden farklı olarak, onun yaratacağı mülkiyet biçimidir. Çoğu zaman kollektif mülkiyet biçiminde açıklanan bu mülkiyet biçimi, (ileriki süreçler için) mülkiyetsizlik olarak tanımlanabilir. Daha önceki bütün devrimler mülksüzleştirmeyi içermemişlerdir. Proleter devrimin bütün öteki devrimlerden ayırd edici özelliği onun mülkiyeti, daha doğrusu burjuva özel mülkiyetinin kaldırılmasına dayanmasıdır. Feodaller köleliği yok ederek onun yerine feodal mülkiyet biçimini koymuşlardı, sonra kapitalistler feodal mülkiyeti kaldırdılar onun yerine kapitalist özel mülkiyeti koydular. Mülkten yoksun proletarya ise; kapitalist özel mülkiyeti ortadan kaldıracak, bu mülkiyeti, toplumun mülkiyetine dönüştürecektir. Bu proleter devrimin öteki devrimlerden ayrı olan özelliğinin esasıdır. Burada mülkiyet sorunu hareketin temel sorunu olarak rol oynamaktadır.

Komünist toplumun bir başka ayırd edici özelliği de, onun, bir örgüt aracılığı ile kurulmasıdır. Aslında bütün toplumların kurulmasında örgüt ve örgütlü mücadele hep var olagelmıştır. Fakat komünist toplumun kurulmasında örgütün oynadığı rol çok daha gerekli, önemli ve zorunludur.

Komünist toplum amacına ulaşma istemi; konumu gereği sınıf olarak işçi sınıfına özgün bir istemi ve işçi sınıfının dünya görüşünde ifadesini bulan bir gerçeği belirtir. İşçi sınıfı bu bakımdan, bu amaca ulaşma bakımından tek devrimci sınıftır. İşçi sınıfı mutlaka ayrı bir parti olarak örgütlenmelidir. Bu onun kendi sınıf çıkarları için bir sınıf olarak davranması ve kendi eylemi ile siyasal rol oynama olanağının yaratılması için gereklidir. İşçi sınıfının siyasal mücadelede etkin olması onun örgütlülük seviyesi ile doğrudan bağlantılıdır. Onun örgütlü olmaması durumu onun siyasal mücadelede etkili olmayacağı durumu ile aynı anlama gelmektedir.

Marx ve Engels "*işçi sınıfının siyasal parti olarak böylece oluşmasının, toplumsal devrimin ve bunun son hedefinin -sınıfların ortadan kaldırılmasının- zaferi için vazgeçilmez*" saymışlardır.

Sınıf mücadelesinde işçi sınıfı partisinin rolünü

ve gerekliliğini anlamak için partinin başarabileceği, üstesinden gelebileceği sorunları tanımak gerekir. Çözülmesi gereken sorunlar bilince çıkartıldığında, partinin bu mücadelede nasıl bir gereklilik olduğu kendiliğinden anlaşılacaktır.

Mücadelenin genişliği ve kapsamı bilinmektedir. Biraz düşünüldüğünde bir ülkeyi fethetmenin ve giderek dünyayı değiştirmenin anlamı çok daha iyi duyumsanabilir. Sonsuz bir genişlik gibi görünen ve bizi çevreleyen sorunların tesadufi örgütlerle ve kendiliğinden mücadele ile çözülemeyeceği kesindir.

Varoluşunun amacı; koca bir toplumu değiştirmek olan, tırmanan ve inen mücadelede düşmana karşı koyan ve gelecek toplumun siyasal temsilcisi durumundaki bu örgütlenme, teorik bakımından ele alındığında bir çok teorik tartışmayı da beraberinde getirmektedir. Pratik yanı düşünüldüğünde sorunun zor ve karmaşıklığı kendiliğinden anlaşılacaktır.

O'nu çerçeveleyen bütün ilişkiler onun da içinde yaşadığı toplum ilişkileridir. O'nun temsil ettiği güçler yine toplum tarafından koşullanan güçlerdir. Burada varolandan hareket ederek, ideolojik ve örgütsel bakımdan kendisini çerçeveleyen ilişkilerden sıyrılmak ve yeniye egemen duruma gelmek zorunluluğu ile karşı karşıyadır.

Her ülkede bir proletarya partisinin kurulması kaçınılmaz bir sorun haline gelmiştir. Amaçları bir ve aynı olan bu partiler, özelde farklı bazı sorunları çözmek ile karşı karşıyadırlar. Bütün bu partilerin amacı aynıdır. Bütün her yerde kapitalistler ile işçi sınıfı mücadelesi dönemin en belirgin özelliğidir. Mücadele dünyada bu bağlamda sürmektedir.

Bu partilerin görevlerindeki farklılık onların kendi ülkelerindeki özelliklere; kapitalizmin gelişme seviyesine, burjuvazinin siyasal iktidarının biçimine ilişkindir. Bu farklılıklar farklı ülkelerde farklı mücadele biçimlerini gündeme getirir. Çoğu zaman hesaba katılmayan faktörleri de bu genele eklemek gerekiyor. Her ülkenin kültürel gelişimi, dinsel eğilimleri bazen önemsiz gibi görünen söz konusu ülkenin yer aldığı kıta, o ülkeyi çevreleyen diğer ülkeler v.s. gibidir. Burada tek tek ülkelerdeki partilerin kendi gerçekliğinden hareket ederek sınıfın genel amaçlarına adım adım yaklaşması sözkonusudur.

Burada, ulusun bir sınıfının, ulusu temsil etmesi durumu vardır. Bu yaşanılardan çok gelecekte ifadesini bulan bir sınıfın giderek bir bütün olarak bir başka eksende ulusu örgütlemesini içermektedir.

İşçi sınıfı partisi bir örgütler toplamıdır ve bir çok örgütten oluşur. Merkezi, genel, yerel ve yan

örgütlere sahiptir. Partiyi destekleyen örgütleride burada hatırlatmak gerekir. Bu parti işçi sınıfının partisidir. Parti bir bütün olarak işçilerin değil, işçiler içinde bilinçli işçilerin partisidir. İşçi sınıfının en ileri, en bilinçli kesiminden oluşur. Kısa ve uzun vadedeki amaçlarını açıklayan programı, döneme ilişkin taktik kararları, iç işleyişi için bir tüzüğü vardır. Bunlar işçilerin bu partide birlikliğinin zeminini oluşturur.

İşçi sınıfının partisinin amacı kapitalist sisteme karşı mücadele etmekle sınırlı değildir. Bu amaç sınıflı toplumu yok etmek, onun yerine sınıfsız toplum kurmayı hedefler. Bu amaca ulaştığında kendisiyle birlikte bütün toplumu kurtarır. O'nun özelliği burada ancak bu görevi yerine getirme yeteneğine sahip tek sınıf olmasında anlaşılır.

"İşçi partisi bir takım burjuva partilerin kuyruğu olamaz, tersine kendine özgün hedefi, kendine özgün politikası bulunan bağımsız bir parti olarak oluşmalıdır." (Engels, *İşçi Sınıfının Siyasal Eylemi Üzerine*)

Marksizmin genel ve vazgeçilmez ilkelerden biri işçi sınıfının bağımsız bir parti olarak örgütlenmesidir. Çoğu zaman bulanıklaştırılan bu görev başka şeyler ile aynılaştırılmıştır. İşçi sınıfı ile hiç bir bağlantısı olmayan küçük burjuva partiler, kendini işçi partisi olarak adlandırmış, yine işçi sınıfının sınıf olarak konumunu, onun toplumsal mücadeledeki önemini kavramayan küçük burjuva demokratlar, kendilerini, marksist olarak adlandırmışlardır. Böylece marksizm bu güçlerin şahsında puan kaybetmiştir. Halkçılık egemen olagelmış. Hemen hemen bütün sol örgütlenmeler kendini marksist olarak adlandırmışlardır. Bütün sol parti ve grupların birlik denemeleri, birlik çağrıları marksist bir parti oluşturma olarak adlandırılmış, proleterya partisinin esas karakterine gölge düşürülmüştür.

İşçi sınıfı partisi belli koşullarda birlikte eylemden yana olabilir (bu çoğu zaman bir çakışma, pratik bir gereklilikten doğar) ya da kendi dışında bir hareketi destekleyebilir. Eğer kendi dışında bir güç ile eylem birliği yapıyorsa ya da belli bir destek sağlıyorsa, bu tür durumlarda kendi konumunu şüpheli duruma düşürmemesi gerekir. Yani kendi politikasını korumak kaydıyla belli bir destek sağlayabilir, asla başka güçlerin ve politikaların savunucusu ve takipçisi olamaz.

Yine partiye ilişkin bir başka sorunda parti içi mücadeleyi içermektedir. Davanın doğrudan kendisine ilişkin ya da kısmi sorunlara ilişkin ayrılıklar partinin karşılaştığı başka bazı önemli sorunlardır. Koşulların ve zamanın önemli derecede rol oynadığı bu konuda, en genel davranış biçimleri, Engels tarafından şöyle tanımlanır.

"... Bir partinin kucağında daha ılımlı ve daha aşırı akımların gelişmesi ve birbirleriyle savaşıması, onun yaşam-

ası ve gelişmesi için gereklidir; daha aşırıları hemen partiden çıkaran kimse, bu yolda onların büyümesini desteklemiş olur. İşçi hareketi var olan toplumun en sert biçimde eleştirilmesine dayanır, eleştiri onun yaşam ögesidir. Böyle olunca, kendi kendisi eleştiriden nasıl kaçabilir, tartışmayı nasıl önlemek isteyebilir? Başkasından kendimiz için söz özgürlüğünü, yalnızca bunu kendi saflarımız da ortadan kaldırmak için mi istiyoruz? (1889 Kopenhag'daki Gerson Trier'e Mektup'tan)

Engels'in bu söylediklerine hiç birşey eklemeye gerek yoktur. Söylenen oldukça açıktır.

Bizim pratiğimiz ise bu söylenenlerin tam tersini içermektedir. Bunun, mutlaka ki, dünya çapındaki marksizmin yanlış yorumuyla doğrudan ilişkisi vardır. Mücadele bu yanı ile tamamen uluslararasıdır ve doğrudan marksizmin içeriğinin kavranılmasıyla bağlantılıdır.

Denilebilir ki marksizm hiç bir zaman bu derecede zorlu bir saldırı ile karşı karşıya kalmamıştır. Bu zorlu saldırıya göğüs germek gerçek marksistlerin boynunun borcudur.

Dünya Çapında Başka Bazı Değişiklikler

Günümüz koşullarında dünya çapındaki değişiklikler çoğu zaman gerektiği gibi farkedilmemektedir. Her hangi bir sorunun çözümü o sorunu çevreleyen koşulların iyi tanınması ile mümkündür. Dünya yeni gelişmelere tanık olmaktadır. Bu tek tek ülkelerde hem ayrı hem de aynı olan değişiklikler içermektedir. Oluşan yeni durumlar mücadelenin biçimini etkilemektedir. Mücadele tek düze olmadığı ve olmayacaktır da.

İleri kapitalist ülkeler geçen yüzyılda işçi hareketi açısından da oldukça ileriydiler. Marksizm de denilebilir ki, bu ülkelerde ortaya çıktı ve yayıldı. Şimdilerde devrimin gerçekleşebilirliği açısından devrimci mücadelenin yükselişi yer değiştirmiş durumda. Bunun mutlaka ki tarihsel ve toplumsal nedenleri vardır.

Önceleri çok açık çizgilerle görünen proletarya ve burjuva sınıflarının mücadelesi, şimdilerde belli bir belirsizlik biçimine bürünmüştür. Bu mücadele kapitalizmin emperyalizm aşaması içinde yeni oluşumları içermektedir. Büyük ülkelerdeki bu genel özellik; kapitalist üretimin çok daha modern makinelerle gerçekleşiyor olması, proletaryanın "az zahmet" çekmesini (19. yüzyıl ya da 20. yüzyıl başı ile karşılaştırıldığında çok büyük farklılıklar görülebilir) beraberinde getirmiştir. Üretime kompütör ve robotların sokulması, sosyal yardımlar, fonlar, savaşların yeni savaş araçları ile sürdürülmesi, bu yeni değişikliklerin en genel göz ile görülebilen yanlarıdır.

Doğu blokundaki alt üst oluşlar bilinmektedir. Dünya çapındaki siyasal gelişmeler, bu alt üst oluşların yeni seyri, kapitalist dünyaya geçici üstünlükler sağlamıştır. Bu değişiklikleri görmeden edemeyeceğimiz anlaşılmalıdır. Bu yeni değişiklikler gelişmiş ülkelerde proleter bilinci ve mücadeleyi bulanıklaştırmıştır.

Gelişmemiş ülkelerde genel durum biraz daha farklıdır. Burjuvazi ile proletarya, sömürenlerle sömürülenler arasındaki savaşım daha belirgin, daha açık ve nettir. Geleceğin umudunda bu ülkelerdedir. Baskının ve sömürünün ağır olduğu ülkeler aynı zamanda baskı ve sömürüye karşı mücadeleden de yüksek olduğu ülkelerdir.

Kürdistan Devriminin Bazı Özellikleri

Kürdistan'ın sömürge statüsü, Kürt halkının birden çok yabancı devletin egemenliği altında yaşaması, yani sömürgeci devletlerin bir değil birden fazla oluşları, Kürdistan devriminin siyasal amaçları bakımından karşılaştığı en önemli güçlüklerdir.

Sınıflı bir toplum olması bakımından şimdilik, esas düşman güçler yabancı güçler olmasına rağmen iç düşmanlarda yok sayılmamalıdır.

Kürdistan; feodal kalıntıların henüz varlığını korumasına rağmen kapitalist dünya sisteminin bir eklentisi durumuna dönüştürülmüştür. Dört ayrı parçada her ne kadar aynı siyasal koşullar egemen ise de bu; ekonomik ve siyasal koşullar bakımından farklılıklar olmadığını getirmiyor. Bu farklılıklar örgütlere ve mücadeleye yansıyor. Bu genel koşulların verili durumu oluşturduğu hemen hemen her kesin üzerinde hem fikir olduğu bir durumdur.

Kürdistan'ın sömürge oluşu ve siyasal ve toplumsal özgürlüğün olmayışı nedeniyle devrimimizin görevleri; yabancı güçleri kovmak, siyasal özgürlüğü elde etmek, siyasal ve toplumsal düzeni demokratikleştirme olarak tanımlanabilir. Fakat burada kalınması, devrimin bu görevlerin ötesine gitmeyişi, bunun bir burjuva devrimi olduğu anlamını taşır. Proletaryanın amacı asla bu olmaz. Devrimin durmadan kapitalizme yönelmesi gerekir. Kürdistan'da bunun koşulları mevcuttur. Bizde sömürgecilik kapitalist bir nitelik taşımaktadır. Sömürgeciliğe karşı savaşım kapitalizme karşı savaşım ile iç içe geçmiştir. Sömürgeciliğe karşı savaşım kapitalizme karşı savaşımın koşullarını içinde taşımaktadır. Savaşım aynı zamanda kapitalizme karşı savaşımdır. Bu da doğrudan sosyalizm savaşımının güçlü maddi koşullarının olduğu anlamına gelmektedir. Sömürgeciliğe karşı mücadele ile kapitalizme karşı mücadelenin birleştirilmesi gerekmektedir. O halde Kürdistan devrimi sosyalizme geçişini şim-

diden programlaştırmalıdır. Bunu ancak proletarya yapabilir. Onun dışındaki güçler, küçük burjuva reformistleri ve küçük burjuva demokratları (buna burjuvaları da eklemek gerekiyor) reformlar ve burjuva çözümler için savşıyorlar. Otonomi, "ulusal demokratik haklar" bunların esas amaçlarıdır.

Gerçek demokrasinin tek tutarlı savunucusu proletaryadır. Ancak proletarya Kürdistan toplumunu gerçek kurtuluşa götürebilir. Öbürleri Kürdistan'ın başka siyasal koşullarda burjuva sistemin bir eklentisi durumuna dönüşmesi için mücadele ediyorlar. Demokrasi sınıf işbirliği ile elde edilemez. Gerçek demokrasi sınıf savaşımının sonucu olarak örgütlenebilir. Bu savaşımında demokratik güçlerin sınıf tarafından yönlendirilmesi gerekir, sınıfın sınıf dışındaki güçler tarafından yönlendirilmesi değil. İşçi sınıfı toplumumuzun en devrimci sınıfıdır. Yalnızca bu sınıf toplumumuzu sosyalizme götürebilir; o halde amacı sosyalizm olanları bu sınıfa gitmesi, bu sınıfı örgütlü güç haline getirmesi gerekmektedir.

Kürdistan sınıflı bir toplumdur. Sınıflar Kürdistan'da gerçek siyasal kimliklerini kazanmışlardır. Bunu şu anda yürütülen mücadelede görmek mümkündür.

Kürdistan'daki pratik göstermiştir ki; proletarya dışındaki öbür sınıf ve katmanlar mücadeleyi, mevcut kapitalist sistemin bir parçası ve bu sistemin kendi içinde soruna bir "çözüm" bulması biçiminde ele almışlardır. Bunun sonuçları Kürdistan ulusal hareketinin gidişatında bir değişikliğe yol açmamıştır. Düzen içi çözüm arayışları her seferinde korkunç sonuçlara yol açmıştır.

Bu mücadele işçi sınıfı tarafından omuzlanmadıkça sonuçları hep aynı olacaktır.

İşçi sınıfının mücadelesi esas olarak uluslararası ve bizim devrimimiz dünya devriminin bir parçasıdır. Değişmesi gereken dünyanın; değişmesi gereken bir parçasıdır. Onun bağlantıları, dostları bu bağlamda ele alınmalıdır.

O halde; Kürdistan işçi sınıfının mücadelesi, Kürdistan'da siyasal egemenliği ele geçirmek için bir mücadeledir. İttifaklarını da bu bağlamda kurmalıdır. Nasilki Kürdistanlı ulusal burjuva güçler, sınıf konumları gereği burjuva güçleri içinde destek arıyorlarsa Kürdistan proletaryası da proletarya güçleri ile ittifak arıyacaktır.

Bizim devrimimizin temel sorunu, diğer bütün devrimler gibi, iktidar sorunudur. Kürdistan devrimi proletarya dışı güçlerin egemenliği altında gelişirse, sonuç bir burjuva iktidarı olur. Eğer bu devrim proletaryanın önderliğinde proletaryanın ve köylülüğün ittifakı üzerinde yükselirse ve bunun sonucu devrimci bir işçi köylü hükümeti kurulursa

sosyalizme geçişin önü açılmış olacaktır. O halde ortada iki görüş ve iki mücadele vardır. Biri burjuva ve küçük burjuva güçlerin görüşü ve mücadelesi; ikincisi ise, devrimci proletaryanın görüşü ve mücadelesidir.

Proletarya kendi amacına ulaşmak için mücadele edecektir. İttifaklarını da buna göre kuracaktır. Proletaryanın önderliğinde proletarya artı köylülük ittifakı devrimimizin temel ittifakıdır. Uluslararası düzeyde de devrimimizin ittifakları; burjuva güçleri değil proletarya güçleri olmalıdır.

"BİRLEŞİK SOSYALİST PARTİ" Mİ PROLETARYA PARTİSİ Mİ?

Son yıllarda sosyalist akımlar arasındaki tartışmalar belirli ve yeni konular üzerinde odaklaşıyor. Bunun nedenleri açık ki başta Sovyetler Birliği olmak üzere 'sosyalist blok'ta meydana gelen alt üst oluşlar ve bunun doğal olarak beraberinde gediği yeni değişikliklerdir. Bu değişiklikler kimilerini yeni arayışlara sürüklemektedir. Başta söz konusu ülkeler olmak üzere, partiler ve politik aksiyonlar bu alt üst oluşların nedenlerini bulmaya çalışmaktadırlar. Doğrusunu söylemek gerekirse gidişat iç açıcı olmadığı gibi, daha çok bu ülkelerde uygulanan yanlış politikalar sonucu, kazanılmış mevzilerin terk edilmesini içermesi bakımından geriye yöneliktir. Sonuçlar çeşitli biçimlerde yorumlanmaktadır. Kapitalist ülkeler "komünizm iflas etti" diyerek zafer naraları atıyorlar. Bunun karşılığında sosyalist hareket belli bir suçluluk psikolojisi altında kıvrıyor.

Doğu Bloku'ndaki yönetimlerin ve partilerin sosyalizm adına savunulacak hiç bir yanları kalmadı. Yöneticilerin çoğu diktatör olarak anılmaya başlandı. Bu yöneticilerin bütün günahları ise sosyalizme mal ediliyor. Şimdi herkes kendi kendisine bütün bu olanların sebeplerini soruyor. Bu konudaki yeni oluşumlar ise bize yine bir başka biçimde eskiyi anımsatıyor gibi. Yani sorunlar yine eski yöntemlerle ele alınıyor. Yöntemlerde yenilik yok. Mutlaka ki her yaklaşımın sahipleri kendi sınıf çıkarları ve dünya görüşleri çerçevesinde sorunlara yaklaşacaklardır. Bu da bir yanıla doğal.

Kürdistanlı harekete bakıldığında genel görünümünden fazlaca bir farklılık göstermiyor. Sık sık tekrarlamalara tanık oluyoruz. Fazlaca bir ders çıkarılmış değil. Bunu şimdiki hareketliliklerden ve oluşumlardan çıkarmak çok zor olmasa gerek. Bu oluşumlardan biride "**birleşik sosyalist parti**" yi oluşturma girişimidir.

Bu oluşumun belgelerine bakıldığında bir çok konu bir arada ele alınmakta ve hatta çoğu zaman

açıklık ve netlik yerine tekrarlamalara dayanmaktadır. Her bir konu ayrı ayrı ele alınıp ve eleştiriden geçirilmesi hance gereklidir. Önemli olan esas noktalara işaret etmek, yanlış düşüncelerin kaynağını tespit etmektir. Söylediklerim konu ile ilişkisi olmayan düşünceler biçiminde yorumlansa bile içinde belirgin ve açıklık taşımaktadır. Ana düşünce nedir? Nasıl bir parti, nasıl bir sistem isteniliyor ve bu düşüncelerin arka planında rol oynayan tarihsel ve sınıfsal nedenler nelerdir? Bütün amacım bu konulara işaret etmek ve kişilerin dikkatini bu noktalara çekmektir. Eleştirilerimin bunun dışında her hangi bir başka amacı yoktur.

Bir çok grubun ve kişinin çalışmalarına katıldığı "birleşik sosyalist parti"ye ilişkin kamuoyuna belli tezleri de içeren bir açıklama yapıldı. Tezlerde nasıl bir parti istenildiği ve bu partinin örgütlenme ilkeleri (tartışmalar devam edecektir densede) kesin bir biçimde ifade edilmiştir. Bu platform belirgin bir biçimde genel bir halkçı parti öneriyor ve amaçlıyor.

Bu belgelerde proletarya partisi yerine halkçı parti, (burada isim üzerine durmuyorum) proletaryanın örgütlenmesi yerine genel halkçı örgütlenme, sosyalist demokrasisi yerine, çoğulcu demokrasi ve çok partili sistem anlayışı savunuluyor.

Kanımcı böyle bir anlayışın savunuluyor olmasının nedenlerini bu girişimde bulunan, daha doğrusu böyle bir anlayışın önerilmesinde ve formüle edilmesinde etkin olan grupların ya da kişilerin sorunları ele alış biçiminde ve sınıf karakterinde aramak gerekiyor. Burada göze batan görüş genel anlamda burjuva demokratik bir görüştür. Yapılan çağrıda bu yönde bütün sol güçlerdir, her hangi bir sınır konulmuş değildir. Bütün güçler sosyalist olarak nitelendirilmekte ve demokratik görünmek amacı ile olması gerekirken sınırlar oldukça açık tutulmaktadır. Buna, bu güçlerin geçmiş sol hareketi nasıl değerlendirdiklerini eklemek gerekiyor. "*Geçmiş harekette genel anlamda sosyalizm egemendi güçler de genel anlamda sosyalist güçlerdi*" denmesi bize kimilerin kendi geçmiş sosyalizm anlayışlarını ve suçlarını örtüyor çabası içinde olduklarını gösteriyor. Ayrıca tespit edilen ve önerilen ilkeler ve görüşler bir partinin ilkelerinden ve programından çok genel bir güç birliği ya da cephe birliğini anımsatıyor.

Küçük Burjuva Anlayış

Küçük burjuva demokratlar hiç bir zaman proletarya partisi ve proletarya demokrasisi için savaşmadılar. Böyle bir parti için savaşmıyacakları açık. Onların tarih boyunca sınıf olarak uğruna savaştaıkları aşağı-yukarı bütün ülkelerde proletarya-

nın genel hareket içinde kendi bağımsız sınıf konumunu yitirmesi ve küçük burjuva demokrasininin bayrağı altında örgütlenmesidir. Bugünkü özgül koşullarımızda karşımıza çıkan da yine budur. Bunu yaparken içinde bulunduğumuz olumsuz koşulları ve iyi niyetli birlik eğilimlerini kullanmaya çalışıyorlar. Bu noktaya da özellikle dikkatleri çekmek isterim.

Sağlıklı bir politikanın egemen olması; uzun bir tarihi dönemi kapsıyacak, sabırlı ve uzun vadeli çabaları gerektirecektir. Bu çabalar bugün çok cılız da olsa geleceğin garantisidir. Bu mücadele şu anda çok az kişi tarafından omuzlansada komünizmin savunulması bakımından her zamankinden daha çok gereklidir.

miş, partilerin kendi çıkarları için kullanılan malzeme durumuna getirilmiştir. Acı olan da budur. Bu acı durum hala devam etmektedir. Son yıllarda dünya düzlemindeki yeni gelişmeler bir çok parti ve kişide yeni çarpıtmaları içinde taşıyan eğilimler doğurmuştur. Bu eğilimler geçmişte de var olan, komünizmin prestijini sarsan, komünizme karşı yöneltilen saldırıların bir yanılla kaynağını teşkil eden, komünist görünsede gerçekte komünist olmayan düşüncelerdir. Doğu Blokundaki gelişmelere paralellik gösteren bir biçimde, bu tür parti ve gruplarda, proletarya partisi yerine bir çok parti, "çoğulcu demokrasi" gibi "yeni" ve tehlikeli olan görüşler gelişti.

HECİ'YÊ BÊ SINET

Lokman Polci

Heci Emin miroveki dewlemend bû Rawşa wi ya aborî pir başbû qaçaxi dîkîrîn û, dirafan didan serhev. Dî qeza kû ew têda rodinîşt çend kesên din ji weki Heci bî rîya qaçaxiyê da dewlemend bûbûn.

Gava 12'ê lîona 1980'da sazumana Askerî hat ser hukum dî wê qezê de hema bêje ji her malê şoreşgerê hat girtin û wan avîtin zindanan. Lê tenê şoreşger ne, hîn kes qaçaxci ji nasibê xwe jê sitandin û ew ji hatin girtin. Ewan ji avêtin zindanan û îşkence bî wan kîrîn. Hukma Askerî qaçaxciyan ji xwe re tehlike didiyan. Lewra digotin ewan qaçaxciyan çek difroşin şoreşgeran en çudaxwaz (bölücü).

Lî cem malê Heci Emin ji tîştên qaçax hatibû girtin û li ser vê yekê Heci Emin ji girtin. Bî wi îşkence kîrîn dakû wi îtraf kir mali qaçax ji kê standiye û difroşê kê. Polisan cawê Heci Emin bî qîrîşekê potik girêda, û ew daxistin îşkencexanê. Hefta kû ew birn îşkencexanê dî rê de têr û tîji lexsîrîn. Dî îşkencexanêda polisan Heci Emin tazi kîrîn kû ceyranê elektirikê bidin laşê wi. Polisan mêze kîrîn kû Heci Emin ne sinetkîrî ye. Poliseki ji hevalê xwe yê din ra got. "Ev sekbava sinetkîrî nine, eva Ermenî ye. "û ketin ser Heci Emin, lêxe û ûlêxe. Heci Emin ji ber lêdanê taqet nekîr ûji xwe va çû. Piştra ew hanin ava û sar lêkîrîn Paşê disa ew rakîrîn û polis jê pîrsî:

"De bêje ma tu Ermenî an na?"

Heci Emin: "Na, wella ez Ermenî ninim."

Polis: "Ji bo çî tu hetani nuha sinet nebû?"

Heci Emin: "Ez dî cûkîtya xwe da pir tîrsok bûm, ji sinetkîrînê dîtîrsiyam. Ji bo vê yekê ez sinet nebûm."

Polis: "Tu derewan dikî. Ji bo tîrsê nine. Tu Ermenî loma tu sinet nebû."

Polisan bawerîya xwe bî Heci Emin nani û disa dest bî îşkencê kîrîn û têr xwe li wi xistin. Qîrîn û nalîna Heci Emin diçû erd û ezman. Heci Emin dit ku çare tune, yê ji dest wan xilas nebe û polisên yê wi bikujin. Tu nema ji wan ra got: "Bisekinin, li min nexin, ezê ji we ra bêjim çîra ez sinet nebûme."

Polis sekinin ûgotin: "ka de bêje."

Heci Emin: "Elhemdülillah, ez ji weki misilîman im. Bavê min, diya min, hemû malbata min misilîman im. Ez bî xwe pir dewlemend im û ez carek ji çûme hecê. Ma gelo mirovên Ermenî qet diçin hecê? Na. Sedema nesinet bûyûna min viya ye: Ez gava ji diya xwe bûme, bî terefa xwedê ve ez sinetkîrî bûme. Ji vi tîştî ra dibijin "sineta nebi muhemed."

Ser van gotînen Heci Emin, polis hîneki şas man, li hev mêze kîrîn ûpoliseki got ka em li postê.. wi mêze bikin. Lî postê... Heci Emin mêze kîrîn, na xîr sinetkîrî nine. Disa li Heci Emin xistin û gotin "tu derewan dikî, dixwazi me bixapîni (kandirma).

" Ev bû çent sêat kû polisan bî Heci Emin îşkence dîkîrîn. Dev û pozê wi tîji-xwîn bûbû. Hemû derê laşhe wi dêşîya. Piştî têra xwe lixistin Heci Emin girtin birn avêtin odek din. Heci Emin, çav girtî dî odê da li erdê dirêj bûbû. Dî odê da çent kesên din ji ku îşkence ditîbûn hebûn, û ew ji dinaliyan. Lê ji wan kesi newirî bû dengê xwe bilind derxe. Bî tenê ji xwe ra dinaliyan. Heci ji, ji ber êşa laşê xwe deyax nekîr û dest bî hawar û qîrînê kir. Bî dengêki bilind diqîrîya.

Ji wan kesên din yekî, ji Heci Emin ra got: "De megri, ger tu weha bî dengê bilind bigri, yê bèn te disa bibin û li te îşkence bikin."

Yekê din got: "Tu qey mêr ninî! Mirov li ber dijmin nagri."

Yê sisiyan got "Megril kêfa dijmin li me xweş meke. Tu çiqas bigri, yê hin zêde li te bixin." Ser van gotinan Heci Heci Emin qirin û hawara xwe biri, edî nema digri.

Demek şunda ew kesên ku di wê odê da bûn, çend car bi dêr û dor birin işkencexanê disa anin avêtin wêre. Gava wan di anin hemû ji wek miriyan bûn. Lê deng ji wan dernediket qirin û zarîn nedikirin. Heci Emin ji çent car birin xistin bin işkencê û anin. Heci Emin edî wek berê hawar û qirin nedikir. Lewra, ji wan kesên din cesaret girti bû. Ji xwe ra dîgo, 'ew çawan berxwe didin ez ji wek wan li berxwe bidim.

Ji wê şûnda polisan kirin, nekirin nekari bûn ji devê Heci Emin ifade bigrin û tiştan pê bidin qebûl kirin. Polisan Ermenî ji nekanibûn bi wi bidin qebûl kirin. Çiqas lîxistin, işkence pê kirin ji bê fêde bû. Heci digot: "malê qacax malê min nine û ez Ermenî ji ninim."

Gava polisan bi Heci Emin işkence dikirin û piştî ew di avitin odê û diçûn. Heci Emin li ser rewşa xwe pir difikirî. Polisan, yê pir ne ji bo malê qacaxiyê, pirtir ji bo ermenîtiyê li wi dixistin. Heci, ji xwe şaş û ecêp mabû kû polis ewqes neyariya Ermenîyan bûn. Heci Emin difikirîya radikir û dadiani, û di dilê xwe da digot:

"Ez misilman im lê, ez hewqas neyarê Ermenîyan ninim. Ev polis, navê misilmaniye li xwe dinin lê bê xwedên in, bê wujdan in, kafirê mezin ewin.

Cûkiya Heci dihat birê. Di zarokiya xwe da, ew û zarokek Ermenî kû navê wi Nubar bû, hevalê hev bûn. Ji hev pir hez dikirin, qedr û qîmet didan hevdu. Li kûçan bi hevra dilijiztin. Bi hevra diçûn baxçan û fêki di anin. Diçûn rezan tiri di anin. Malbata wi û malbata Nubar kû hemû Ermenî bûn dostê hevdu bûn. Ji hev ra digotin "kiriv".

Di Qeza Heci Emin da tenê Ermenî xwediye huner (senat) bûn. Das, çakuç, kedûn (su festî) û biviran wan çedkirin. Gundiyên dora qezê di hatin mehsek ji wan dikirîyan û pê diçûn ji çiya çilo jêdikirin. Ker, qatir û hespên gundiyan nal dikirin. Tim û tim feyda wan digişt gelê qezê û gundiyan. Ermenîyan tu çar zîrar û ziyan nedabûn gel. Di qeza wan da Ermenî û Kurd wek biran û xuçkan bi hev ra dijîyan. Heci Emin di van fikr û mitalan da bû, dit ku deriyê odê vebû.

Disa ew girtin û birin işkencexane û lédan.

Polisan got: "me pir meewiqîne, bêje tû Ermenîyan na?"

Heci Emin bi carekê ra got: "Na Ez Ermenîninim. Ez Kurd im û misilman im."

Polisan got: "Kurd tune, Tirk hene li vir, gere tu bêji ez Tirk im."

Heci Emin bersiva wan da û got: "Ez bi Tirki baş nizan im û ez Tirk ji ninim. De kû tu karê we tune lîminxin.

Polisan mêze kirin kû Heci Emin nayê rê. Hemû tewrên işkence bi wi kirin, lê fêde nekir. Ew girtin nava xwe û birin avitin zindanê kû tiji gû û pisiti bû.

Demek şunda disa Heci Emin birin û ew avêtin nava gola gûvê û bi pînan li serê xistin heya laşê wi daxistî binê gûvê. Hindik mabû ku Heci Emin di nav berma gûvê ta bixeniqe.

Ew işkenca gola gûvê ji tu fêde nekir. Vê carê polisan gotin emê tecavizê te bikin. Polîsekî pantorê xwe ji we dani penisê xwe derxist û xwe da pey quna Heci Emin. Wan dixwest bi vi awayî Heci Emin bîrîsinin û ji binin rê.

Heci Emin bu rasti ji trisiya, û pêra ji kir qirin û xwe ji pêş polîs wêva avit û bi dengêki bilind kir qirin bi ser wan, fêr û tiji xeber wan da û got:

"Hûn dixwezî tecavizê namusa min bikin, hûn çixes rezil û bê namusin. Navê rûsan derketiye, lê hûn ji wan moskofan ji xiraptirin. Xwestî em di bin destên gavuran da bana, li di bin destê we da nabana. Hûn qurbana gavuran bin."

Ser van gotin û xeberên Heci Emin polisan disa dest pê kirin û lê xistin.

Polîsek ji hundir derket, tu nema mişkek mirî ani û ji Heci Emin ra got: vava mişkekî mirî ye, divê tu wi bixwi. Bi difîna mişk va mehda Heci li hev ket, xwe bi zorê digirt. Lê disa ji, ji wan ra got:

"Hûn min bikujin ji ez mişkê mirî naxwim."

Polîsek bi herdu destan devê Heci Emin ji hev vekir û yê din ji mişkê mirî kotan devê wi û ber bi aliyê qirika wi da dewsandin. Mehda Heci Emin gotir nekir, lihevket û vereşiya.

Polisan ew sosreta giran hanibûn serê Heci Emin, ew ji insanetiye derxistibûn. Heci Emin bi niv mirî birin avêtin zindanê. Kesên kû di wê zindanê da bûn bi Heci ra mijûl bûn; hinek dil dan ber û gotin meraq meke, tenekî din berxwe bide.

Heci Emin heşe xwe top kir û ji wan ra got:

"Hedi ewqas dibe; taqetê min neman, pisti û sosreta kû li tuderan nediti bû anin serê min; heya bi mişkê mirigê bi min dan xwartinê."

Yekê got: "Ev wehşîti ye, merikan bi vê kirnê hovitiya (barbariya) xwe didin ispat kirin."

Heci Emin: "Heta nûha limin dixistin, digotin bêje 'ez Ermenime', min got ez Ermeninim, Kurd im. Îcar dibêjin, Kurd tune, divê tu bêji ez Tirk im. Qeda û bela wana ez ketime pê"

Yê sisiyan got: "Di şoventiyê da tu kes nagihije Tirkan. Le şoventiya wan ji jwek wan tewş û mewşo ye. mesele Ereb, ji şovenin, lê ji milletê din ra nabêjin hûn ji Ereb in. Ereb ji xwe ra dibêjin, em "kawm-ûl necip" in. Yani milleteki esilin. Ji bo vê j, ji Kurdan ra dibêjin hûn Ereb nin, hûn Ekrad in (Kurd in). Lê Tirk ji bo ku milleteki esil nine û herhal xwe esil ji nabinin, ji hemû milletên ku li Tirkîye dijin ra, ji Kurdan ra, ji Lazan ra, ji Çerkezan ra, werhasil ji hemû ra dibêjin hûn Tirk in."

Heci Emin: "Xorto, ez ji te ra rastiyê bêjim. Tirk ji asil ninin, erebê qûn bi gû ji esil ninin. Erebê Iraqê ji li Kurdan pir zilmê dikin. Ez carek tenê çûm hecê û min ereb di nêzda nas kir. Li ser vê min hedi tobe kir, nema careki din diçim hecê."

Her roj bi lêdan û îşkence çil (40) rojên Heci Emin li çem pollis derbas bû. Wî derxistin dadgehê (mahkeme) û tewqif kirin û birin kirin girtixanê. Li wê dere girtiyên siyasi pir bûn, çend kes ji qacaxci di nav wan da hebûn. Ew kesên siyasi di nav xwe da "komûn" çêkiribûn, hemû tiştên xwe tev dikirin û tev dixwarin. Heci Emin ji di nav wan da bû.

Di nav wan kesê siyasi da ebûqatek hebû; ew j di salê Heci Emin da bû. Yê di piraniya wan xort bûn. Heci Emin bi ciwanan ra pir nedida û nedistand. Lê mayina wî û abûqat pir xweş bû. Heci Emin lêdan û îşkence kû ditibû ji xortan û abûqat ra qalkirî bû.

Rojek Heci çû li cem abûqat rûnişt û ji ra got:

"Tu miroveki zana yî. Ka ji min ra kerema xwe hineki qala van Ermeniyana bike. Gelo van ermeniyana çî bi serê Tirkan haniye, bi wan çî kirine ku Tirk ewqas neyarê (dijmine) Ermeniyana in?" Abûkat bersiva wî da û got: "Heci, bi rasti ji Ermeniyana tu tiştêk bi Tirkan nekiri ye. Bi leqis, Tirkan bi an xirabi kirine. Li wan zilm û tehdê kirine. Di sala 1916'an da Ermeniqir kirine, ji milyoneki zêdetir Ermenikuştin ê. Gunê ermeniyana ew bû ku ola (din) wan cuda bû. Tu zanî, Ermenixristiyana in, pexemberê wan Muhamet nine, Isa ye. Yê duduyan jî, ji bo ku ew ne Tirk bûn, milleteki din bûn."

Heci Emin got: "Xwedê Tirkan bîstine, bi misilmaniye wan va. Di nav xiristiyanan da ji misilman hene, çira ew misilmanan nakujin. Tirk, ji Rûs jî xirabtirin. Di nav welatê Rûs da, di Qafkasyê da bi milyonan misilman hene, Rûsan ewna nakuştin."

Abûqat bersiva wî da û got: "Bele, wan nekuşt, lê Tirk dikujin. Di aslê xwe da çavê Tirkan di ax û welatê ermeniyana da bû. Ji bo ku axa wan di bin nirê xwe da bihelin, wan Ermenikuştin û qirkirin."

Heci Emin gote abûqat: "Min bibore, ez hinek tiştan meraq dikime û dixwezim ji te pirs bikim. Ez zana nimim. Min dibistan nexand. Gelo tu kari kerema xwe bi kurtayî tene behsi di-roka ermeniyana biki."

Abûqat got: "Heci, li ser diroka ermeniyana ez usa ji te ra izah bikim. Kêmasiyên me şoreşgerên Kurdan yêk ji ev bû ku, em li ser pîrsa Ermeniyana nesekin in û li ser an me tu lêkolîni çê nekir. Me kovar û rojname derdixistin, me behsa hemû dinyayê (cihanê) dikir, li ser Efrîqiyan, Latîni Emeriqiyan nivis dinivisandin, lêkolîni çê dikirin, lê me li ser ermeniyana tiştêk nenivisand. Me di her hêjmara kovara xwe da behsi Filistinîyan dikir, lê me behsa ermeniyana, asuriyan, suryaniyan, çerkezana nedikir. Ji bo vê yekê ez bi xwe li ser diroka ermeniyana pir tişt nizanim. Lê qasi kû ez dizanim; Kurd, Ermeni, Fars û Afqani milletên birane, kokê an yêke."

Heci Emin ot: "De başe ku em û Ermeni milleteki biran e û kokê me ji yêke, icar, hedi li zora min naçe ku min ji bo ermeniyana ewqas lêdani dit."

Heci Emin li serê axaftina xwe bi abûqat ra hedi êşa laşê xwe ji bir kiribû. Rabû ser xwe û xatir ji abûqat xwest. Ū bi dileki pak çû ser chiê xwe, li ser cilan direjket.

XAL Û WAREZAY A

Arkerdox : Koyo Berz

Xal warezadê xo rê vano: ,Wareza, arîşê ma qediyayo, ê şîma ji nêqediyayo ma pi-ya şîrê ayre?

Wareza vano : - Willî xalo arîşê ma ji qediyayo, ma meştî piya şîmî ayre.

Xal vano: - Beno

Ê meştêrî, xal û warezay a barê xo barkenê herandê xo û verê xo danê ayreyê awî.

Şînê ayre kî çî şîrê? Dî rojî nobeta ayri nîna inan. A rojî û a şewî ji wîja manenê. Roja binî nobetî yena cî, arîşanê xo tahnenê. Hetan arîşê cî yenê war yanî tahneyenê, beno şan. A şewî ji mecburî wîja manenê. Şan dî xal warezadê xo rê vano:

-Wareza,biya ma rê ardandê xo ra kilorêda ayri virazî, ma xorê germ germ bûrê.

Wareza vano: - Xalo, tî xalê min ê û tî mi ra gird ê, cayo kî girdê kesî vinderdey bê nêkewno werdî, gerek kilora ayri tî ma rê virazê û ma bûrê.

O wano "tî virazî", o vano "tî virazî", ayrecî (arbançî) cadê xo ra werzeno pay û vano:

- Ez kena şîma wirna rê çiyê vaja. Şîma do goş a mi nê û qîsa mi tepîşê?

Wirna jew fek ra vanê: - Ma do goş a to nê û qîseyî kî tî vajê ma do a qîserî tepîşê.

Ayrecî vano : - Wîni yo se şîma do hergî jew zûrê bikerê. Zûra kê girdî bo se o do kilora ayri nêvirazo, zûra kê werdî bo se o do virazo.

Xal û wareza vanê: - Wa bo.

Ayrecî xalî rê vano : -Tî warezadê xo ra gird ê, tî do veri dest bî zûrî kerê.

Xal vano: "Beno" û dest bî zûrî keno, vano:

- Par ma verdê roy dî, erdê xo dî zebeşî karîfîbî. 'Erdê ma o verdê roy a bî, zebeşê cî wîni bî wîni bî, kokê hergî juwerî bî hendê kokdê darda tuwêrî. Tay zebeşî tepîştî, xorê karê biyayenî nêbî. Hergî juwerî qolê cî bibî zey rayda Diyarbekirî derg. Qolêdê jûwerî ji roy ser ra amebî no kîşt û ma rê bibî zey pîrdî ya. Ma qoldê zebeşî ser ra şîmî'erdî miyan, ma jûda cî çînê û ma wîja dî kerdî lete, ma barkerdî hewtay devî û ma berdî hewtay dewî ra kerdî vîla. Hetay dewan werdî fina jî nêşa biqedêno. Işte zebeş'a'erdê ma wînasînî bî.

Xal vano: - Ê mi handayê bî, newe nobetî amê to êgan, newe tî dest bî zûrda xo ya kî.

Wareza vano: - O verdê roy a 'erdêdê ma estbî, emser ma o 'erd kerd nebi. Nebîye cî wîni bî wîni bî, hergî lema nebi bî zey darda gozêrî. Tay sirikî tepîştîbî, hergî sirik zey patîl- da nefî bî. Tî bîzanê, karê biyayenî nebi. Soxamendaya heşêda zey devî hergî roj û şewî ameyê kewtê nebidê ma miyan, nebiyê ma werdê û şiyê darda nebi sero rakewtê. Rojê, mi va "ez do na heşî bipawa". Ez şîya bandê ma ser, mi banî sero goçîni denîşnê, mi loxa banî nê goçîni ser û ez vîjyaya loxi ser. Ez wînyaya kî çî bewnîya? Fina heşî kewtî nebi mi-yan û a ya senî nebi wena! Dîkêdê ma estbî, hendê herî bî û zey teyareya hewa ra pe- rayê. Ez 'ecele şîya mi dik tepîşt, heqîbeyê xo eşî ser, ez nişta dikî û mi perna o verdê roy. Ez şîya 'erdî miyan, Heşî seni ez diya, remê şî darda nebi ser. Mi nebiyê xo arêkerd, kerd kela- singda xo miyan û eşî noverdê roy. Ez nişta dikdê xo û ameya nover. Mi nebiyê xo jew bî jew arêkerd û kerd heqîbî miyan, mi barkerd dikî. Ez wînyaya kîştêda heqîbî ya namêna, ben çewt. Mi ard hendê sida soqî siyê kerdî kîştî heqîbîya çewtî, ez wînyaya fina o yo be- no çewt, namêno. Mi seni kerd seni nêkerd, mi neşa kîştî heqîbîya çewtî raşt kera û pê dî jew biyara. Ez bahdo 'erd o geyraya û wînyaya kî jew hebê nebî 'erd o mendo.Mî o hebê nebî ard, a si heqîbî miyan ra vetî û jew hebê nebî kerd miyan. Ez wînyaya wirna kîştê heqî- bî jew bî. Ez heqîbî sero nişta dikî û mi perna ard keye. Keye dî mi bîr rona, ez fina nişta dikdê xo, mi dik perna û ez şîya o verdê roy, erdê nebi miyan. Ez wînyaya heş a hewna darda nebi sero ya. Ez darda nebi bin dî vinderda û mi finê ra darî bin dî va "pîxx...pîxxx", mi hen dî heşî va "gummmmm!" û kewtî 'erd. 'erd o pîzeyê heşî aqelîşîya û pîzedê cî miyan ra kaxitêdo yazikerde (nuşte) vîjîya. Mî no girot wend, ez wînyaya wîna vano: "Viraştêna kilora (bazlama) ayri, heqê warezay niyo, heqê xalî yo. Xal do kilora ayri virazo".

Wareza vano: - Ê mi jî hendayê bî. Newe nobeta ayrecî û mişteriyandê cî ya. Wa ê vajê, vîreştêna kilora ayri, heqê kê yo?

Ayrecî û mişteriyê cî pêro vanê: - Willî zûra warezay deha gird û weşî bî. Kilora ayri xal do virazo.

Xal werzeno tenekeyê ardan ra kilora ayri virazeno û germ germ Wenê.

HELBESTA DÛYARÊ GULAN

Bese rabe gele Kurdî
 bila biqedin zivîtan
 biharen gulên pir xweşin
 û sewra azadî li Kurdîstan

Em yara xwe bi xemlînin
 çar halîyen wê kesk û sor zer
 bi Azadîye dil şadî bin
 karker û xîzan û rencber

Dijmun welat ji me girtîye
 bi zulm û zor bi kotekî
 Xwina gele me dimujn
 Her Xwinmujek li halîyekî
 Welate me pir zengîne
 Ziv û zêr û cehwerîne
 Dikîn talan û dizîne
 Her Xwişmujek li halîyekî

Ma vê tîmlî istîye mebin
 Ew zincîr û çerx û xekek
 Li vê cîhana bê edlayî
 Kurd pelçiqîn drej û gekek

Welatê me yî heja yî û delal
 îro romî li ser digerin
 Kurd tevbin wek şêr û şepal
 bervayî şoreşê herin

Dîroka mu zulm û zore
 Li nava zincîrên zordestî
 ji bo ku nemûnin em kole
 hulweşînin vê bindestîye

Kurdîstana xwe serrastkîn
 bi darwet û bi şademanî
 Mizgîna xweş bidin welat
 û destî yek gul ji baxçe Azadî

Dilana şoreşê çêkin
 bi serfirazî û bi demokratî
 bila gulên rengîn vekî
 rabê xwinmujî û zordestî

Salehê Hesen

LAWIKA XIDIRÊ
ALÎYÊ ÎSME

De wayî wayî keko bira wayî
 Xidir vano, bira kora ke marê amê
 Ma çekê xo kerdî top berdî.
 Nazmîya de teslim kerdî dayî.
 Vano, û sire de tede jwîyar û dîyarî
 mara heredîyay
 Wexto ke jîyar û dîyarê Dêrsimî
 hona mara hast bî.
 Cira amênê marê destmal û sayî.
 Vano, mîllîs qeyd bîyo hedele ma nêdan
 Ax çêvêsayê Tornê Mamed Axayî
 Sanay xo ver berdî tede qir kerdî
 Mamed Alîyê Qolî
 Mursayê Belkijî
 Welê Bolebanijî
 Hesenê Seydijî,
 Mazra şêstmale de
 Çê Alê Areyijî.
 Jîyara Paçikêne de
 Çevres hortê Kurêsiyî.
 Çuxura şêstmale de,
 Çê Hesen Axayî,
 Alîyê Gaxî
 Usivonê serwtîmale de
 Çê Murtê Ojî.
 Vano, bira nê zalimo ma qir kerdîme
 Cendegê ma tede kerdî verva tîjî
 Bira Xidir vano, na kelepûrê ma
 Wertê aşîro de çîqa hondê bîyo ucijî.
 De wayî wayî keko bira wayî
 Sarê Koyê Jêle binê lingonê dismen de
 Kerdê duz û rasteyî.
 Pîlê Dêrsimizû ke qir kerdê nêkerdê
 Peyde qisle û qereqolî virastê.

Areker: Harwar Tornêcengî

Ca: Dêrsim (lawika bê wayîr/anonîm a)

Newroz katliamı ile Kürt ulusal sorunu dünya kamuoyunda daha fazla tartışılır hale geldi. Dünyanın belli başlı ilerici-hümanist güçleri, Kürt halkının yanında yer aldıklarını yüksek sesle açıklamaya başladılar. Bu güçlerden biri de Fransız Komünist Partisi'dir. FKP yayınladığı çeşitli bildiri ve makalelerle Kürt halkının haklı davasını desteklediğini açıklamıştır. FKP'nin bu yaklaşımına bir örnek teşkil eden aşağıdaki metin, Fransa'dan okuyucumuz Hüseyin Haydar tarafından **Hummanite** gazetesinden alınmış ve Türkçeleştirilip bize gönderilmiştir. Arkadaşa teşekkür ediyor ve FKP'nin görüşünü kısaca yansıtan mektubu yayınlıyoruz.

LE PCF AUX COTES DU PEUPLE KURDE

Le Parti communiste français a publié, la déclaration suivante : « Le gouvernement turc poursuit et amplifie une répression brutale et sanglante contre le peuple kurde. Les bombardements de l'armée d'Ankara font de nombreuses victimes civiles dans une population qui exprime son aspiration à la reconnaissance de ses droits nationaux et à sa liberté. La gravité de tels faits suscitent beaucoup d'émotion et d'indignation parmi les démocrates et toutes celles et ceux qui sont attachés au respect des droits de l'homme. De nombreuses voix s'élèvent sur le plan international pour condamner ces crimes et exiger l'arrêt immédiat de ce bain de sang. En France une vingtaine d'associations de travailleurs kurdes ou d'amitié avec le peuple kurde se sont adressées au président de la République pour lui demander d'annuler sa visite prévue en Turquie du 13 au 15 avril. Le Parti communiste français qui réaffirme sa condamnation des actes criminels des forces armées turques, soutient cette démarche légitime. Les autorités françaises ne peuvent rester sans réagir devant le drame du peuple kurde, une fois encore si durement frappé. Les communistes français sont au côté du peuple kurde et ne lui ménagent pas leur solidarité. »

Türk Hükümeti ve Ordusunun halkımıza karşı girdiği Newroz katliamı Fransız Komünist partisinin yayın organlarında kınanmıştır. Fransız Komünist Partisi 3 Nisan 1992 günü bu vahşeti mahkum eden bir bildiri yayınladı bildiri Türkçesi ile şöyle:

"FKP Kürt Halkının Yanında.

FKP aşağıdaki bildiri yayınladı:

Türk hükümeti Kürt halkına karşı kaba, vahşi ve kanlı bir bastırma hareketi izliyor ve bunu yaygınlaştırıyor. Ankara ordularının bombardimanları, ulusal hakları ve özgürlüklerinin tanınmasını isteyen ve bunu dile getiren halka çok sayıda sivil kurban veriyor. Olayın vahameti demokratlar ve insan haklarına bağlı tüm kişilerde kaygı, tiksinti ve öfke uyandırıyor. Uluslararası planda bu cinayet ve kan banyosunun derhal durdurulmasını isteyen çok sayıda ses yükseliyor. Fransa'da 20

kadar Kürt ve Kürtler'le dostluk kuruluşu, (Fransa) Cumhurbaşkanına bir mektup göndererek, 13-15 Nisan tarihlerinde Türkiye'ye yapmayı düşündüğü ziyareti iptal etmesini istedi. FKP'si bir kez daha Türk ordularının bu cinayetini mahkum ettiğini açıklar, bu haklı girişimi destekler. Fransız yetkilileri, bir kez daha acı ve sert şekilde bizi sarsan Kürt halkının dramı karşısında sessiz kalmazlar. Fransız Komünistleri Kürt halkının yanında ve ondan dayanışmalarını esirgemeyeceklerdir"

Not: Bu metin FKP'nin merkez yayın organı **Hummanite**'nin 4 Nisan 92 günkü sayısından alınmıştır.

Hüseyin Haydar / Paris

Merhaba Dostlar

Derginizin yayın yaşamına başlamasını basın ilanlarından öğrendik. Cezaevlerinde bulunan biz siyasi tutsaklar imkanlar ölçüsünde, özellikle sosyalist basının göstermiş olduğu ilgi ve duyarlılık sonucu bir çok dergiye ulaşım okuyabilme olanağına kavuşuyoruz. Çıkarış olduğunuz dergiyile de tanışma isteği içerisindeyiz. Yayın yaşamına yeni başlayan derginize ve emekçilerine merhaba diyorum çalışmalarınızda gönül dolusu başarı dileklerimizle selamlar.

Zühre Çakmak
Malatya/Cezaevi

Değerli SERKETİN Emekçileri

Öncelikle bu çetin yayın hayatınızda üstün başarılar diliyorum.

Ben şimdi size Antep'teki dış teknisyeni emekçilerin sorunlarını açıklamaya çalışacağım.

Öncelikle belli bir çalışma saatimiz yok. Sabahları 6-8 saatleri arasında işbaşı yapıyoruz. Yemek saati diye birşey yok. Bazıları hariç.. Bunlar tecrübeli kalfalardır! Genelde tümü işyerinde yemeklerini yerler. Akşam genelde 10.-12'ye kadar işyerindeyiz.

Bizim ağızda yani hastaların dişini yapmamız yasak olduğu için dış doktorundan gelen ölçü üzerinde dış yapıyoruz. Durum böyleyken patron dış doktorları biz emekçilerin dernek kurmasına karşı çıkıyorlar. Tehdit ediyorlar. (Dışardan yani şehir dışından Diş Laborantı getirtiliyorlar.) Bunun üstüne "emekçi" patronlarımız işlere istedikleri zam ekleyemediklerinden ötürü, bize dolgun maaş veremedikleri için ucuz emek'e dayanan sürmünden, kazanç sağlamaya yöneltiler. Çoğu işyeri ise kapanma noktasına geldi.

Mektubumu burada noktalarken şimdiden ilgi ve duyarlılığınıza teşekkür eder, mücadele ve yayın hayatınızda üstün başarılar diliyorum.

Gaziantep'ten dış teknisyeni;
Kenan KUŞ

SERKETIN'A ELEŞTİRİ

Derginizin, Nisan-Mayıs'92 sayısında yer alan "Faşizm kana doymuyor" başlıklı haberde "Basına ve TV'ye eleştiri var. Bu eleştiriye bir örnek veriliyor. "İstanbul Gaziosmanpaşa'da yapılan 1 Mayıs mitingine on bine yakın insan katıldı. Fakat basın ve TV ise bu mitingden bir satır bile bahsetmedi"

Sizlere katılıyoruz. Basın ve TV sadece İstanbul G.O.P'daki 1 Mayıs mitinginden değil, Türkiye'nin çoğu illerinde kutlanan 1 Mayıs mitinglerinden de bahsetmedi. Bazı basın organları ve özel televizyonlar 1 Mayıs mitinglerinden bahsetse bile katılımı az gösterdi ve haberleri çarpıtarak verdi.

Basın ve TV'ye karşı eleştirileriniz çok iyi. Bizler de Devrimci sosyalistler olarak basın ve TV'yi şiddetle kınıyoruz.

Bizim anlamadığımız konu şu, tüm Sosyalist dergiler ve yayın organları 1 Mayıs mitinglerini kapak yaptı ve geniş yer verdiler. Siz "SERKETIN" dergisi neden 1 Mayıs mitinglerine yer vermediniz? Neden mitinglerin amaç(anlam)larına ve işçi sınıfı için kazançlarına yer vermediniz? Bu tutumunuza Devrimciler

olarak bir anlam ve mana veremiyoruz. Yoksa 1 Mayıs mitingleri "SERKETIN" dergisine göre haber değeri taşıyor mu? Yoksa işçi sınıfının ve sosyalist partilerin propagandasını yapmaktan mı korkuyor? TV ve basına karşı eleştirileriniz güzel. Ama sizlerde "SERKETIN" dergisi olarak 1 Mayıs mitinglerine yer vermeyeşinizle basının ve TV'nin seviyesine düşüyorsunuz. Bu nasıl bir "Devrimciliktir?" Devrimci sosyalistler olarak "SERKETIN" dergisini bu tutumundan dolayı şiddetle kınıyoruz.

Devrimci sosyalistler olarak İstanbul G.O.P'da yapılan 1 Mayıs mitinginin sonuçları ve devrimci mücadelemize kazandırdıkları konular hakkındaki düşüncelerimizi ve görüşlerimizi açıklamak istiyoruz.

1 Mayıs G.O.P mitingi, dergiler platformu, çeşitli sol örgütler, çeşitli sendikalar ve sosyalist partinin katılımıyla gerçekleşmiştir. Miting coşku ve disiplinle başlayıp, aynı coşku ve disiplinle olaysız bir şekilde sona ermiştir. Bu da haklı zeminde devletin ve polisin elinin kolunun bağlanabileceğini gösterir.

1977 provakasyonundan sonra hakim sınıfların 1 mayıs kavramı etrafında yarattıkları korku ve tedirginlik bulutlarını dağıttı. Mücadele ile

coşkuyu, neşe ile disiplini birleştirdi. DYP-SHP koalisyon hükümetine karşı halk barikatının ilk adımı atıldı. İşçi sınıfının öncü kesimiyle sosyalistleri birleştirdi. Devrimcileri tek bir irade haline getirdi, marksist solun birliğine doğru yeni bir sayfa açtı.

1 Mayıs G.OP mitingi ve Türkiye'nin çeşitli illerinde kutlanan Mayıs mitingleri Marksist Sosyalistler ve işçi sınıfı için büyük bir başarı ve sevindirici bir durumdur.

Son olarak "SERKETIN" dergisini 1 Mayıs mitinglerine yer verdiği ve hakim sınıfların maşası olan TV ve basının seviyesine düştüğü için "KINIYORUZ"

Yayın hayatınızda başarılar dileriz.

Yaşasın Devrim-yaşasın Sosyalizm.

Yaşasın Türk-Kürt Halkların Kardeşliği.

Yaşasın Türk-Kürt Halklarının özgür Gönüllü Birliği.

Yaşasın Bağımsızlık, Demokrasi Ve Sosyalizm Mücadelemiz.

Biji Yek Gulan!

İstanbul'dan bir grup devrimci adına

İbrahim Tokgöz-Binnaz Şahin

SERKETIN'e Merhaba

Yeni bir dergi yeni bir sestir. Ancak Yeni seslere, kulağını kapayanlar için bir diyeceğimiz yoktur. Böylesi bir yayının; Kürdistan proletaryası ve diğer emekçi halk yığınlarının ulusal bağımsızlık ve toplumsal kurtuluş mücadelesine ışık tutacağına, Kürdistan gerçeğinin objektif olarak tahlili ve kavranması yönünde Kürdistan halkını aydınlatacağına inanıyoruz. SERKETIN'ın Kürdistan sorununa salt ulusalcı bir yaklaşım, anlayışıyla değil, temel olarak sınıf perspektifiyle yaklaşması nedeniyle; Türkiye burjuvazisinin ve onun Kürdistan'daki yerli işbirlikçilerinin politik temsilcilerinin SERKETIN üzerindeki baskılarını dahada yoğunlaştıracağına bilincindeyiz. Ancak SERKETIN çalışanlarının bütün olası zorluklara göğüs gerecek yayın yaşamını devam ettireceğini umut ediyoruz. Son olarakta bir önerimizin gerekliliği üzerinde

durulmasını bekliyoruz. K.Kürdistan'daki ulusal bağımsızlık ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin gelişmesi yönünde yarar sağlayacağını düşündüğümüz bir konuda şudur; Kürdistan'ın diğer parçalarındaki proleter sosyalist hareketlerin varlığı ve genel olarak diğer parçalardaki ulusal bağımsızlık ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin seyri konusunda kitleleri aydınlatacak ve onları diğer parçalardaki devrimci çalışmalarından haberdar edecek inceleme araştırma çalışmalarına gereken ilginin gösterilmesidir. SERKETIN çalışanlarına zorlu çalışmalarında başarılar diler sevgi ve saygılarımızı sunarız.

YAŞASIN BAĞIMSIZ-DEMOKRATİK-BİRLEŞİK VATAN.

Antep'ten bir grup SERKETIN Okuru.

Değerli "SERKETIN" çalışanları,

Derginizin bir ve ikinci sayılarını okudum ve çok beğendim, bundan dolayı tüm Serketin emekçilerini kutlarım. Serketin çıkışından bu yana ilk ve ikinci sayılarında buradaki kamuoyunda büyük bir ilgi uyandırdı, herkes Serketin'in Kürdistan'ın bağımsızlık mücadelesinde yeni bir ses ve yeni bir yorum olduğu görüşünde, bende bu görüşe katılıyorum. Marksist-Leninist ideolojiyi radikal bir dille yorumlayarak kitleleri bilinçlendireceğiniz-den hiç şüphem yoktur.

Bundan sonraki zorlu yayın hayatında, tüm Serketin emekçileri-ne başarılar dilerim.

N. Fırat / Fransa

DERSİM'DE 1 MAYIS KUTLAMASI

Dünya proletaryasının birlik, dayanışma ve mücadele günü 1 Mayıs, Dersim'de anlamına uygun bir şekilde alanlarda kutlandı. 1980'den bu yana, 1 Mayıs ilk defa bu yıl kitlesel olarak kutlandı. Kutlama tamamen işçilerin inisiyatifindeydi.

İşçi sendikalarının oluşturduğu ortak bir platform dahilinde 1 Mayıs'ın alanında kutlanması kararı alındı. Sabah saat 9'da Belediye işçileri "Yaşasın 1 Mayıs", "Biji 1 Gulan" pankartlarıyla alana yürüdü. Diğer iş kollarındaki işçilerde benzeri pankartlarla alana geldiler. Mitinge yaklaşık 1500-2000 kişi katıldı.

Kutlama 1 Mayıs marşı okunarak başladı. Daha sonra işçi ve memur sendikaları temsilcileri konuşmalar yaptılar. Çeşitli mesajlar okundu. Bazen konuşmalar sloganlarla kesiliyordu. "Yaşasın 1 Mayıs", "Biji 1 Gulan", "İşçi-Botan el ele" sloganları sık sık atılıyordu.

Kutlama sırasında 1 Mayıs'a katılmak isteyen Lise'li gençliğin polis tarafından engellendiği ve Li

se'lerin kapılarının kilitlendiği duyuruldu. Bunun üzerine kitle Liseye doğru yürüyüşe geçti fakat polis yürüyüşü engelledi, daha sonra kitle işçi temsilcilerinin uyarısıyla dağıldı. Böylece 1 Mayıs kutlaması son buldu.

SERKETİN dergisi adına tertip komitesine bir mesaj gönderildi ve mesaj kitleye okundu. Mesajda genel

olarak Kürdistan proletaryası açısından 1 Mayısın anlamı vurgulandı. Mesajda "1 Mayıs Kürt proletaryası için mücadele ve direniş sembolüdür. 1 Mayıs Kürdistan'daki katliamlara, soykırımlara, sokak infazlarına, kontr-gerilla eylemlerine karşı kavga günüdür" denildi. SERKETİN, DERSİM Muhabiri

Dersim'de 1 Mayıs Mitingi

BASIN AÇIKLAMASI

Değerli sağlık emekçileri, kamu çalışanları, Halkımız.

Bu gün burada toplanmamızın nedeni, biz kamu çalışanlarının üzerindeki asılsız suçlamalar ve anti demokratik uygulamalardır. Nisan ayı içerisinde 42 sağlık çalışanı arkadaşımız gelişi güzel bir düzenleme ile köy sağlık evlerine tayin edilmiş olup, ihtiyaca binaen yapılan bu tayinler nedeni ile çalışmak için gittikleri sağlık evlerinde hastaya müdahale edebilecek tıbbi malzeme eksik olduğu gibi bununlada yetinilmeyip ihtiyaç için gönderilen görevliler yerlerinden alınıp il dışı sürgünleri çıkartılmıştır. 28.5.1992 tarihinde 19 arkadaşımızın asılsız gerekçeler gösterilerek il dışı sürgünleri yapılmıştır. Bunun ardından 46 arkadaşımızın daha

sürgünleride gündemdedir.

Bu uygulamalar karşısında biz sağlık çalışanları olarak bütün yasal yollara baş vurduğumuz halde, bu yasal yolların keyfi uygulamalarla tıkandığını anlamış bulunmaktayız. DYP ve SHP il örgütleri ile Milletvekillerimizin Vilayette ve Parti genel merkezlerindeki girişimleri sonuçsuz kalmıştır.

"Şeffaflık", "demokratikleşme", "hukukun üstünlüğü" ve "Kamu çalışanlarına sendika hakkı verilecektir." vaatleri ile iş başında bulunan siyasi iktidarın bölge ve il "valimize" tanınmış olduğu geniş kapsamlı yetkiler nedeni ile hukukun işleyip işlemediği, demokrasinin ne derece var olduğu da bizleri düşündürmektedir. Bu nedenlerden dolayı hak etmediğimiz suçlamalara ve uygulamalara karşı

suçsuzuz diyebilmek, kamu oyuna sesimizi duyurabilmek için bu meydanda toplanmaktan başka seçeneğimiz kalmamıştır. Bu uygulamaların temel nedeni çalışanlar hak arama kurumu olan sendikal örgütülüğümüzü yaratmak amacıyla yaptığımız çalışmalarını engellemektir. Sendika yöneticilerimize ve üyelerimize yapılan bu saldırı ve baskılar yapılan uygulamaların açık örneğidir.

On iki yıllık bir süreçte ekonomik olarak çökertilen biz sağlık emekçileri demokratikleşme sürecinden uzak tutularak tam bir sosyal bunalıma sürüklendik. Kültürel ve ahlaki yozlaşmanın girdabına sokulup tam anlamıyla kendisine, ailesine ve topluma karşı yabancılaştırıldık. Birer ücretli köle gibi yaşadık. Ekonomik talepler iş yeri koşullarının iyileştirilmesi, asılsız keyfi uygulamalara karşı

Devamı Sayfa 59'da

BURSA ÖZEL TİP CEZAEVİNDE BULUNAN YURTSEVER-DEVİRİMCİ TUTSAKLARIN
KAMUOYUNA YAPTIKLARI AÇIKLAMA:

Tüm Demokrat Kişi ve Kuruluşlara Açık Mektup

Jeo-politik, ekonomik ve sosyo-kültürel etkinliği, "Adriyatik'ten (ta) Çin'e" uzanan "modern ve model cumhuriyet" olma düşleri, başta hükümet ve sermaye çevreleri olmak üzere-resmî, yarı resmî, özel tüm düzen kurumlarının ve özellikle de seçkinlerin başını iyice döndürmüşe benziyor.

Önemi tartışılmaz olan bu "tarihi fırsat"ın, "sorunsuz ve istikrarlı" bir Türkiye'yle değerlendirilebileceği biçimindeki saptamalar, kaçınılmaz olarak, giderek daha yoğun bir biçimde Türkiye'nin gündemine oturan Kürt sorununu "hızlı ve kalıcı bir biçimde çözme" hedefine yöneliyor. Yeni hükümetin "oturma" sürecinde gözlenen kararsızlık ta yerini "ez ve çöz" kararlılığına bırakmış bulunuyor. Büyük özlemlerin, umutların hükümeti, bir yandan "şefkat ve şeffaflıyet"li, bol "reform" ve "paket"li demagojilerini sürdürürken, öte yandan her geçen gün savaş hükümeti niteliğini daha da perçinleştiriyor.

Demirel, "üç gün arkamda durun bu işi bitirelim" diyor. Zaten "arkasında duran" Türk basınıysa iyiden iyiye şahlanıyor, dünyanın tanık olduğu Newroz katliamı, görülmemiş bir çarpıtmayla "doğal ve haklı" bir savunma vak'ası'na dönüştürüyor. "İter tutar tarafı kalmamış", fütursuz işkenceye, zulme ve zora dayalı militarist-polisiye devlet, benzeri az bu'ınur yalanlar ve demagojiler şişiriliyor. İzzet Kezer, Halit Güngen, Cengiz Altun gibi gazetecilere sıkılan kurşunların gerçeğe sıklığı görmezden geliniyor. Kabareci cinayet dosyasıyla dünyada da namlanan "Türk Gladysosu"nun ölüm mangalarından biri Silvan'da suç üstü yakalanıyor, üzeri örtülüyor. Her biri birer "Kuyucu Murat", birer "Muğlalı" olan Ali Şahinler, Tayyar Çağlayanlar faaliyetlerine ayan beyan devam ediyorlar ve bu insanlık dışı

hizmetlerinin karşılığını da fazlasıyla alıyorklar.

"Yaz aylarında çok kan akacak", "kurunun yanında yaş da yanan", "canım bütün bir şehir direnecek değil ya, fakara halk ne direnecek" yollu resmî açıklamalar psikolojik işlevlerinin yanı sıra, yeni ve daha büyük katliam planları yapıldığını yalın göstergeleri olmaktadır. Bu gidişin varacağı yer bellidir: Kürt halkını daha fazla kan ve gözyaşına boğma politikası, Türk halkını da koyu bir karanlığın içine çekecek; öte yandan, "modern ve model cumhuriyet" olma düşleri de, Kürt kanına bulandığı oranda, eriyip gidecektir. Sarhoşluk ölçüsündeki bir şovenizmin koşulladığı bu aymazlık, bu suskunluk devam ettiği sürece, ceberrut hükümleranın gölgesi daha da büyüyecek ve yaşayabilen güzellikleri de büsbütün karatacaktır. Dahası, tüm hesapların "ezme ve çözme" üzerinde şekillendiği Kürt sorunuydu "çözülmüş" olmayacak, büsbütün karmaşıklaşacaktır.

"Sıcak ve şefkatli kollar"ın Kürt halkı için ne anlama geldiği iyi biliniyor artık. Kuşkusuz ağızlarından düşmeyen, "**hukuk içinde**", "**hukukun üstünlüğünde**" gibi lafların anlamı da belli. Bizler bu mektubu, aynı zamanda, TC hukukunun ne büyük bir aldatmaca olduğunu örneklemek için de yazıyoruz.

Demirel: "... Kürtler bizim kardeşlerimizdir. azınlık değildirler, hepsi eşit haklara sahip birinci sınıf vatandaşlarımızdır..."

Demirel: "... Azınlık demek üst düzeydeki haklardan daha aşağısına razı olmak demektir, 'ben Kürdüm' diyenler de kabul olmaz böyle bir şeyi..."

İnönü: "... Türkler ve Kürtler bu devletin gerçek yaratıcılarıdır. Böylece Kürtler azınlık muamelesi görmeye hakkına sahip değildirler. azınlık olarak görülmezler. Kürtler her düzlemde eşit vatandaşlardır..."

Sezgin: "... Bin yıllık beraberliğimiz var. coğrafyayı birlikte vatan yapmışız..."

Örnek demeçler çoğaltılabilir. Ama sözü edilen "**eşitlik**"in nasıl bir eşitlik olduğu, "**hukukuk**"un nasıl üstün kılındığını aşağıdaki tablo yanıtlıyor:

Bilindiği gibi 1991 Nisan'ında TC Parlamentosu, 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasasını yürürlüğe sokmuş ve aynı yasayla, şartlı tahliyeye ilişkin yeni düzenlemeler de getirmişti. Başlangıçta adli ve MHP'li hükümlüler yasa kapsamına alınıp, yasadan yararlandırılırken, Türk ve Kürt sol siyasi hükümlülerle, bazı kaçakçılık, uyuşturucu ve tecavüz suçları kapsam dışı bırakılmıştı. O süreçteki tartışmalar hatırlardadır. Sonuçta bazı yerel mahkemelerin başvurularıyla, Anayasa Mahkemesi, kısaca, "**eşitliğe aykırı olduğu**" ve "**yasasının yayımlandığı tarihten geriye yürümeyeceği**" gerekçesiyle, cezaevinde kalan 196. madde hükümlüleri, kaçakçılık, uyuşturucu ve tecavüz suçları için peşpeşe iptal kararları almış ve eşitliği yeniden sağlamıştı. Aynı mahkeme 125. maddeyi ise "**başvuru olmadığı**" gerekçesiyle diğerlerinden ayırmış SHP başvurusuna bırakmıştı.

31 Mart 1992 gününde Anayasa Mahkemesi, "**organize suç olarak devam ediyor**" gerekçesiyle 125. maddenin kapsam dışı bırakılmasını onayladı; ve çoğu 11-12 yıldır içeride olan, Diyarbakır cehennemini yaşayan Kürt tutsaklar için, bir başka "**eşitlik**" öngörmekle kalmadı, evrensel hukuk normları bir yana, kendi Anayasasını, kendi gerekçelerini de rahatlıkla çiğneyebildi. Oysa din, dil, ırk, siyasi düşünce ve cinsiyet ayrımı yapılmaksızın kanun önünde herkes eşittir(!) hem de bir cunta eseri olan TC Anayasasına göre.. kimseye ayrıcalık, imtiyaz tanınamazdı!..

Hangi yasa, hangi hukuk böyle bi tabloyu onaylar? Ya da böyle bir tablo nerede onaylanır? Botha Afrika'sında mı, Hitler Almanya'sında mı? Bu tablo, Türk hukununun en "yüce" kurumunun eseridir ve bir hukuk terörüdür. Bu tablo, Türk halkının, Türk hukukçuluğunun alına sürülen kara bir lekedir de aynı zamanda. Devlet eliyle bölücülük, ayrımcılık, hukuk alanında bu kadar çıplak ve pervasız olursa, diğer alanlarda kaçınmaz, varın siz hesaplayın artık...

Sözümona "birinci sınıf TC vatandaşı" ve "her düzlemde eşit" olan, aynı yasalara göre, aynı "adil" sıkıyönetim mahkemelerinde yargılanıp hüküm giyen bizlerin şahsında, bir tür Nazi hukuku, bir tür Botha hukuku, ya da TC tarihindeki "Dersim Kanunu" keyfiyeti uygulanmış ve yargısız ikinci kez mahkum edilmişizdir.

"Cezanın kişiselliği", "kanun önünde herkesin eşitliği", "suç türlerine göre ayırım yapılamayacağı", "yasanın kişi aleyhinde gerye yürüyemeyeceği", "kimseye işlemediği bir suçtan ötürü mesuliyet yüklenemeyeceği" gibi klişeleşmiş yorumlar da aynı AYM kararlarına aittir. Son kararıyla AYM, bu yorumlarının altına basitçe bir dipnot düş-

"Organize olarak devam eden" başka "suç"ların varlığı bir yana, gerekçeye göre, örneğin, 12 Eylül öncesindeki eylemlerden yargılanıp hüküm giyen bir 125. madde hükümlüsü, daha sonraki tarihlerde ortaya çıkan eylemlerden de sorumlu tutulmaktadır. Tabloda belirtilen ceza sürelerinin kesin süreler değil, "adil" cezaevi yönetimlerince belirlenen "iyi hal" koşulluna bağlı olduğu, tersi durumda kesintisiz 30-36 yıla uzadığı da gözönüne alınacak olursa, örnek 125. madde hükümlüsü "organize suç" devam ettiği sürece içeride tutulabilecektir.

Aslında son AYM kararını tek bir boyuta indirgemek de mümkündür: TC, adı konmamış, kurallarına uyulmayan savaş esirliği statüsünü, bir tür Nazi yorumuyla, Kürt tutsaklar için yürürlüğe sokmuştur.

Aşağıdaki tabloyu onaylayıp onaylamamak, tarih önündeki kaçınılmaz sorunluluk bir yana, kuşkusuz herkesin kendi bileceği bir iştir. Ama bu tablo, Mandela'ya "barış" ödülü verebilen anlayışların sahtekarlıklarını, ikiyüzlülüklerini günün birinde mutlaka açığa çıkartacaktır.

(KAWA,KUK VE DEĞİŞİK DAVALARDAN 125'likler)

İşte AYM'in konuyla ilgili kararlarından ve 3713 sayılı yasanın geçici 4. maddesi toplamından oluşan "eşitlik" tablosu:

Ceza Türleri	Türk Siyasi Hkm. - MHP ve Tüm Adli Hkm.ler için C.eza Süresi	Yalnızca Kürt Siyasi Hkm.ler için Ceza süreleri
Ölüm Cezaları	10 yıl	20 yıl
Müebbet Cezalar	8 yıl	15 yıl
Diğer Cezalar	cezanın 1/5'ini yatar	Cezanın 1/3'ünü yatar

müşür: KÜRTLER İÇİN GEÇERSİZDİR...

Sonuç:

Kaba bir makyajla 3713 sayılı Terör Yasasını da aynen onaylayan AYM, 125. maddenin karşısına "organize suç" kavramını oturtuyor. "Bu suç, organize olarak devam ettiği için yasalardaki genel hükümler 125. madde suçlularına uygulanamaz" diyor kısa gerekçesinde.

**Fatin Kanat
Kemal Artuç
M.Can Azbay
Serhat Kesemen**

verdiğimiz her mücadelede, polislerle, mahkemesiyle, yasaları ile, kültürüyle tepeden tırnağa bize karşı örgütlenmiş hakkımıza düşmanca saldırılar düzenlenmiştir.

Bugün eğer sendikalarımızın kapılarına mühür vuruluyorsa, sendika örgütlülüğü için sürgünler yaşıyorsa bu devlet bürokrasisinin dışları arasında ezildiğimizin bir ifadesidir. İşte bu haksız uygulamalara duyduğumuz öfke, mücadele ve direniş bu gibi sürgit sindirme politikalarına bir set çekecektir. İnsanların en temel hakkı olan demokratik hak ve özgürlüklere vurulmak istenen zincir, insanca yaşama arzusuyla donatılmış ezilen emekçilerin alın teri ile eritilecektir. Demokrasiye, sendikal hak ve özgürlüklere saldırıların giderek şeffaflaştırıldığı bir ortamda hangi demokrasiden söz edilebilir ki?

İlimizde uygulanan tutarsız sağlık politikası yüzünden halkımıza yeterince sağlık hizmeti verilemediği gibi hizmet vermek amacıyla kendi iline çalışma azmiyle gelen biz sağlık personeline asılsız suçlamalar gerekçe gösterilerek grup grup il dışı sürgünlerimiz gerçekleştirilmektedir. Oysaki halkımızın temel sorunu olan sağlık hizmetinin verilebilmesi için devlet hastanesine de yıllarca uzman doktor yokluğundan hizmet verilmemiştir. bu haklı taleplerimizi bilen esnaf, bir günlük kepenk kapatma eylemi ile Tunceli halkı ile haklı taleplerimizin destekçileri olmuşlardır. Bu zemin kamu çalışanlarının haklılığına ivme kazandırmıştır.

Bütün bu baskılar bizi yıldırma-
mayacaktır.

TARİH KİTLELERİN KAHREDİCİ GÜCÜNÜN ÜSTÜNLÜKLERİ İLE DOLUDUR

- Yaşasın grevli-toplusözleşmeli sendikal mücadelemiz.
- Keyfi uygulamalara, asılsız suçlamalara son.
- Sürgünlere hayır

2.06.1992

Tunceli İli Sağlık Emekçileri

"SERKETİN'A ELEŞTİRİ" BAŞLIKLİ MEKTUBA YANIT

De gimiz hakkında ağır ve haksız suçlamalar içermesine karşın yuğraki mektubu yayınladık. Şunu hemen belirtelim ki bu mektubu aynen yayınlamamızdaki amaç son yıllarda moda olan "Demokrasıcılık" yada "çok seslilik" oyunları oynamak değildir. Açıkça belirtiyoruz, Bize göre yanlış olanın, bize, halka ve sosyalizme zarar veren düşüncelerin propagandasını yapmıyacağız, onların kürsüsüz olmayacağız. Kısacası biz kendi tarafımızı tutacağız, yani halkın tarafını. O halde bu haksız suçlamaları içeren mektubu neden yayınlıyoruz? Bunu yapmaktaki amacımız; geçmişten süregelen ve "eleştirî" adı altında karalama amacını güden mesnetsiz yaklaşımları mahkum etmektir. Bize göre bu mektup söz konusu yaklaşımlara bir örnektir, dolayısı ile de bize sorunu anlatmakla iyi bir belgedir.

Mektubu yazan arkadaşlar kısaca; bizim, 1 Mayıs mitinglerine yer vermediğimizi, bunu yapmakla TC basını ile aynı düzeye düştüğümüzü (!!) iddia ediyorlar. Ve bu nedenle bizi "şiddetle kınıyor"lar.

Yine arkadaşlar bize şu soruları soruyorlar; "1 Mayıs mitingleri SERKETİN için haber değeri taşıyor mu?"

"Yoksa işçi sınıfının ve sosyalist partilerin propagandasını yapmaktan mı çekiniyor?"

Öncelikle arkadaşlar dergimizin 2. sayısının ne zaman çıktığını bilmiyorlar. Ayrıca da "Faşizm Kana Doymuyor", başlıklı yazı haber yazısından çok bir politik yorum yazıydı. Gerçekte biz dergimizin 2. sayısını 1 Mayıs'tan önce, çıkarmayı düşünüyorduk. Ancak bunu sağlayamadık. Fakat 1 Mayıs'a gelindiğinde kapak dışında hemen hemen tüm hazırlıklar bitirilmişti. 1 Mayıs'tan hemen sonra da dergi matbaaya verildi. O süreçte sadece başyaza müdahale edip 1 Mayıs sonrasına göre bazı düzenlemeler yaptık. Kısacası bizim ne 1 Mayıs mitingleri konusunda gerekli haber materyalimiz vardı, nede bu materyali değerlendirecek zamanımız. Biz sadece katıldığımız Gazi Osman Paşa mitingine kısaca değinebildik. Aynı süreçte Dersim'de yapılan ve arkadaşlarımızın katılıp dergimize adına mesaj verdikleri miting haberini de elimizde yeterli doküman olmadığı için yazamadık, ancak bu sayımızda yazabildik.

Arkadaşlar, tahmin edebilecekleri yada öğrenebilecekleri bu gerçekleri öğrenmeden neden bizim 1 Mayıs mitinglerine sanki bilerek değinmediğimiz sonucuna ulaşıyorlar? Bundan da kalkarak bizi TC basını ile aynı "seviyeye" oturtuyorlar. Açık ki bu iyi niyet ve dev-

rimci ahlak normları ile bağdaşmaz. Ayrıca arkadaşlar bizi "şiddetle kınıyor"lar, nedense biz daha önce TC basınına yönelik bir kınama veya protesto eylemine rastlamadık. Bizi şiddetle kınayanlar nedense burjuva basınına ses çıkarmıyorlar, bizde öncelikle kınamaktan geri durmuyorlar. Peki bu devrimciliğin hangi türüdür?

Bizim çıkan 2. sayımızı okuyan, birazcık dürtük ve anlayış sahibi insanlar mektupta sorulan sorulara bize yönelmezler. Çünkü bizim her iki sayımız da neredeyse baştan sona kadar işçi sınıfının çıkarları, yada sosyalizm propagandasıyla doludur. Sonra, 2. sayının ön ve arka kapakları tamamen 1 Mayısla ilgilidir.

O halde arkadaşlar nasıl oluyor da bize; "1 Mayıs mitingleri SERKETİN için haber değeri taşıyor mu?" sorusunu yöneltiliyorlar? Ayrıca bizim "Sosyalist Parti"lerin propagandasını yapma diye bir görevimiz mi vardır ki, bizde o görevden kaçalım?

Herkeste biliyor ki; biz 1 Mayısı önemsiyoruz. Türkiye Proletaryasının eylemlerini, hele hele sosyalizme yönelik eylemlerini çok önemsiyoruz. Bu bize ancak ve ancak güven ve umut verir. Dolayısı ile son 1 Mayıs'ta Türkiye sosyalistlerinin ve proletaryasının eylemleri bizim için bir değer taşıyor, ancak hak ettikleri değeri. Biz ne onları olduğundan çok büyütürüz, nede küçük gösteririz. Bu açıdan bakıldığında G.O.P mitingî olumlu bir adımdır. Ancak mektupta belirtildiği gibi "İşçi sınıfının öncü kesimiyle sosyalistleri birleştirdi.", "Devrimcileri tek bir irade haline getirdi." türünden ucuz propagandalar yapmaya niyetimiz yok. Kaldıkî yukarıda sayılanlar bir yasal mitingde sağlanmışsa bu kazanımların proletaryaya ve sosyalist harekete çok faydası olmaz. Çünkü devrimcilerin esas mücadele yöntemi ve alanları "yasal mitingler" değildirler ve birlik'te buralarda kurulmaz. Ayrıca bu ne biçim birliktir ki, Doğu Perinçek miting'e katılan önemli bir kitle tarafından yuhlanıyor? Bu noktada gerçekçi olanın herkesin yararına olduğu açıktır.

Mektuptan çıkardığımız sonuçlar şunlardır.

1- Arkadaşlar "Sosyalist Parti" taraftarıdır. Kullandıkları "devrimciler" imzası hem niyeti gizlemek, hemde, sanki tüm devrimciler adına konuşuluyormuş imajı yaratmak içindir.

2- Arkadaşların asıl derdi "1 Mayıs mitinglerine yer vermemiz" değil başka bir şeydir. Onu da aradık bulduk. Sorunun kaynağı 2. sayımızda F.Baran imzasıyla yayınlanan "Bölücülük" adlı yazıda geçen şu paragraftır:

"D. Perinçek de Türktür ve kapitalizmi hedeflediğini söyleyen bir partinin genel başkanıdır. Rejimin tikandığını biliyor, geleneksel yapının devam edemeyeceğini görüyor. Kürt halkının varlığını kabul ediyor, sorunun çözümü için federasyon öneriyor. Resmî partiler içinde en ileri görüşe sahip. Ama yine de TC'nin etki alanı içindedir. TC kişiliğinden bütünüyle kurtulabilmiş değil. Federasyonu savunduğu için değil; pekala bu da olabilir, Kürdistan halkı bu yönde karar verirse olmaması için herhangi bir neden yoktur; Perinçek'in TC kişiliğini yansıtan tutumu, TC'nin Kürdistan'daki varlığına tavır alamaması ve "bölücülük" demogojisine çanak tutmasıdır. TC karşısındaki konumu "sen bir halkı zor kullanarak kölelik düzenine mahkum ediyorsun, buna hakkın yok" biçiminde değil, "özerklik veya federasyona yanaşmayarak vatanın bölünmesine, neden oluyorsun!" biçimindedir. Gerilayı göstererek TC'yi tehdit eden Perinçek, devletin zorunu göstererek Kürt halkını tehdit ediyor ve birlikte başka çözüm yolu olmayacağını ilan ederek, sözcü "kardeşlik"î savunuyor. Bu kardeşlik anlayışı TC'ninkinden farklı değildir ve benimle birlikte yaşamayı kabul eden" koşuluna bağlıdır. Bu koşula uyulmazsa kardeşlik de yoktur."

Ayrıca SP'nin Pendik mitingî ile ilgili eleştiride Doğu Perinçek'in "misak-ı milli"ci Kemalist anlayışı terk etmediği belirtiliyordu. İşte mektupun "şiddetle kınamak" istediği asıl bu düşüncelerdir. Söylenlere karşılık verecek dayanakları olmadığı için dolaylı yollardan karşılık veriyorlar. Mantıkları şudur; "Siz bizim liderimize "TC kişiliğinin etkisinde" diyorsunuz bizde sizi TC basınıyla aynı seviyeye oturturuz. Amaç yapıcı eleştirî değil karşılık vermektir.

Sonuç olarak; Bilindiği gibi devrimcilerinde eksiklikleri bulunabilir. Nitekim biz 2. sayımızda 1 Mayıs'ın tarihsel oluşumuna değinmemiştik. Bu çok gerekli olmasada, bize göre bir eksiklik. Ancak bu eksiklikler yapıcı eleştirilerle bilince çıkarılıp düzeltilebilir. Devrimciler için eleştirî-özeleştirî mekanizmasını vazgeçilmez kılana kadar budur. Devrimciler arasında "şiddetle kınama" yöntemi işleme çünkü bu yapıcı eleştirînin özüne aykırıdır. Yine devrimciler esas sorunu gizleyip imalı ve dolaylı yollarla tartışmazlar. Onlar açık ve dürüst olurlar.

Bunlardan dolayı bize mektup yazan İbrahim Tokgöz - Binnaz Şahin ve arkadaşları tavrılarını gözden geçirmeye çağırıyoruz.

SERKETİN

ANTEP TRİKOTAJ İŞÇİLERİNİN SORUNLARI VE GÖREVLERİ

SERKETIN'a merhaba,

Öncelikle şunu belirtmek isteriz. Kürdistan proletaryasına ve yurtseverlerine devrimci mücadelede ideolojik, teorik ve politik açıdan ışık tutacak bir yayın organının çıkarılması çok umut verici bir adım ve bu ileri adımların devmanını bekliyoruz. SERKETIN'a göndereceğimiz bu yazımızda Antep'teki Trikotaj işçilerinin mesleki sorunlarını dile getireceğiz.

Öncelikle Trikotaj işçilerinin içinde bulunduğu somut durumu inceleyelim. Sorunları başlıca şu şekilde sıralayabiliriz.

- 1- Ücret sorunu
- 2- İş saati sorunu
- 3- İş günü sorunu
- 4- Sosyal haklar sorunu
- 5- Dernek, kooperatif ve sendikalaşma sorunu.

Ortalama olarak işçiler günde 12 saat çalışıyor. Tam iş günü ise haftanın 6 günüdür. Gece ve gündüz olarak iki vardiya düzeninde çalışılıyor. Bu çalışma şartları çıkarlar için de aynen geçerlidir. Bunlara karşılık alınan ücretler şöyledir:

Kalfalar (Ayda) : 1.000.000 TL.
Elatlılar (") : 500 ile 600.000 TL.
Çıraklar("): 350-400.000 TL. Üc-

retlerin ödenmesi ise haftalık düzenine göre dir. Yukarıda verilen rakamlar aylık olarak toplanıp hesaplanmıştır. Ve sözkonusu ücretler çoğunlukta peşin ödenmemektedir. Şu durumda bu sorunlardan iş saati ve işgünü sorunu hariç, diğer sorunlar bire bir işçi ve kapitalist arasında çözülmeye çalışılmaktadır. Ve buna göre; 4. sorunun çözümünün 5. sorunun çözümüne bağlı olduğu açıktır. Bu konuda tarihe baktığımızda; 5. sorunun kısmende olsa çözümlendiği, yani dernekleşmenin olduğu dönemlerde (1980 ve öncesi) sosyal hakların ve sosyal güvencelerin dışındaki sorunların aşağı yukarı çözümlendiğini görürüz. Ancak 12 Eylül Askeri Faşist Darbesi tarafından dernek kapatılmış dernek yöneticileri tutuklanmış, işçiler apolitikleştirilip sindirilmiştir. İşçilerin dernek ve etrafındaki örgütlülüğü sürecinde elde ettiği kazanımlar, 1980'den 1985 yılına kadar örgütsüz işçilerin ellerinden teker

teker geri alınmıştır. İşçilerin şu anki durumunu az çok açıklamış olduk.

Sendikalaşma ve Dernekleşme işçi sınıfının ivedi (ekonomik, siyasal ve toplumsal) çıkarlarının geliştirilmesinin önkoşuludur. Proletaryanın iktisadi ve politik açıdan kurumlaşması için; dernekler, sendikalar ve kooperatifler kaçınılmaz gerekliliklerdir. Ancak bu durumda mümkün gördüğümüz Trikotaj işçilerinin dernekleşme sorununun önünde bir takım coğrafi, iktisadi ve tarihsel engeller vardır. Bu engelleri sıralarsak:

1) Coğrafi neden: Atölyelerin coğrafi olarak birbirlerinden kopuk, yani uzak olmaları. (ki 7 yerel parçaya dağılımlıdır.) Her atölyede ortalama 6 ile 8 işçi çalışıyor olmak üzere, toplam 3000-3500 civarında işçinin varlığı sözkonusudur. Böylesi dağınık atölyelerde çalışan işçilerin sorunlarıyla birlikte ve yeteri kadar ilgilenmeleri pek mümkün değildir. İşçiler arasında örgütlülüğü, kordinasyonu sağlamak bir hayli güçtür.

Atölyelerin coğrafi dağınıklıklarının başlıca nedenleri ise; a) Atölye için uygun olan yerlerin kirasının yüksek oluşu, b) Vergilendirilmemek için Maliye'den kaçış, c) Diğer bir neden ise; işçilerin sigorta kapsamına alınmalarını engellemek için sigortacıardan kaçışdır.

2) İktisadi neden: Dernekleşmenin ilk adımında mali sıkıntılarla karşılaşmaktadır. İşçilerin mali yardım konusunda gerekli bilinci olmadığını daha önce bu konuyla ilgili bir girişimimizde görmüştük.

Derneğin kuruluşuyla işçiler arasında sağlanacak kordinasyon neticesinde, mali yardımın gerekliliği üzerine gereken billincin işçilere verilebileceğini düşünüyoruz.

3) Tarihsel neden: Bunun büyük uğraş iseyen bir sorun olduğu çok açıktır. 1980 ve öncesi dönemlerdeki derneğin kazanımlarını, 12 Eylül askeri faşist darbesiyle işçilerin ellerinden tekrar geri alınması, dernek yöneticilerinin tutuklanması, hertürlü dernek yasalarının kaldırılması vb. gibi siyasal ve hukuksal hakların ihlali, işçilerin güvenini ve inancını olabildi-

ğince sarsmıştır. Ayrıca Antep'te makinalaşmayla birlikte (ki Antep'te manifaktür sanayinde en hızlı makinalaşma Trikotaj işkolundadır.) yedek sanayi ordusunun yaratılmış olması; işçilerin iş korkusu, çocuk ve kadın emeğinin kullanımı, örgütlenmede kaygı ve pasifliği beraberinde getirmiştir. Saymış olduğumuz üç ana unsur, dernekleşmede engel olarak (bu günün koşullarında) karşımıza çıkmaktadır. Bizce en büyük sorun Trikotaj işçilerinin sosyal güvenceye ve haklara karşı olan ilgisizliğinin ortadan kaldırılsıdır. Yaptığımız küçük bir araştırma sonucu işçilerin sosyal hak ve güvencelere sahip olması durumunda 8 saatlik iş gününe karşılık asgari ücret olacak olmaları kendilerinin istemediği yaşanmadığı bir durum bu nedenle sosyal hak ve güvencelere karşı ilgisiz kalıyorlar. Şu ana kadar tesbit ettiğimiz sorunlar bunlardır. Olayların ve olguların gelişimi ve alacağı biçimleri size bildirmeyi görev sayıyoruz.

ANTEP'ten SERKETIN Okuru Bir Gurup TRİKOTAJ İŞÇİSİ

Sayın Serketin görevlileri

Bir arkadaşım aracılığıyla SERKETIN Dergisi elime geçti. Okuduktan sonra işlenen konuları beğendim. Gerçekçi görüşleri ve Kürdistan sosyalist hareketinin görüşlerini açıklaması, içeriği doğru habercilik yaparak, halkımızın kurtuluş mücadelesine birliğin bilincini yükselterek katkıda bulunacağı kanaatine vardım ve bu sebeple sürekli okumak istiyorum.

Sosyalist-devrimci çalışmalarınızda üstün başarılar dilerim.

Yaşasın Bağımsızlık-Demokrasi-Sosyalizm mücadelemiz.

Abdik Atalan / Almanya

AMERİKA NE ALEMDE?

Chicago Dış İlişkiler Konseyi'nin hazırladığı, "Amerikan Kamuyu ve Dış Politikası 1991" başlıklı bir anketin ifade ettiği göre; Dünya emperyalizminin 'öncü' müfrezesi olan ABD'nin uluslararası jandarmalık politikasını, halkının %62'si onaylıyor, %28'i de 'hayır' diyor. 'Hayır' diyen %28 böylesine bir jandarmalığın, ABD finans sektörüne yüklediği toplam maliyetin, 200 ile 500 milyar dolar arasında olduğundan dert yanıyor. Sonra da bu tavırlarına, ABD'nin 3,4 trilyon dolarlık dış borcunu, Körfez Krizi ile 150 - 200 milyar arasında seyreden bütçe açığını velhasılı ekonomik 'kötürüm'leşmeyi neden gösteriyor...

ABD'de işler iyi gitmiyor. Çünkü yukarıda sözünü ettiğim ankette göre; halkın %41'i sosyal politik sorunların baş gündem maddeleri olduğunu ifade ediyor. Ekonomi ise, %21,7 ile sorunlar sıralamasında ikinci yeri işgal ediyor. Çünkü, ABD'de son 8 yılda yaşam standardı ilk kez bir düşme ile karşı karşıya. Yani ABD'deki GSMH'la 1989'da 14080 dolardan, 1990 yılında 14 070 dolara düşmüştür.

Ayrıca da, 'ABD Özel Rekabet

Konseyi' tarafından yapılan bir araştırmaya göre: ABD 1972-1990 yılları arasında sadece %33'lük bir gelişme gösterebilmiştir. Oysa bu rakam Japonya'da % 80, İtalya'da %64'lere, Kanada'da %55'lere ulaşmıştır.

Sözüm ona "silahsızlanan" ABD emperyalizminin, bağlayıcı önemdeki varoluş alanlarından birisi olan silah ticaretine gelince; 'International Herald Tribune'nin Kongre Araştırma Bürosu'nun bir araştırma raporuna dayanarak bildirdiğine göre; ABD'nin Güney ülkelerine silah satışları 1989'da 7,8 milyar dolardan, 1990'da 18,5 milyar dolara fırladı... 1990 yılında Güney'in silah alım hacminin (1989'da %23,6 idi) %45'ine denk düşen bir rakam, "silahsızlanmadan yana ABD" (!.) hikayelerine iyi bir yanıtıdır. Ayrıca da eklenmelidir ki; ABD, sadece Ortadoğu pazarında (1983-86 döneminde %16'lık bir konvansiyonel silah pazarına sahipken) 1987-90 yılları arasında bu bölgedeki konvansiyonel silah satış hacmini %36'lara tırmandırabilmiştir.

ABD açısından 'kaba'ca sergilediğimiz durum, kimilerine "özel bir söylence" gibi gelebilir. Ama bir dakika! İfadeye gayret ettiklerimize,

madalyonun bir diğer yüzündeki şunları da ekleyelim. "Le Monde Diplomatique'in yazarlarından Christian De Brie'nin şu saptamasına ne denilebilir. "Batı demokrasi-lerinde siyasi iktidarlar halkları daima daha az temsil ediyor... Batı Avrupa'da siyasi iktidarlar halklarının yalnız 1/3'ünü temsil eder ABD'de de bu oran 1/4'e düşer"

1/4'lük temsiliyeti bile tartışmalı olan ABD'deki iktidar, 'orman kanunları'nın işlerliğindeki bir yabancılaşma cehennemi özellikleri arz etmektedir. Örneğin, J.Patterson ve P.Kim'in 'Amerikalıların Gerçeği Söylediği Gün' adlı yapıtları, bize bu konuda ilginç veriler sunmaktadır:

- ABD'de evli olanların %31'i eşlerini bir yıl süre ile aldatmaktadır...

- % 72'si kapı komşularını tanımamaktadır..

- %25'i 10 milyon dolar karşılığında ailelerini terketmeye hazırdır...

- %23'ü 10 milyon dolar karşılığında fahişelik kurmaya razıdır...

- Hayır kurumlarına hiç bir maddi yardımda bulunmayanların oranı %33'dür..

- Çalışan kesimin %50'si kişinin çok çalışarak değil, siyasi ilişkiler ve kandırmaca yoluyla işlerinde yükselip, terfi edebileceklerine inanıyor..

- % 60 oranı ise, daha önce en azından bir suçun kurbanı oluyor...

Evet, Kuzey'in şimdilik 'öncü'sü olan ABD'de işler böyle. Ya diğer Kuzey'liler mi? İki örnek verip geçelim.

Örneğin Almanya: Birleşme Almanya'ya yaramadı. Birleşmenin ardından Alanya'daki yabancı sermaye kaçıışı Haziran 1991'de 10,2 milyar Mark'a ulaştı. yine Haziran 1991'e değin Almanya'nın 'doğu' kesimindeki 2583 işletme özelleştirilebildi. Bunların ancak 83'üne yabancı sermaye kısmen ilgi gösterdi. Sonra Almanya, tarihinin hiç tanık olmadığı bir işsizlik ve ekonomik sorunla karşı karşıya kaldı.

Kapitalizmin 'cenneti' (!?) diye tanımlanan İsveç'e gelince; bu balonda patladı. Temmuz 1991'de 8 milyonluk İsveç'te işsiz sayısı 160 bin yani %3,4 (Son artışlarla İsveç'teki işsiz sayısı 204 bin'e ulaştı.) İş piyasada durgunluk korkunç, iflaslar ise 1991'in ilk 7 ayında 88 oranında. Yine 1991'in ilk 7 ayında işte çıkarılanların sayısı 79 bin. Bunlar İsveç için korkunç rakamlardır.

Balık baştan kokmaz mı? Tıpkı Türkiye'nin de, kendisine 'örnek' aldığı ABD'ye, hergün daha da çok 'benzemesi' gibi.

Temel Demirer

AMERİKAN RÜYASI'NIN SONU

Hazırlayan: **Ali Haydar Laçın**

Rodney Kin adlı zencinin öldürülmesi olayını gerçekleştiren dört beyaz polisin ABD adaleti (?) tarafından serbest bırakılmasıyla başlayan yoksul ayaklanması, sadece ABD'yi sarmakla kalmadı aynı zamanda her yerde reklamı yapılan Amerikan rüyası palavrasını da sona erdirdi.

50 kişinin öldüğü olaylarda ayaklanan kitlelerin araba ve dükkanları ateşe verirken, milyonlarca dolarlık malın yağmalanmasında yaşa-

nan olayın içyüzünü ortaya koyuyor. Fırsatlar ülkesi diye tanımlanan ABD aslında bir çelişkiler cenneti. TV'de sadece dev gökdelenlerini gördüğümüz kentlerin önemli kısmı aslında yoksul mahallelerden oluşuyor. Sınıfsal uçurumların çok derin olduğu ABD'de, son yıllarda işsizliğin ciddi şekilde artması ve hiçbir sosyal güvence ile işsizlik sigortasının olmaması yoksul nüfusun büyümesine yol açtı. ABD'nin yaşadığı ekonomik durgunluk gelecek yılki seçimlerde de Körfez savaşı kahramanı (?) George Bush'un seçilmesini zora sokmuş durumda.

Olayların başladığı ve en şiddetli şekilde yaşandığı Los Angeles çelişkilerin en iyi şekilde gözlemlendiği yer. Bir yanda Beverly Hills'teki herbiri küçük saray olan villalar diğer yanda büyük yoksul mahalleleri. Bu güne kadar kenar mahallelerde yaşayan ve hala birer köle konumundaki zenciler; uyuşturucu ve hertüden yöntemlerle pasif duruma getirildiler. Son olayların kendiliğindenliğine rağmen sonuçlarını daha uzun süre hissettireceği söylenebilir. ABD emperyalizminin hizmetkarlığını yapan TC ve onun TV ve basınının bu konuda nedense ağızını bıçak açmıyor.

Burada, "**Başka ulusları sömüren ülkenin halkıda özgür değildir**" büyük sözü akla geliyor ve birde alın Amerikan rüyanızı başınıza çalın demek.

Amerikan gazetesi **Boston Globe**'de yayınlanan bu fotoğraf, **West Virginia**'da, hükümetin vereceği gıda yardımını almak için kuyrukta bekleyen yoksulları göstermektedir. (Miliyet-Nisan 1992)

BOSNA -HERSEK'TE ÇATIŞMALAR

Son aylarda dünyada üzerinde en çok sözedilen konu Yugoslavya'daki gelişmeler. Slovenya ve Hırvatistan'ın bağımsızlıklarını ilan etmelerinden sonra, ağırlığını Sırların oluşturduğu Federal Ordu'nun bu ülkelere saldırısı, son olarak ta Bosna-Hersek'in bağımsızlığını ilan etmesiyle dikkatler buraya yöneldi. Nüfusunun %53'ü müslüman Boşnak, %17'si Hırvat ve %30'u Sırp olan Bosna-Hersek'in %65'i Federal Ordu destekli Sırp milisler tarafından kontrol altına alındı. Çatışmaların başkent Sarajevo çevresinde yoğun-

laştığı ve özellikle müslümanların önemli oranda ülkeyi terk ettikleri biliniyor. Geçen ay içinde Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin Sırbistan ve Karadağ'dan oluşan yeni Yugoslavya'ya ambargo türünden yaptırım kararları alması çatışmaları pek yatıştırmışa benzemiyor. Ayrıca Mayıs ayı içinde nüfusunun çoğunu Amavutların oluşturduğu Sırbistan'a bağlı Kosova Özerk bölgesindeki referandum sonunda bağımsızlığın kabul edilmesi, çatışmaların buraya sıçrama ihtimalini gündeme getirdi. Şimdi bu duruma nasıl geldiğine

bakalım:

Güney Slav'larının 1. Dünya savaşı sonunda gönüllü olarak kurdukları Yugoslavya kısa süre sonra Sırp burjuvazisinin egemenliğine girdi. 1929'da anayasanın kaldırılması ve partilerin kapatılmasıyla faşist bir krallık haline gelen Yugoslavya, İkinci Dünya savaşı sırasında İtalya ve Almanya ile birlikte faşist paktı oluşturdu. Kısa süre sonra Sırp milliyetçisi bir grup generalin yaptığı darbenin ardından Sovyetler Birliği ile dostluk ve saldırmazlık anlaşması imzalandı. Bu anlaşmadan sonra Yugoslavya faşist Alman-İtalyan ve Macar ordularının saldırısına uğradı. Faşist işgal sonrası paylaşılan Yugoslavya'da, Hırvatistan faşist işgalcilerin desteği ve güvenesi altında bağımsızlığını ilan eden, Sırbistan Alman'ların, Slovenya

Alman ve İtalyanların, Makedonya Bulgaristan'ın, Arnavutluk İtalyanların, Vovvodina'da Macarların eline geçti. Tito önderliğindeki Partizan güçler 1944 kışında Kızılordu'yla birleşerek faşist işgali sona erdirdiler.

Savaş sonrası kurulan Yugoslavya federal cumhuriyeti 5 cumhuriyet ve 2 özerk bölgeden oluşuyordu. Tito revizyonizminin 1948'de, Komintern ve SB enfomasyon bürosu tarafından teşhir edilmesinden sonra Yugoslavya; Batılı emperyalistlerle ilişkilerini güçlendirerek ülkede sosyalizme kuruluş aşamasında darbe indirdi. Bu dönemden itibaren Sırp sovenizmi krallıktan aldığı milliyetçiliği sürdürdükçe balkanlardaki diğer ulusları ve ulusal azınlıkları kontrol altına alma yoluna gitti. Özellikle Kosova'da Arnavutlar'a karşı baskı politikaları 1950'lerden günümüze kadar devam ettirildi. Ekonomik açıdan geri bırakılan Kosova'da Arnavutların en ufak direnci kanlı şekilde bastırıldı. Sonuncusunu birkaç sene önce yaşadığımız bu olaylar, Sırp'ların büyük ulus milliyetçiliğinin bir sonucuydu.

Bunun karşısında özellikle Almanya ve Avusturya emperyalistlerinin desteklediği Sloven ve Hırvat küçük ulus milliyetçiliği Yugoslavya'nın kanlı bir biçimde dağılmasına neden oldu. Sırbistan'ın önceleri birliği korumaya yönelik olan saldırıları daha sonra, Hırvatistan ve Bosna-Hersek'teki Sırp azınlığın yaşadığı toprakları Karadağ'la kurdukları küçük Yugoslavya'ya katma amacına yöneldi. Saldırıların özellikle sivil halkın yaşadığı bölgelere yönelik Sırp milisler ve Federal Ordu, buraları boşaltarak kendi topraklarına katmaya hedefliyorlar.

Emperyalist kışkırtma ve propagandaların da etkisiyle, Güney Slav halklarının kurduğu Yugoslavya'nın dağılma sürecine girmesinden sonra artık emperyalistler de buradaki gelişmeleri kontrol edemez oldular.

Yugoslavya'yı ve Sovyetler Birliği'ni parçalamak için yıllarca kışkırtıktan milliyetçilik şimdi emperyalistlerin de içinden çıkamadıkları çok bilinmeyenli, sonuçları kestirilemeyen bir noktaya gidiyor. Yinede emperyalistler sonuçta yutabilecekleri küçük parçalar yaratacağı için, birazcık trajikte olsalar bu tür boğazlaşmaları kışkırtıyorlar ve sonucu umutla bekliyorlar.

KARABAĞ'DA ERMENİ AZERİ BOĞAZLAŞMASI

Son zamanlarda gündemde yer tutan konulardan biride Karabağ'da yaşanan Azeri-Ermeni çatışmasıdır. 1987'de başlayan çatışmalar geçen aylar içinde kritik bir noktaya geldi. Ermeni milislerin Karabağ'da Azerilerin elindeki son yerleşim merkezi olan Şuşa'yı ele geçirmeleriyle, Karabağ bütünüyle Ermenilerin kontrolüne girmiş oldu. Daha sonra Karabağ'dan Ermenistan'a en yakın yer konumundaki Laçin'in de Ermenilerin eline geçmesiyle Karabağ Ermenistan'a bağlanmış oldu. Diğer bir gelişme ise; Nahçıvan-Ermenistan sınırında meydana gelen çatışmaydı. Bütün bunlar olurken Azerbajan'da iç kavga kızıştı. Halk cephesi ile iktidar birilerini Karabağ yüzünden suçlarken, Parlamento, Hocalı'nın düşmesinden sonra görevinden ayrılan eski Cumhurbaşkanı Ayaz Muttalibov'u tekrar görevine getirdi. Ancak Halk cephesi parlamentoyu işgal ederek yönetimi ele geçirdi. 7 Haziran'da yapılan seçim sonucunda TC'nin desteklediği faşist eğilimli Ebulfez Elçibey cumhurbaşkanı seçildi. Azerbaycan toprakları içinde yer alan Dağlık Karabağ bölgesinin nüfusunun çoğunluğunu Ermeniler oluşturuyor. 1987 yılında Karabağ'da yaşayan Ermeni'lerin, Ermenistan'a bağlanmak istemeleriyle başlayan gerginlik, SB yönetiminin Karabağ'ın statüsü konusunda izlediği zikzaklı politikalar ve emperyalistlerin kışkırtmalarıyla bugünkü noktaya geldi. Ermenistan'da devlet başkanlığına Leon Ter Petrosyan'ın gelmesiyle bölgedeki çarpışmalar daha da genişledi. 1990'ın ilk günlerinde ise Azerbaycan'ın başkanı Bakü'de Azerilerin Ermenilerin oturduğu mahallelere saldırması üzerine Sovyet Ordu Azerbaycan'da kontrolü ele geçirdi. Moskova, cumhurbaşkanlığına başbakan Ayaz Muttalibov'u getirdi. Ağustos ayında SB'de yapılan başarısız

darbe ve SB'nin dağılmasıyla, Kafkaslarda ABD'nin gücü daha da arttı. Yıllarca SB'ni yıkmak için bu ülke içindeki halkları; sovenizmi ve milliyetçiliği kullanarak birbirine karşı kışkırtan ABD ve diğer Batılı emperyalistler, şimdi bu bölgeyi en kolay yoldan kendilerine bağlama gayreti içinde. Olaya bu aşamada katılan ABD'nin gönlü uşağı, taşeronu TC, Ermenistan'ın Karabağ'ı ele geçirmesiyle büyük bir terdirginlik yaşadı. Asker gönderelim türünden yaklaşma giren basın ve politikadaki bazı kıt zekalı faşistler, Rus Genel Kurmay başkanı Şoşnikov'un müdahale olursa üçüncü dünya savaşı çıkar sözüyle, süt dökmüş kediye döndüler.

TC'yi kaygılandıran diğer bir gelişimde Ermenilerin kontrolüne geçen Laçin'de **Kurdistan'a Sor** (Kızıl Kurdistan) Otonom Cumhuriyeti'nin kurulmasıydı. Nerede meydana gelirse gelsin, Kürtlerin her türlü eylemini kendi çıkarlarına bir darbe gibi gören TC, Kurdistan'a Sor'a da sıcak bakmıyor. TC'nin bu cumhuriyeti yıkmak için bir gayret içerisinde olduğu kuşku götürmez.

Sonuç olarak, Karabağ, çoğunlukla Ermeni halkın yaşadığı bir toprak. Burada yaşayan halkın da bütün halklar gibi kendi geleceğini tayin hakkı vardır. Karabağ halkı Ermenistan'a katılmak yönünde tavır koyuyorsa buna saygı duyulmalıdır. Ancak bu; aynı bölgede yaşayan Azeri, Kürt halkalarının ulusal kültürel hakları ve can güvenliği korunarak sağlanmalıdır. Ulusal boğazlaşmaların emekçi halka hiç bir faydası yoktur. Bu işten karlı çıkacak yine yerli burjuvazi ve emperyalistler olacaktır. Halkların çıkarı birlikte ve kardeşçe yaşamak üzerinde yükselir.

ALMANYADA GREV

Geçtiğimiz Mayıs ayı içinde Almanya'da kamu sektöründe çalışan 100 binin üzerinde işçinin greve çıkması birçok kentte hayatı felce uğrattı.

Demokratik Almanya'yı yuttuktan ve Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra büyük bir emperyalist güç haline gelmeye başlayan Almanya, şimdi ABD gibi kendi iç çelişkileriyle meşgul. Eski Demokratik Almanya'da şimdilerde 4 milyonu aşan işsiz sayısı ve diğer problemler yetmiyormuş gibi birde batıda başlayan grev dalgası hükümeti bunalıma soktu. Grev öncesi istifa eden dışişleri bakanı Gencher'in istifasına bu problemlerin yol açtığı bir gerçek.

Mayıs ayı içinde Berlin'de yapılan yerel seçimde ise Hristiyan ve sosyal demokrat partiler büyük oy kaybına uğrarken eski Demokratik Alman Komünist Partisi'nin devamı olan Demokratik Sosyalizm Partisi'nin %11,5 oy alarak patlama yapması dikkat çekiciydi. Partinin Doğu Berlin'de aldığı oy oranını ise %30'u buluyor.

Kurdiska Riksförbundet

Federasyona Komelên Kurdistanê Li Swêdê

فیدراسیونی کۆمەڵە کوردستانییهکان له سوێد

İLAN

Tutuklu Kürt arkadaş!

Bizler, İsveç-Kürdistan Dernekleri Federasyonu bünyesinde oluşturulan KOMİTEYA GİRTIYAN'ız (Tutuklular Komitesi). Amacımız, sizlerle düzenli ve devamlı ilişkide olmak, maddi ve manevi dayanışmada bulunmak, üzerinizdeki; insanlık dışı baskı ve işkence uygulamalarını İsveç, Avrupa kamuoyuna ve kurumlarına anında ulaştırmaktır.

Sizlerden mektuplar ve her türlü sorunlarınızı dile getirmenizi bekliyor, mücadelenizde yanınızda olduğumuzu belirtiyoruz.

ADRESİMİZ:

Komîteya Girtiyân

Box : 490 90

100 28 Stockholm / SWEDEN

Postadress/ Nevnişana postê Box 49090 100 28 Stockholm	Besöksadress/Navnişana seredanê s:T Eriksgatan 33 B ☎ Fridhemsplan/Stockholm	Telefon 08-652 85 85	Fax 08-650 21 20	Postgiro 64 38 80-8
--	--	-------------------------	---------------------	------------------------

NEWROZLADIK ŞAFAKLARI

Edip Polat

KÜRT HALKINA KARŞI NASIL SAVAŞTIK!

Bir Askerin Anıları

FİLİSTİN İŞÇİ HAREKETİ

Esat Sakar -

Filistin Araştırma Merkezi

HELBESTÊN WELATÊ BINDEST

(Tutsak Ülkenin Şiirleri.

Kürtçe-Türkçe) M. Sait Alpaslan

VAKAYINAME

Musa Anter

Kürdistan Komünist Partisi SAVUNMA

1986 Diyarbakır ve İstanbul

KKP Davası Savunma Belgeleri

MARKSİZM VE SORUNLARIMIZ

Teslim Töre

DEVLETSİZ ÜLKEDEN İZDÜŞÜMLER

Edip Polat

KİNE EM?

Cigerxwîn (Kürtçe-Türkçe 2. Baskı)

ANTOLOJİYA HELBESTVANÊN KURD

Kürdistan'dan 64 şairin yaşamı ve seçme şiirleri

SERKETIN'ê

BIXWUNE!

BIDE

XWANDIN!

GERİCİLİK YILLARI

1871 Paris Komünü 72 gün yaşadı, yenilmesiyle birlikte Fransa'da Thermidor Gericiliği egemen oldu ve tüm Avrupa'yı bir dalga şeklinde etkiledi. Avrupa gericiliği; Komüne ve proletarya'ya karşı "Kutsal ittifak"ı yeniden kurdu.

1905 devriminin yenilgisinin ardından Rusya'da da koyu bir gericilik gelişti, Çarlık adeta "eskisinden daha güçlü" bir duruma geldi. Sosyalist ve ilerici örgütler büyük oranda dağıldı, milliyetçilik ve şovenizm proletarya'yı etkisi altına aldı.

Proletarya, devrimi, yenile yenile öğrenmiştir. Marx, Paris Komünü tahlil etti ve devrimin zaferi için atılması gerekli esas adımları belirledi. Paris Komünü'nün yenilgisi, Marx'ın bundan çıkardığı dersler ve 1905 deneyi; Lenin'in önderliğindeki Rus Komünistlerine ışık tuttu. Onlar 1917 Ekim'in de devrimi zafere ulaştırdılar. Ekim devrimi 70 yıl yaşadı ve yenildi. Şimdi bu yenilginin ardından bir büyük gericilik dalgası dünya komünistlerini, diğer devrimcilerini, proletaryasını ve ezilen halklarını karşılıyor.

Sınıf mücadelesinin tarihinden bugün için çıkarılacak ders şudur; her zaferin ardında bir yenilgi, her yenilginin ardında bir zafer bekliyor. Proletarya'nın bugüne kadarki yenilgileri; ona, nihayi zaferi yaklaştıran birer basamak görevi görüyorlar. Her basamakta proletarya'nın eylem alanı genişliyor ve etkisi derinleşiyor.

Kendi damgasını taşıyan dünyadaki statükoya dört elle sarılan ABD, yeni bir pazar paylaşımı için hazırlık yapan Alman ve Japonya ve bilumum kapitalistler... bunlar yeni Thermidor Gericiliğinin elbaşlarıdır. Bu gericiliğin diğer adı Emperyalizm'dir. Asalak ve çürümüş kapitalizm demek olan emperyalizm, dünya proletaryası ve halklarının toplumsal ilerleyişini kendi köhnemiş imparatorluğunun sınırları içerisine hapsedmeye, hatta onu dahada gerilere götürmeye çalışıyor. Bu çabanın somutlaştığı hedef "Yeni Dünya Düzeni"dir.

"Yeni Dünya Düzeni"mazlum halkların her türlü demokratik isteminin, emperyalizmin çıkarları uğruna bastırılması demektir. YDD'ni proletaryanın yüzyıllardır sınıf mücadelesi sonucu kazandığı hakların zorla geri alınması demektir. Bütün yapılanların tek amacı vardır; kapitalistlerin artan kar hirsını azami ölçüde karşılamak. Emperyalist kapitalistler bu amaçlarına ulaşmak için dünya'yı; kana boğmaktan, koyu bir gericilik, cehalet ve sefilliğe sürüklemekten geri durmadılar ve de durmuyorlar.

İşte yeni Thermidor gericiliğinin tablosu; 70'li yıllardan bu yana askeri faşist darbelerle her türlü ulusal demokratik hakkın ortadan kaldırıldığı, koyu bir siyasi gericiliğin etkisindeki Türkiye ve Kürdistan, işte Latin Amerika'nın, Uzak Asya'nın, Afrika'nın askeri faşist diktatörlükleri ve işte günümüzde İslam'ın gerici bir yorumuyla kapitalist gericiliği birleştiren emperyalizmin yeşil kuşak ülkeleri. Yani; İran, Pakistan, Afganistan, Bangladeş, Suudi Arabistan, Sudan devletleri ve gerici dinci akımların etkisindeki Cezayir, Mısır, Tacikistan, Özbekistan, Tunus, Fas, ...ve işte Papa'yı, eski kapitalistleri ve toprak ağalarını başlarına tekrar çağıran Doğu Avrupa'lı yığınlar. Bu tablo Paris Komünü'nden sonraki kutsal Thermidor gericiliğinin, dünya'yı kaplamış ve onun bir üst biçimdeki halidir. Şu anlama gelir bu; devrim'in bunalımı dünya'yı bu derece etkiliyorsa, onun zaferi dünya'yı sarsacaktır.

Devrim insanlık tarihinde hep vardı, "bitti" denilen noktada yeniden ortaya çıktı. Bundan sonra da uzun bir süre varolacaktır.

Günümüzde de devrimler "bitti" deniliyor. Bu demektir ki, dünya yeni bir devrim dalgasına gebe. Hemde öyle bir dalga ki bu kez kapitalizmi tarihin çöplüğüne atacaktır.

Dördüncü Dalga kabarıyor ve bu son dalgadır.